

ZMONTUJ
SOBIE
PROJEKT

**DOBRE PRAKTYKI
LIDEREK I LIDERÓW
FILMOTEKI SZKOLNEJ**

Filmoteka Szkolna Pakiet edukacyjny

ZMONTUJ SOBIE PROJEKT

DOBRE PRAKTYKI LIDEREK I LIDERÓW FILMOTEKI SZKOLNEJ

Redakcja: KAROLINA GIEDRYS-MAJKUT

Program realizowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej
we współpracy z Polskim Instytutem Sztuki Filmowej

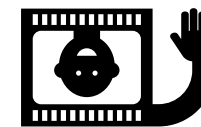
Warszawa 2015

ISBN 978-83-64602-79-5

9 788364 602795

**Filmoteka
Szkolna**

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

CEO
CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

SPIS TREŚCI

- 7 **Wstęp**
- 8 **Profile autorek i autorów naszych publikacji**
- 10 Justyna Hanna Budzik
Na drodze ku wzajemności. Związki edukacji filmowej i szkoły
- 16 Konkurs filmowy Aleksandra Kędra
Konkurs wiedzy o filmie „Życie i twórczość Roberta Więckiewicza”
- 32 Debata o filmie Jolanta Manthey
Debatujemy o wartości polskich filmów
- 38 Filmowe akcje społeczne Ewelina Waług
Przeciwdziałanie wykluczeniu z kultury oraz promowanie edukacji równościowej i filmowej
- 46 Filmowa gra miejska Katarzyna Czubińska
Gra terenowa z zadaniami dotyczącymi języka filmu lub treści wybranych produkcji
- 54 Młodzież uczy młodzież Katarzyna Zabłocka
Jak starsi, doświadczeni koledzy uczą młodszych tworzyć filmy
- 63 Młodzieżowy projekt filmowy Ewa Magdziarz
Letni projekt „Kręcmy film!”
- 70 Zaangażowany projekt filmowy Agnieszka Grzegórzek-Zajac i Mariusz Widawski
Antydyskryminacyjny projekt kulturowo-filmowy o Inności i Innych
- 80 Lekcje wychowawcze Emilia Żuber
Lekcja wychowawcza z wykorzystaniem filmu Sławomira Fabickiego „Męska sprawa”
- 86 Zaangażowany projekt filmowy Justyna Całczyńska
Tworzenie filmu na temat życia Patrycji, która uległa groźnemu wypadkowi
- 92 Młodzieżowy projekt filmowy Małgorzata Miszczak
O czym snią gorzowanie?
- 98 Film animowany Magdalena Nogaj
Animacja poklatkowa jako prezent dla rodziców
- 104 Warsztaty dziennikarskie Jarosław Basaj
Młodzież poznaje tajniki pracy dziennikarza telewizyjnego
- 110 Miesiąc filmowy Kinga Dolatowska
Coroczne działania filmowe na terenie szkoły
- 118 Noc filmowa Ewa Musiał
Noc filmowa jako narzędzie edukacyjne o charakterze dydaktycznym i wychowawczym
- 124 Szkolny DKF Ewa Klonowska i Iwona Baldy
Filmowy obraz świata
- 132 **Organizatorzy Programu Filmoteka Szkolna**
- 135 **Wybrane programy CEO i PISF**

Drodzy Czytelnicy i Czytelniczki,

Polski Instytut Sztuki Filmowej stworzył program Filmoteka Szkolna, aby zainspirować nauczycieli oraz uczniów do oglądania filmów i dyskusji o nich. Przez długi czas polskie kino w kontekście szkolnym kojarzyło się przede wszystkim z adaptacjami lektur. Poprzez udostępnienie filmów innego nurtu chcieliśmy udowodnić, że kino zasługuje na to, aby traktować je jako autonomiczną sztukę. Staje się to możliwe dzięki zaangażowaniu Liderki i Liderów Filmoteki Szkolnej oraz pedagogów, a także dzięki wsparciu wszystkich instytucji zrzeszonych w Koalicji dla Edukacji Filmowej.

Z przyjemnością oddajemy w Wasze ręce publikację „Zmontuj sobie projekt”, czyli prezentację dobrych praktyk Liderki i Liderów Filmoteki Szkolnej, którzy od lat testują różne działania z zakresu edukacji filmowej w swoim środowisku szkolnym. Na kolejnych stronach 17 nauczycielek i nauczycieli z całej Polski, pracujących na co dzień w bardzo różnych warunkach (w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w mniejszych i większych miejscowościach), dzieli się swoimi refleksjami, na temat m.in. ciekawych sposobów na szkolny DKF, organizacji konkursów filmowych, warsztatów z kamerą, miejskich gier filmowych czy też prowadzenia debat inspirowanych filmem.

Liderki i Liderzy Filmoteki Szkolnej zostali wyłonieni z grupy nauczycielek i nauczycieli najbardziej zaangażowanych w edukację filmową. Od lat działają z filmem i poprzez film. Gromadzą wokół siebie nie tylko młodzież pełną pasji do kina, ale także innych pedagogów, którzy tak jak oni chcą wykorzystywać film w swojej pracy. Tworzą sieci nauczycieli i prowadzą otwarte zajęcia w swoich Pracowniach Filmoteki Szkolnej.

Mamy nadzieję, że ich przemyślenia i projekty wzbogacą Waszą praktykę pedagogiczną i zainspirują do nowych działań. Zachęcamy, by korzystać z tych propozycji, modyfikować je i dowolnie uzupełniać własnymi pomysłami. Przypominamy, że na stronie www.filmotekaszkolna.pl znajdziecie ponad 100 nieodpłatnie udostępnionych animacji, dokumentów i fabuł (zarówno krótkich, jak i pełnych metraży), które z powodzeniem możecie wykorzystywać podczas lekcji. Filmoteka Szkolna to także inne formy wsparcia: szkolenia, kursy dla uczniów i nauczycieli, materiały dostępne online.

Zapraszamy do zapoznania się z Liderkami i Liderami Filmoteki Szkolnej. Kontakty do nich znajdziecie na stronach: www.ceo.org.pl/filmotekaszkolna i www.filmotekaszkolna.pl.

Jolanta Manthey – woj. pomorskie

Raz na jakiś czas oglądamy wspólnie to, co zaproponują uczniowie i uczennice. Rozmowę zawsze zaczynam od pytania: dlaczego chciałeś(-aś), żebyśmy to wspólnie obejrzel? Fantastyczna okazja, by posłuchać „drugiej strony”, mam wrażenie, że coraz rzadsza na zwykłych lekcjach.

Kinga Dolatowska – woj. zachodniopomorskie

Praca z filmem to początek fascynującej przygody. Nie bójcie się podjąć tego wyzwania. Stwórzmy społeczność ludzi o podobnych zainteresowaniach. Dzielimy się doświadczeniem, pomysłami i umiejętnościami. Bo jak nie my, to kto?

Małgorzata Miszczak – woj. lubuskie

Inspirowanie filmem i odkrywanie pasji filmowej uczniów i uczennic jest wyzwaniem, które daje energię do kreatywnego działania i nakręca do dalszego samodoskonalenia. Satysfakcja z pracy gwarantowana.

Ewelina Wałag – woj. dolnośląskie

Film może stać się wyjątkowym narzędziem do budowania relacji z uczniami i uczennicami. Wystarczy włączyć play, by sztuka filmowa mogła znaleźć miejsce w każdej szkole i czasem naciskać pauzę, by szukać wciąż nowych pomysłów oraz możliwości własnego filmowego rozwoju.

Magdalena Nogaj – woj. dolnośląskie

Tworzenie animacji nie wymaga wielu przygotowań, a na efekty nie trzeba długo czekać, dlatego świetnie sprawdza się w szkole.

Iwona Baldy – woj. opolskie

Nie bójmy się filmu! Wychowujmy mądrego, dojrzałego widza.

Ewa Klonowska – woj. śląskie

Pokaż uczniom i uczennicom mądre filmy, pomóż im zrozumieć świat.

Agnieszka Grzegórzek-Zajac i Mariusz Widawski – woj. małopolskie

Rozumiem, doświadczam i przeżywam film, bo wiem, jak go oglądać. Tworzę film, bo wiem jak go zrobić – to sedno edukacji filmowej w szkole.

Aleksandra Kędra – woj. łódzkie

Planujecie zorganizować konkurs filmowy - pamiętajcie, że bez względu na jego zasięg, o prestiżu nie decydują nagrody, lecz interesująca forma i wartość edukacyjna.

Jarosław Basaj – woj. mazowieckie

Polecam warsztaty dziennikarskie. Moi uczniowie i uczennice pracują kreatywnie, rozwijają zdolności organizacyjne, umiejętności literackie, dziennikarskie i filmowe. Nabrali(-ły) przekonania, że potrafią samodzielnie wykonać z pozoru najtrudniejsze zadania.

Justyna Całczyńska – woj. mazowieckie

Jeśli chcesz, żeby uczniowie i uczennice tworzyli ciekawe filmy, muszą oni widzieć, że to również Twoja pasja.

Katarzyna Zabłocka – woj. podlaskie

Gdy Twoi uczniowie i uczennice pracują z filmem. Ty jesteś towarzyszem(-ką) podróży. Ahoj przygodo!

Ewa Magdziarz – woj. lubelskie

Spotkania z X Muzą sprawiają, że marzenia stają się rzeczywistością!

Emilia Żuber – woj. lubelskie

Gdy chcę wprowadzić żywą dyskusję na zajęciach i mieć pewność, że większość uczniów i uczennic włączy się do rozmowy, sięgam po film lub jego wybrany fragment. Na początku warto skorzystać z gotowego scenariusza zajęć, potem pojawią się własne pomysły.

Ewa Musiał – woj. podkarpackie

Film potrafi wprowadzić młodego odbiorcę w zupełnie nowy świat marzeń, emocji i nieograniczonych możliwości ludzkiej wyobraźni. O filmie uczniowie i uczennice chętnie rozmawiają, uczą się samodzielnego wypowiedzenia i wnioskowania.

NA DRODZE KU WZAJEMNOŚCI. ZWIĄZKI EDUKACJI FILMOWEJ I SZKOŁY

Justyna Hanna Budzik

„Dziejami mitości niespełnionej” określił polonista i filmoznawca Witold Bobiński burzliwą historię związków filmu i szkoły, rozpoczętą około 1918 r. wprowadzeniem lekcji o filmach do amerykańskich szkół podstawowych¹. Wraz z rozwojem teoretycznej refleksji na temat kina (a potem „nowych” mediów) oraz badaniami z zakresu socjologii i psychologii odbioru filmu, nauczanie o filmie i przez film² upowszechniało się w szkołach wszystkich poziomów, uzupełniając naukę języka i kultury ojczystej, rozszerzając wiedzę o sztuce i środkach masowego przekazu oraz służąc celom wychowawczym. W różnych kręgach kulturowych (i geograficznych) wykształciły się odmienne modele edukacji filmowej, które w opracowaniu z 1976 r. Janina Koblewska podzieliła na cztery główne nurty: 1) film jako jeden z elementów nauczania literatury, 2) film jako jeden z elementów nauczania różnych przedmiotów (tzw. „model rozproszony”), 3) film jako autonomiczny przedmiot nauczania, 4) film jako składnik nauki o środkach masowego oddziaływania³. Kontynuując przegląd światowych strategii dydaktyki filmu 35 lat później, Bobiński dochodzi do wniosku, że współcześnie w szkołach funkcjonują trzy z wymienionych modeli. Pomysłem zarzuconym w niemal wszystkich systemach oświaty stała się wiedza o filmie jako przedmiot zupełnie samodzielny, natomiast rozwijają się i mieszają ze sobą postawy traktujące film „przyliteracko” w ramach lekcji języka, wprowadzające elementy wiedzy o filmie w program nauczania różnych dziedzin oraz przesuwających akcent na komunikacyjny charakter filmu w szerszym pejzażu mass-mediów.

W polskim szkolnictwie najsilniejsza jest tradycja „przyliterackiego” modelu edukacji filmowej, zapoczątkowana jeszcze w latach 30. XX wieku przez Bolestawa Lewickiego i rozwijana w latach 70. i 80. przez zespół łódzkich nauczycieli i filmoznawców pod przewodnictwem Eweliny Nurczyńskiej-Fidelskiej⁴. Z założeń stworzonego w Łodzi programu wyłania się obraz języka polskiego jako przedmiotu wielodyscyplinarnego, a lekcje prowadzone przez Nurczyńską-Fidelską, Barbarę Parniewską, Ewę Popiel-Popiołek i Halinę Ulińską nie tylko wprowadzały uczniów w podstawy historii i analizy filmu, ale też uwrażliwiały młodych widzów na związki kina z filozofią, sztuką, etyką i problemami współczesnego świata⁵. Film rozumiany był tu antropologicznie, jako tekst kultury, który nie tylko reprezentuje określoną strategię artystyczną, ale też odgrywa istotną społeczną funkcję opowiadania o człowieku i jego rzeczywistości. Podobnie definiuje film w perspektywie kultury audiowizualnej Maryla Hopfinger: „Film i inne środki audiowizualne z pewnością ułatwiają nam orientację we współczesności. Szansa obcowania –

choćby pośrednio – z utrwalonymi sytuacjami antropologicznymi (...) poszerza naszą wiedzę i samowiedzę”⁶. Niestety, edukacja filmowa w takiej formie nie weszła na stałe do postaw programowych kształcenia z zakresu języka polskiego, nad czym zresztą ubolewa Bobiński, zauważając równocześnie, iż zadania przygotowania uczniów do świadomego i krytycznego odbioru tekstów audiowizualnych realizuje w dużej mierze sfera edukacji pozaszkolnej.

Tymczasem prezentowany w książce zbiór dobrych praktyk z zakresu edukacji filmowej pozwala spojrzeć na rzeczywistość szkolnej edukacji filmowej z większym optymizmem i nadzieją na to, że film na stałe zagości w dydaktyce zarówno jako autonomiczny przedmiot nauczania, jak i środek do rozwijania w uczniach różnorodnych umiejętności interpretacji, dyskusji i tworzenia własnych wypowiedzi artystycznych. Wszystkie bowiem projekty opisane przez Liderki i Liderów FilMOTEKI Szkolnej zostały zrealizowane w szkołach, choć najczęściej w ramach zajęć pozalekcyjnych, to jednak dzięki pracy i zaangażowaniu nauczycieli, uczniów, dyrekcji i partnerów. Znalazły się w szkole czas i miejsce na dodatkowe – nierzadko innowacyjne – działania edukacyjne, skoncentrowane wokół filmu, i to naprawdę wielki sukces szkolnej praktyki filmoznawczej. Powodzenie opisywanych przez autorów przedsięwzięć – ich zasięg, regularność, frekwencja – są niezbitym dowodem na to, iż uczniowie chętnie łączą swoją przecież codzienną obecność w przestrzeni kultury audiowizualnej ze sferą szkolną. Szkoła zatem może odegrać inspirującą i twórczą rolę w kształtowaniu postaw odbiorczych uczniów, a pozaszkolne doświadczenia młodych ludzi w dziedzinie audiowizualności wzbogacają poznawczy i wychowawczy aspekt działań szkoły o aktualność i „przystawalność” do rzeczywistości.

W projektach Liderki i Liderów FilMOTEKI Szkolnej przeplatają się nurty uczenia o filmie – gdzie sztuka filmowa, jej historia i teoria stają się przedmiotem wnikliwych studiów – jak i przez film, gdzie filmowa opowieść staje się punktem wyjścia do procesu wychowania, terapii, samorozwoju uczniów. Mieszają się także modele edukacji filmowej „przyliterackiej”, w ramach programu języka polskiego, oraz „rozproszonej”, w naturalny sposób włączonej w inne dyscypliny istotne w kształceniu szkolnym: wiedzę o kulturze, etykę, języki obce, historię. Coraz śmiało też nauczyciele wzbogacają swoje działania dydaktyczne o elementy twórcze: uczniowie nie tylko oglądają filmy i dyskutują o nich, współzawodniczą w konkursach wiedzy historycznej i teoretycznej, ale też sami biorą do ręki kamery i tworzą własne historie fabularne i dokumentalne przy użyciu różnych technik (film aktorski lub animowany). Dzięki temu edukacja pozwala nie tylko poznać film (wiedza) i doświadczać go (refleksja), ale staje się motorem do kreatywnego przekształcania rzeczywistości. A warto przypomnieć, iż w ten sposób właśnie pedagodzy opisują wzorowy proces dydaktyczny⁷. Zachęcanie uczniów do tworzenia własnych filmów czy form dziennikarskich przy użyciu nawet amatorskiego sprzętu z pewnością z czasem się rozpowszechni. I być może kiedyś polscy uczniowie będą mogli uczestniczyć w niemal profesjonalnych kursach filmowych, jakie – bez względu na talent czy predyspozycje – oferują dzieciom i młodzieży systemy oświatowe państw skandynawskich⁸.

¹ Zob. W. Bobiński, *Teksty w lustrze ekranu. Około filmowa strategia kształcenia literacko-kulturowego*, Kraków 2011, s. 53-110.

² Zob. H. Depta, *Film i wychowanie*, Warszawa 1975, s. 22-26.

³ J. Koblewska, *Współczesne modele edukacji filmowej na świecie*, w: J. Masłowska (red.), *Modele edukacji filmowej*, Warszawa 1976, s. 35.

⁴ Zob. E. Nurczyńska-Fidelska, *Edukacja filmowa na tle kultury literackiej*, Łódź 1989.

⁵ Zob. E. Nurczyńska-Fidelska, B. Parniewska, E. Popiel-Popiołek, H. Ulińska, *Film w szkolnej edukacji humanistycznej*, Warszawa-Łódź 1993.

⁶ M. Hopfinger, *Kultura audiowizualna u progu XXI wieku*, Warszawa 1997, s. 154.

⁷ Zob. np. W. Okoń, *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 2003; E. Ogłozza, *Metody aktywizujące w edukacji polonistycznej (kilka przykładów)*, „World Journal of Theoretical and Applied Sciences” nr 1(2): *Homo creator w wymiarze społecznym, kulturowym i ekonomicznym w XXI wieku*, red. O. Gogolin, E. Szymik, s. 39-55, http://gwsp.gliwice.pl/www/files/WJOTAAS_nr_02.pdf [data dostępu: 4.08.2015].

⁸ Zob. S. Wald, *Szkoła filmowa dla młodych – historia prawdziwa*. Prezentacja dotycząca działań Station Next, z Międzynarodowej Konferencji „Edukacja filmowa w Polsce i na świecie – rozwiązania systemowe i studia przypadków”, 6-7.05.2015, Uniwersytet Warszawski. http://www.come.uw.edu.pl/pearn/prezentacje_k2/Susanne%20Wald.pptx [data dostępu: 4.08.2015].

Projekty zgromadzone w publikacji wpisują się też w światowe trendy nowoczesnej edukacji filmowej, u podstaw których stoi przekonanie, iż świadomy i krytyczny odbiór filmów znajduje swoje odzwierciedlenie w postawach obywatelskich i etycznych. Przygotowywanie uczniów do takiego odbioru już od najmłodszych lat jest zadaniem, którego wagę podkreślają eksperci i badacze międzynarodowego zespołu *Film Education Framework for Europe* (Ramy edukacji filmowej dla Europy), który w czerwcu 2015 r. ogłosił szkic modelu wszechstronnej edukacji filmowej. Pośród jego założeń znalazły się: postrzeganie filmu jako dyscypliny sztuki, jego krytyczne rozumienie, dostęp do kinematografii jako narodowego dziedzictwa, upowszechnianie kina popularnego oraz edukowanie w zakresie realizacji filmów, zaś podstawowe aspekty edukacji filmowej zostały określone jako kreatywność, krytyka i kultura (Creative, Critical and Cultural)⁹. Twórcy programu podkreślają swoje przekonanie, iż wypełnienie tak sformułowanych zadań edukacji filmowej da uczniom nie tylko wiedzę i umiejętności związane z filmem sensu stricto, ale też rozwinię w nich cechy i kompetencje niezbędne w życiu społecznym, zawodowym oraz przygotowuje ich do dalszego, aktywnego samokształcenia i działania na rzecz wspólnoty. Działania opisane w książce są najlepszym dowodem na słuszność tych przekonań. Jak pokazują doświadczenia Liderów i Liderki FilMOTEKI Szkolnej, film jest medium umożliwiającym edukację w zakresie wielokulturowości i tolerancji („Antydyskryminacyjny projekt kulturowo-filmowy o Inności i Innych”), inspiruje do działań z zakresu animacji społeczno-kulturalnej w lokalnej wspólnocie („O czym śnią gorzowianie?, Filmowa gra miejska”), sprzyja przekazywaniu umiejętności uczniów starszych uczniom młodszym („Młodzież uczy młodzież”). Wśród działań zrealizowanych przez autorów znalazły się też projekty o ogromnym znaczeniu dla danej grupy, wychodzące daleko poza obszar edukacji filmowej w sferę terapii i osvajania się z tragicznymi wydarzeniami („Tworzenie filmu na temat życia Patrycji, która uległa groźnemu wypadkowi”), a także umożliwiające integrację osób niepełnosprawnych i uwrażliwiające młodzież na wagę równego dostępu do kultury i sztuki („Przeciwdziałanie wykluczeniu z kultury oraz promowanie edukacji równościowej i filmowej”).

Należy podkreślić zaangażowanie i otwartość autorów, którzy w swoich szkołach realizują opisane tu projekty, wcielając w życie założenia edukacji filmowej opracowywane przez specjalistów i praktyków na całym świecie. Polska szkolna (choć ciągle w przeważającej mierze pozalekcyjna) edukacja filmowa wyraźnie odchodzi od modelu przyliterackiego, zakładanego w programach kształcenia, kontynuuje antropologiczne przekonania i pomysły Eweliny Nurczyńskiej-Fidelskiej, korzystając przy tym z najlepszych światowych wzorów. O związkach filmu i antropologii pisała Maryla Hopfinger: „potrafią [...] uświadomić uczestnikom kultury XX stulecia inność obcych, a zarazem tożsamość swoich; odmienność i zróżnicowanie kultury czy podkultur innych społeczności oraz oblicze kultury własnej”¹⁰. Słowa te są równie aktualne w wieku XXI, w którym film i kolejne generacje audiowizualnych przekazów stały się środowiskiem życia młodych ludzi. Ale choć zmienia się technika i technologia, film wciąż jest źródłem wiedzy i samowiedzy, co Liderzy i Liderki FilMOTEKI Szkolnej wykorzystują w planowaniu swoich działań.

Przejrzysty układ zamieszczonych w książce opisów z pewnością ułatwi czytelnikom realizację własnych praktyk z zakresu edukacji filmowej, których rezultaty z pewnością przyniosą kolejne dowody na użyteczność filmu w procesie nauki i wychowania uczniów. Z dużym prawdopodobieństwem dzieje związków szkoły i filmu zmierzają do miłego spełnienia.

⁹ Zob. I. Wall, *Film Education Framework for Europe*. Prezentacja z Międzynarodowej Konferencji „Edukacja filmowa w Polsce i na świecie – rozwiązania systemowe i studia przypadków”, 6–7.05.2015, Uniwersytet Warszawski. http://www.come.uw.edu.pl/peam/prezentacje_k2/lan%20Wall.pptx [data dostępu: 4.08.2015].

¹⁰ M. Hopfinger, *Kultura...*, s. 140.

KONKURS FILMOWY

KONKURS WIEDZY O FILMIE „ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ ROBERTA WIĘCKIEWICZA”

Autorzy	Poziom trudności
Aleksandra Kędra	5
Liczba uczestników	Czas trwania
Animatorzy: 2 Uczestnicy: 50-200	Przygotowanie: 2 miesiące Realizacja: 1 tydzień – przegląd filmów 1 dzień – konkurs
Niezbędne	
Licencje i kopie filmów uwzględnionych w konkursie (ewentualnie oryginalne filmy na płytach DVD w liczbie dostosowanej do liczby uczestników konkursu), sala do projekcji filmów, sala do przeprowadzenia konkursu, projektor, ekran, sprzęt nagłaśniający, komputer, materiały do przygotowania dokumentacji konkursu (pisma przewodnie do szkół, regulaminy konkursu, karty zgłoszeń, formularze zgody na wykorzystanie wizerunku, harmonogram przeglądu filmów, plakaty, zaproszenia).	

Krótki opis:

W ramach XI Dni Kina 170 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych powiatu radomszczańskiego wzięło udział w Konkursie Wiedzy o Filmie „Życie i twórczość Roberta Więckiewicza”. W tygodniu poprzedzającym konkurs, podczas bezpłatnego przeglądu, uczestnicy obejrzeli pięć filmów z udziałem Roberta Więckiewicza wybranych przez organizatorów. Przegląd oraz konkurs odbyły się w sali widowiskowej Miejskiego Domu Kultury w Radomsku, który wspólnie z I LO im. Feliksa Fabianiego organizuje Dni Kina. Konkurs przebiegał dwuetapowo i w obu częściach składał się z testu (sprawdzającego znajomość problematyki filmów, biografii i osiągnięć twórczych Roberta Więckiewicza), pytań do fragmentów filmów oraz pytań związanych z rekwizytami. Wyniki konkursu zostały ogłoszone podczas gali finałowej XI Dni Kina, a laureaci odebrali nagrody z rąk jury i gościa – bohatera edycji, Roberta Więckiewicza. Uroczystość zakończyła się koncertem muzyki filmowej w wykonaniu zespołu Apertus Quartet. Celem przedsięwzięcia jest kształcenie umiejętności odbioru i wartościowania dzieł filmowych pod względem ideowym i artystycznym, rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów, zapoznanie z warsztatem pracy twórców filmowych oraz kształcenie świadomości miejsca i funkcji filmu w kulturze współczesnej.

Zrób to sam

KROK 1 WYBÓR TEMATU

Temat konkursu może nawiązywać do postaci, nurtu lub zjawiska w kinie, albo też do gatunku filmowego. Koncepcja konkursów w Radomsku opiera się na idei przybliżania uczestnikom wybitnych osobowości polskiego kina. To dobry sposób na zapoznanie młodzieży z konkretnymi filmami. Taka formuła daje też szansę na spotkanie się twarzą w twarz z bohaterem konkursu, co bardzo motywuje uczniów do zgłębiania twórczości artysty.

Konkurs może być samodzielnym projektem, może też być częścią większej (np. cyklicznej) całości. W moim przypadku jest elementem organizowanych od 11 lat Dnia Kina, które trwają ok. półtora miesiąca. Oprócz konkursu filmowego odbywają się wtedy także warsztaty realizatorskie, filmowa gra miejska, konferencja filmoznawcza, konkurs na etiudę filmową i gala finałowa. Wszystkie działania łączy postać bohatera edycji.

KROK 2 PRZYGOTOWANIA

Kluczowym punktem przygotowań jest wybór artysty (reżysera, aktora), który będzie bohaterem konkursu. Jeśli chcemy, aby był gościem finału, trzeba odpowiednio wcześniej nawiązać z nim kontakt i uzgodnić termin przyjazdu.

Przeprowadzenie dużego powiatowego konkursu wiąże się także z kosztami finansowymi, dlatego konieczne jest pozyskanie sponsorów lub znalezienie partnera. W moim przypadku jest to Miejski Dom Kultury. Po trzech latach samodzielnego działania i zdobyciu uznania w środowisku lokalnym otrzymałam propozycję współpracy od tej instytucji. Można oczywiście zwrócić się od razu ze swoim pomysłem do podobnych placówek (lokalnego muzeum, biblioteki, ośrodka kultury). Warto także postarać się o honorowy patronat ze strony różnych instytucji. Ja zwracam się np. do starosty powiatu, marszałka województwa (zgodnie z procedurami dostępnymi na stronach internetowych tych instytucji) oraz Centralnego Gabinetu Edukacji Filmowej i Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej (wysyłam wnioski z prośbą o patronat i dokładnym opisem oraz historią projektu).

Uczestnicy konkursu muszą zapoznać się z twórczością artysty, któremu poświęcamy daną edycję. Jednym ze sposobów jest organizacja bezpłatnego przeglądu filmów; w tym przypadku konieczny jest zakup licencji i upewnienie się, czy wybrane przez nas filmy są dostępne. Druga możliwość to rozesłanie filmów na płytach DVD. W takim wypadku należy kupić odpowiednią liczbę kopii i wysłać do każdej ze szkół po jednym egzemplarzu każdego filmu, tak aby wszyscy uczestnicy mogli z nich skorzystać.

KROK 3 DOKUMENTACJA

Informacja o konkursie (cele, założenia, harmonogram, karty zgłoszeń, regulamin konkursu) powinna dotrzeć do szkół najpóźniej pięć lub sześć tygodni przed jego planowanym rozpoczęciem. W przypadku naszego konkursu dokumentacja trafia do wszystkich szkół powiatu. Ponieważ chętnych jest bardzo wielu, wprowadzamy limity (np. nie więcej niż trzy drużyny z jednej szkoły). Trzeba się jednak uzbroić w cierpliwość i pokorę, bo początki mogą być skromniejsze.

Na tym etapie warto określić wszystkie warunki udziału, takie jak forma uczestnictwa w konkursie. Moje doświadczenie podpowiada, że najbardziej odpowiednia jest forma drużynowa (np. trzy osoby w drużynie), gdyż to pozwala młodzieży podzielić się materiałem i ułatwia przygotowania do konkursu. Trzeba określić też termin składania zgłoszeń, termin konkursu, formę zadań konkursowych (np. test, pytania do fragmentów filmów, rozpoznawanie tematów muzycznych, pytania do rekwizytów – w załączniku).

KROK 4 POWOŁANIE JURY

Aby podnieść obiektywizm przebiegu konkursu oraz jego prestiż, warto zaprosić do pracy w jury konkursowym ciekawych ludzi. Mogą to być dziennikarze, animatorzy kultury, pracownicy instytucji kulturalnych czy filmoznawcy. Ja zapraszam m.in. lokalnych dziennikarzy (to ułatwia mi również uzyskanie przychylności lokalnych mediów), pracownika MDK, który jest filmoznawcą, oraz przedstawiciela CGEF. Można włączyć ich w przygotowanie pytań i zadań konkursowych (należy oczywiście zaproponować wspólną formułę i uzgodnić stopień trudności).

KROK 5 ORGANIZACYJNE I MERYTORYCZNE PRZYGOTOWANIE KONKURSU

Po zgromadzeniu zgłoszeń nadesłanych przez uczestników należy przygotować listę uczestników, wizytówki (imiona, nazwiska oraz nazwa szkoły), nadać uczestnikom lub drużynom numery identyfikacyjne (będą nimi podpisywać prace konkursowe, aby sprawdzanie przebiegało obiektywnie) oraz zaplanować rozmieszczenie młodzieży na sali. To ostatnie zależy od planowanej liczby uczestników i sali jaką dysponujemy. W moim przypadku jest to ok. 200 osób, dlatego konkurs odbywa się w sali widowiskowej MDK. Wcześniej przygotowuję plan sali i przeprowadzam symulację (staram się np. aby drużyny z jednej szkoły nie siedziały obok siebie). Ponieważ młodzież nie ma stolików, przygotowuję także podkładki ułatwiające pisanie. W dobie nieograniczonego dostępu do internetu warto uwzględnić w regulaminie konieczność zdeponowania przed konkursem telefonów. Wraz z członkami jury należy opracować pytania i zadania konkursowe oraz zredagować w jednolitej formie, następnie skopiować w odpowiedniej liczbie.

KROK 6 PRZEBIEG KONKURSU

W wyznaczonym dniu młodzież zgłasza się w miejscu, gdzie będzie przebiegał konkurs, rejestruje się, otrzymuje numer identyfikacyjny i zajmuje wskazane przez organizatorów miejsce. Nad przebiegiem konkursu czuwa jury. Konieczne jest także, aby jedna osoba koordynowała działania techniczne (np. odtwarzanie fragmentów filmów czy ścieżki dźwiękowej). W przypadku dużej liczby uczestników konkurs można przeprowadzić dwuetapowo, różnicując stopień trudności. Po zakończeniu konkursu uczestnicy odbierają zdeponowane wcześniej urządzenia telekomunikacyjne. Dowiadują się także o terminie ogłoszenia wyników i wręczenia nagród.

KROK 7 WYŁONIENIE KANDYDATÓW

Jury sprawdza i ocenia prace uczniów, podlicza punkty i wyłania zwycięzców. Sporządza także protokół przebiegu konkursu oraz jego wyników. Na tym etapie musimy także zaplanować przydział nagród oraz opracować szatę graficzną i treść dyplomów. Warto zaplanować kilka dni przerwy między konkursem a wręczeniem nagród – można wówczas spokojnie przygotować uroczysty finał (scenariusz uroczystości, protokół, dyplomy, potwierdzenia odbioru nagród, zaproszenia, podziękowania dla sponsorów, patronów, partnerów i nauczycieli).

KROK 8 GALA FINAŁOWA

Jury sprawdza i ocenia prace uczniów, podlicza punkty i wyłania zwycięzców. Sporządza także protokół przebiegu konkursu oraz jego wyników. Na tym etapie musimy także

zaplanować przydział nagród oraz opracować szatę graficzną i treść dyplomów. Warto zaplanować kilka dni przerwy między konkursem a wręczeniem nagród – można wówczas spokojnie przygotować uroczysty finał (scenariusz uroczystości, protokół, dyplomy, potwierdzenia odbioru nagród, zaproszenia, podziękowania dla sponsorów, patronów, partnerów i nauczycieli).

WARIANTY

Konkurs filmowy może mieć zasięg szkolny i międzyszkolny. W przypadku braku środków finansowych, można tak określić temat, aby uczestnicy przygotowali się, korzystając z pakietu FilMOTEKI Szkolnej. Można także zrealizować taki projekt, angażując w organizację młodzież (wówczas to uczniowie pod kierunkiem nauczyciela opracowują regulamin, dokumentację i pytania konkursowe). Bez względu na zasięg konkursu, pamiętajcie, że o jego prestiżu nie decydują nagrody, lecz interesująca forma i wartość edukacyjna.

REGULAMIN KONKURSU WIEDZY O FILMIE „ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ ROBERTA WIĘCKIEWICZA”

1. Uczestnikami konkursu mogą być uczniowie szkół ponadgimnazjalnych zorganizowani w trzyosobowe zespoły.
2. Warunkiem uczestnictwa w konkursie jest wypełnienie karty zgłoszenia (załącznik nr 1) i nadesłanie lub dostarczenie jej do dnia **6 marca 2015 r.** na adres:
I Liceum Ogólnokształcące im. Feliksa Fabianiego, ul. Armii Krajowej 30, 97-500 Radomsko
3. Pytania konkursowe będą dotyczyły życia i twórczości Roberta Więckiewicza oraz sylwetek aktorów, twórców i problematyki następujących filmów:
 - „W ciemności” (reż. A. Holland, 2012)
 - „Wąłesa. Człowiek z nadziei” (reż. A. Wajda, 2013)
 - „Wszystko będzie dobrze” (reż. T. Wiszniewski, 2007)
 - „Wymyk” (reż. G. Zgliński, 2011)
 - „Ile waży koń trojański” (reż. J. Machulski, 2008)
4. Cztery filmy będzie można obejrzeć podczas sesji filmowej w Miejskim Domu Kultury, w dniach **9-12 marca 2015 r.** według harmonogramu znajdującego się w załączniku nr 2. Film „Ile waży koń trojański” zostanie udostępniony przez organizatorów do indywidualnego oglądania zainteresowanym uczestnikom zgłoszonym do konkursu. Zapotrzebowanie na skorzystanie z kopii filmu należy zgłosić telefonicznie pod numerem 696 129 546 do 9 marca 2015 roku.
5. Konkurs odbędzie się **20 marca 2015 r. o godz. 9** w Miejskim Domu Kultury w Radomsku.
6. Udział w konkursie jest jednoznaczny z:
 - wyrażeniem przez każdego Uczestnika zgody na przetwarzanie przez Organizatorów jego danych osobowych w zakresie niezbędnym dla przeprowadzenia Konkursu, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych z dnia 29 września 1997 (Dz. U. nr 133 poz. 883);
 - wyrażeniem przez każdego z Uczestników zgody na rozpowszechnianie jego wizerunku oraz imienia i nazwiska w przypadku, gdy ten otrzyma nagrodę.
7. Przez przystąpienie do udziału w Konkursie na zasadach wskazanych niniejszym Regulaminem, Uczestnik wyraża swoją zgodę na rozpowszechnianie jego wizerunku na zdjęciach wykonanych w trakcie Konkursu. Uczestnik wyrażając swoją zgodę, przyjmuje do wiadomości i godzi się na to, iż jego zdjęcia mogą zostać rozpowszechnione przez Organizatora do celów promocyjnych, w szczególności w materiałach reklamowych Organizatora, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, FilMOTEKI Szkolnej, Centralnego Gabinetu Edukacji Filmowej, Starostwa Powiatowego i patronów medialnych XI Dni Kina. Z tytułu rozpowszechniania wizerunku na ww. zdjęciach Uczestnikom nie przysługuje wynagrodzenie.
8. Laureaci konkursu otrzymają nagrody i dyplomy.
9. Ogłoszenie wyników konkursu i wręczenie nagród laureatom odbędzie się podczas **Gali Finałowej XI Dni Kina** w kwietniu 2015 r. w Miejskim Domu Kultury w Radomsku. Uroczystość uświetni swoją obecnością **Robert Więckiewicz**. O dacie i godzinie rozpoczęcia uroczystości uczestnicy zostaną powiadomieni osobnym pismem.

SEKWENCJE – Etap I

Numer drużyny

Za każdą poprawną odpowiedź można zdobyć 1 punkt.

„W ciemności”

1. Co zrobi Socha?

„Wałęsa. Człowiek z nadziei”

2. Co odpowie żonie Lech Wałęsa?

„Ile waży koń trojański?”

3. Jaki problem ma Zosia?

„Wszystko będzie dobrze”

4. Jaki czas osiągnął Paweł?

„Wymyk”

5. Z jakiej okazji Fred daje żonie kwiaty?

SEKWENCJE – Etap II

Numer drużyny

Za każdą poprawną odpowiedź można zdobyć 1 punkt.

„W ciemności”

1. Co zrobi Wanda?

„Wałęsa. Człowiek z nadziei”

2. Co zrobi Lech Wałęsa?

„Ile waży koń trojański?”

3. Co odpowie Florentyna?

„Wszystko będzie dobrze”

4. Jaką prośbę ma mama Pawła?

„Wymyk”

5. Dlaczego Wiola nie cieszy się z samochodu?

SEKWENCJE – Etap I

KLUCZ ODPOWIEDZI

„W ciemności”

1. Co zrobi Socha?
pokaże Krysi życie poza kanałem

„Wałęsa. Człowiek z nadziei”

2. Co odpowie żonie Lech Wałęsa?
„z roboty mnie wyrzucili”

„Ile waży koń trojański?”

3. Jaki problem ma Zosia?
pozna Kubę dopiero za 8 lat

„Wszystko będzie dobrze”

4. Jaki czas osiągnął Paweł?
3 minuty i 25 sekund

„Wymyk”

5. Z jakiej okazji Fred daje żonie kwiaty?
z okazji dziesiątej rocznicy ślubu

SEKWENCJE – Etap II

KLUCZ ODPOWIEDZI

„W ciemności”

1. Co zrobi Wanda?
zacznie się śmiać

„Wałęsa. Człowiek z nadziei”

2. Co zrobi Lech Wałęsa?
zamieni talerze z zupą

„Ile waży koń trojański?”

3. Co odpowie Florentyna?
„mama ma już męża, tato”

„Wszystko będzie dobrze”

4. Jaką prośbę ma mama Pawła?
chce się wypowiedzieć

„Wymyk”

5. Dlaczego Wiola nie cieszy się z samochodu?
bo nie ma prawa jazdy

SEKWENCJE – Etap II

XI Dni Kina Konkurs Wiedzy o Filmie „Życie i twórczość Roberta Więckiewicza”

Numer drużyny

Drugi etap konkursu składa się z testu, pytań do sekwencji filmowych oraz pytań dotyczących rekwizytów. Test zawiera pytania otwarte dotyczące wybranych filmów oraz biografii Roberta Więckiewicza, na które należy odpowiadać krótko i jednoznacznie. Za każdą poprawną odpowiedź można uzyskać 1 punkt. Maksymalnie w II etapie konkursu można zdobyć 43 punkty. W finale zostaną zsumowane punkty z obu etapów – maksymalnie można zdobyć 86 punktów.

Czas na rozwiązanie testu: 30 minut.

„W ciemności”

1. Która z kobiet urodziła dziecko w kanale?
2. Jaki prezent dla swojej Marysi znalazł Szczepko?
3. Gdzie schowana była cenna biżuteria Chigera?
4. Wymień dwie miejscowości w województwie łódzkim, w których powstały zdjęcia do filmu „W ciemności”.
5. Gdzie Korsarz poszedł szukać Mani?
6. Podaj autora oraz tytuł powieści, na motywach której powstał scenariusz do filmu „W ciemności”.

„Wałęsa. Człowiek z nadziei”

1. Podaj imię i nazwisko dziennikarki, która przeprowadziła wywiad z Lechem Wałęsą.
2. Gdzie przebywał Lech Wałęsa w chwili, gdy dowiedział się, że jest laureatem Pokojowej Nagrody Nobla?
3. Podaj imię dziecka, z którym Wałęsa trafił do aresztu.
4. Po ilu latach pracy Lech Wałęsa został wyrzucony ze Stoczni Gdańskiej?
5. Podaj imię i nazwisko aktorki, która wcieliła się w rolę Anny Walentynowicz.
6. Ile postulatów zgłosili strajkujący stoczniowcy?

„Wszystko będzie dobrze”

1. Kogo w filmie gra aktor Aleksander Bednarz?
2. Anna reportaż o Pawle przygotowuje razem z ekipą telewizji regionalnej. Jak nazywa się ten oddział telewizji?
3. Jak nazywa się aktor, który gra księdza? W tym kościele Paweł jest ministrantem.
4. Czym zawodowo zajmowała się była żona Andrzeja?
5. Z XXXII Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni Robert Więckiewicz wyjechał z nagrodą za rolę w filmie „Wszystko będzie dobrze”. Jaka to była nagroda?

„Wymyk”

1. Podaj godzinę zgonu Jerzego.
2. Jak nazywa się odtwórca roli ojca braci?
3. Podaj nazwę miejscowości, w której kręcony był film „Wymyk”.
4. Co było inspiracją do filmu „Wymyk”?
5. Podaj nazwę autentycznego klubu, w którym bohater rozmawia z dziewczyną z pociągu, Klarą.

„Ile waży koń trojański?”

1. Jakich kwiatów nie lubi Zosia?
2. Jakie życzenie wypowiedział Kuba w Nowy Rok?
3. Co przepowiedziała Zosia Kubie na balu dla zakochanych (trzy przepowiednie)?
4. Dlaczego żona Kuby chce wyrzucić toaletkę?
5. Gdzie w Sopocie mieszkał Kuba?
6. Kto zagrał reżysera, któremu Zosia przepowiedziała sukces filmu? Podaj tytuł tego filmu.

Życie i twórczość Roberta Więckiewicza

1. Za udział w jakich filmach i w jakich kategoriach Robert Więckiewicz został uhonorowany Polską Nagrodą Filmową Orzeł?
2. Z którym aktorem Robert Więckiewicz współpracował najczęściej? Podaj imię i nazwisko.
3. Wymień nazwy trzech z pięciu teatrów, z którymi współpracował Robert Więckiewicz.
4. Wymień nazwy odznaczeń, które Robert Więckiewicz otrzymał w 2014 r.
5. Udziału w jakim kasowym przeboju odmówił Robert Więckiewicz, mimo kreowanej wcześniej analogicznej roli w spektaklu teatralnym?

DEBATA O POLSKIM O FILMIE

DEBATUJEMY O WARTOŚCI POLSKICH FILMÓW

Autorzy		Poziom trudności	
Jolanta Manthey		2	
Liczba uczestników		Czas trwania	
Animatoryzy: 2	Uczestnicy: 20-30	Przygotowanie: 3-4 tygodnie Realizacja: 1 dzień	
Niezbędne			
Duża sala			

Krótki opis:

Grupa uczniów z liceum wzięła udział w debacie na temat mocnych i słabych stron polskiego kina w konkurencji z produkcjami amerykańskimi. Debata została zorganizowana według modelu oksfordzkiego, który przewiduje pracę na kilku etapach¹. Pierwszym jest przygotowanie do debaty – młodzi wspólnie w zespole klasowym dyskutowali problem, szukając argumentów na „tak”, jak i na „nie”. Kolejnym etapem debaty była, zgodnie z przyjętą formułą, jej właściwa część, czyli starcie bezpośrednie dwóch zespołów z różnych klas. W naszym przypadku byli to uczniowie naszej szkoły i zaprzyjaźnionego liceum. Spotkali się w wyznaczonym dniu w specjalnie do tego przygotowanej sali, gdzie zajęli miejsca według losowania. W trakcie debaty dwa przeciwstawne zespoły prezentowały swoje wystąpienia, przy czym specjalnie do tego wybrany „marszałek” pilnował kolejności wystąpień i czasu ich trwania. Po zakończeniu wystąpień nastąpiło głosowanie wśród publiczności i mówców (publiczność stanowiła reszta klas), a po przeliczeniu głosów – ogłoszenie zwycięzców. Debata pozwoliła uczniom porządkować wiedzę o polskim filmie, przećwiczyć umiejętność pracy w zespole, formułowania i uzasadniania własnych opinii. Uczestnicy przyznali, że polskie kino jest wciąż przez nich mało znane, a są przesłanki, by przypuszczać, że warte poznania.

Zrób to sam

KROK 1 PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNE DO DEBATY – temat

Najważniejszą rzeczą jest zapoznanie uczestników debaty (debatujących i publiczności) z przedmiotem dyskusji. Ponieważ naszym tematem było polskie kino, postanowiłam skorzystać z pakietu FilMOTEKI Szkolnej. Uznałam, że warto obejrzeć z grupą przynajmniej trzy filmy z pakietu – po jednym przykładzie fabuły, dokumentu i animacji – i rzeczowo je omówić, zapoznając grupę z najlepszymi dokonaniem polskich filmowców. Innym sposobem wyboru jest posłużenie się gotową listą filmów polecanych przez znanych krytyków i artystów, np. stworzona przez Martina Scorsese lista 21 filmów (dostępna w Internecie). Część z nich jest dostępna w pakiecie FilMOTEKI Szkolnej, część legalnie można obejrzeć na kanale studia Kadr i Tor. Można też zaproponować uczniom stworzenie baz danych dotyczących nagrodzonych na świecie polskich filmów (nominowanych do Oscara, zdobywców nagród w Cannes, Berlinie itp.). Ten etap może trwać kilka tygodni lub kilka miesięcy, w zależności

¹ Debata oksfordzka (uniwersytecka) – zadaniem debaty jest dyskusja nad tezą. Debatują przeciwnicy tezy oraz jej obrońcy. Pomieszczenie, w którym odbywa się debata jest podzielone na dwie części (np. poprzez ustawienie stolików). Strona broniąca tezy siada po prawej stronie marszałka, ich oponenci po przeciwnej stronie. W środku siedzą osoby niezdecydowane. Naprzeciwko nich na podwyższeniu siedzi marszałek prowadzący obrady i sekretarz czuwający nad czasem i porządkiem debaty. Podczas obrad zakazane jest opuszczanie sali i zmienianie miejsc. Głos jest udzielany na przemian poszczególnym stronom. Zaczyna strona broniąca tezy. Publiczność może być dopuszczona do głosu za zgodą marszałka, po uprzednim zgłoszeniu chęci zabrania głosu. Publiczność wypowiada się po zakończeniu wystąpień obrońców i przeciwników tezy. Uczestnicy przygotowują się do obu możliwości (zbierają argumenty za i przeciw, a stronę w debacie – i w sali – losują).

od możliwości i przygotowanego planu działań. Jego zwieńczeniem może być polecenie opracowania przez wszystkich uczestników argumentów na „tak” i „nie”, przy czym należy zwrócić uwagę, by argumenty były formułowane w odniesieniu do różnych kryteriów (uwzględniały zarówno artystyczne aspekty filmów, jak i ich warstwę ideową) oraz poprawne językowo. Zebrane argumenty należy wspólnie omówić.

KROK 2 PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNE DO DEBATY - forma

Ten etap może być realizowany równoległe z pierwszym etapem. lub po jego zakończeniu. Uczestnicy zapoznają się z formą debaty. Sytuacja jest prostsza, gdy w szkole działa klub debat, a uczniowie uczestniczyli wcześniej w tej formie dyskusji. W mojej szkole taki klub funkcjonuje, miałam więc ułatwione zadanie: zasady debaty prezentowała szefowa klubu, uczennica mojej klasy. Szczegółowe instrukcje dotyczące zasad i przebiegu debaty można znaleźć na stronie CEO w zakładce „debata oksfordzka”. W razie potrzeby można je odpowiednio zmodyfikować, np. skrócić czas wystąpień.

Względy praktyczne i doświadczenie podpowiadają, że wystąpienia mówców obu stron nie powinny być dłuższe niż 3-5 minut, a kluczową sprawą jest osoba „marszałka” (prowadzącego debatę) – musi to być ktoś świetnie znający zasady debaty i wzbudzający posłuch (tę funkcję może pełnić nauczyciel, zwłaszcza przy pierwszych realizacjach). Wszyscy uczestnicy powinni znać zasady debaty.

Zwieńczeniem tego etapu jest wybór trzech (maksymalnie pięciu) mówców. Jeżeli debata odbywa się z udziałem tylko uczestników grupy, wybieramy dwie grupy mówców. Jednak nawet jeśli tak nie jest, można przygotować wstępną debatę z udziałem tych dwóch grup i potraktować ją jako trening przed spotkaniem z grupą z zewnątrz.

KROK 3 PRZYGOTOWANIA TECHNICZNE – organizacja przestrzeni

Przygotowujemy pomieszczenie o wielkości odpowiedniej do liczby uczestników debaty. W zależności od skali przedsięwzięcia może być potrzebny sprzęt nagłaśniający. Dobrze jest wyznaczyć kilka osób do pilnowania porządku na sali, czuwania nad właściwym zachowaniem publiczności.

KROK 4 DEBATA

W ustalonym wcześniej dniu uczestnicy stawiają się w wyznaczonym miejscu i o wskazanej godzinie. Po zajęciu miejsc rozpoczynamy debatę, a marszałek pilnuje kolejności wystąpień i czasu ich trwania. Dopuszcza też do głosu osoby z publiczności według ustalonych reguł. Po zakończeniu wystąpień marszałek ogłasza głosowanie wśród publiczności i mówców, po czym wyznaczone osoby zliczają głosy, zaś marszałek ogłasza zwycięzców debaty.

KROK 5 PODSUMOWANIE – refleksja uczestników

Po zakończeniu debaty warto jest omówić jej przebieg i efekty: co się udało, co należy zmienić lub poprawić. Moim zdaniem forma debaty, z którą zetknęłam się dzięki Centralnemu Gabinetowi Edukacji Filmowej z Łodzi i jego Pojedynkom Filmowym, jest świetnym sposobem ćwiczenia wypowiedzi argumentacyjnej, logiki myślenia, kultury dyskusji. W trakcie przygotowania do debaty uczestnicy niejako mimowolnie poszerzają wiedzę na dany temat. Obserwując trudność, z jaką tegoroczni maturzyści radzili sobie z egzaminem ustnym wymagającym przygotowania i przedstawienia wypowiedzi na zadany temat, utwierdziłam się w przekonaniu, że czas poświęcony na naukę debatowania na pewno nie jest stracony.

FILMOWE AKCJE SPOŁECZNE

PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU Z KULTURY ORAZ PROMOWANIE EDUKACJI RÓWNOŚCIOWEJ I FILMOWEJ

Autorzy	Poziom trudności
Ewelina Wałąg	4
Liczba uczestników	Czas trwania
Animatorzy: 1-2 (przynajmniej jedna osoba znająca język migowy)	Uczestnicy: 10-20 (osoby niesłyszące, słabosłyszące i słyszące)
Przygotowanie: 2-3 dni Realizacja: dzień / noc	
Niezbędne	
Teren szkoły (do gry), arkusz brystolu z rozrysowaną trasą gry, koperty z zadaniami umieszczonymi w przestrzeni szkolnej, pionki i kostka do gry, sala warsztatowa do nagrania teledysku i nocy filmowej, kamera cyfrowa i/lub aparat z funkcją wideo, komputer z programem do montażu filmu (np. Windows Movie Maker), projektor, statywy, zapas baterii, ładowarki, formularze zgody na wykorzystanie wizerunku.	

Krótki opis:

Grupa licealistów słabosłyszących, niesłyszących oraz słyszących wzięła udział w trzydniowym projekcie promującym kulturę Głuchych w ostatnim tygodniu września, kiedy obchodzony jest Międzynarodowy Tydzień Głuchych. W ramach szerokich działań przeprowadzona została terenowa gra po szkole, noc filmowa oraz nagrywanie miganego teledysku, dzięki czemu doszło do połączenia założeń równościowych z filmowymi.

W dzień poprzedzający działanie młodzie pod okiem prowadzącej uczyli się znaków migowych, by móc za pomocą znaków daktylograficznych porozumiewać się ze sobą. Dzięki tej nowej dla słyszących formie komunikacji uczniowie w mieszanych parach (słabosłyszący – słyszący oraz niesłyszący – słyszący) realizowali grę terenową po szkole w celu poznania założeń kultury Głuchych. Po grze odbyło się kręcenie miganego teledysku do coveru piosenki „Niedziela będzie dla nas”. Całość spotkania została zakończona prezentacją filmów trwającą aż do rana. Wspólne działania zostały zamieszczone na stronie internetowej koła filmowego. Powstał teledysk promujący język migowy.

Zrób to sam

KROK 1 ZAPOZNANIE Z KOMUNIKACJĄ g/GŁUCHYCH

W dzień poprzedzający noc filmową uczestnicy wspólnie uczyli się alfabetu migowego, dzięki czemu komunikacja między uczniami przebiegała sprawnie. Poznanie znaków daktylograficznych samoistnie przerodziło się w przyswajanie konkretnych znaków migowych na poszczególne wyrazy czy nawet całe formy zdaniowe.

Naukę poszczególnych liter może prowadzić animator znający język migowy oraz uczestnik posługujący się alfabetem na co dzień. W celu przygotowania do zajęć można skorzystać z materiałów zamieszczonych na stronach internetowych: filmików z miganym alfabetem lub rysunków ułożenia rąk, np. na stronie www.silentium.com.pl w zakładce „pobieralnia”.

KROK 2 PRZEPROWADZENIE TERENOWEJ GRY PO SZKOLE

Trasa gry terenowej dotyczącej kultury Głuchych przebiegała między różnymi punktami na terenie szkoły. Uczestnicy najpierw szukali ich na planie budynku szkoły, rozrysowanym na dużym brystolu. W odpowiednich miejscach trasy schowane były koperty z zadaniami. Celem każdego zespołu było odnalezienie danej koperty, przeczytanie i wykonanie wskazanego zadania oraz zapoznanie się z wyznacznikami kultury Głuchych. Zadania polegały

m.in. na literowaniu wyrazów, wymyśleniu znaku migowego na podane słowo oraz pokazaniu właściwego znaku, wyjaśnieniu znaczenia zapisu *głuchy, g/Głuchy, Głuchy* czy wspólnym odegraniu pantomimicznej scenki. Przed rozpoczęciem przygotowań do gry dobrze jest przemyśleć zakres terenu, po którym będą przemieszczać się uczniowie i uczennice. Następnie trzeba przenieść rzut terenu na brystol w atrakcyjnej formie graficznej. W ponumerowanych kopertach należy ukryć poszczególne działania. Informacje o kulturze Głuchych znajdziemy w internecie, zwłaszcza w opracowaniach naukowych. Warto też zajrzeć do publikacji Liderów i Liderek Tolerancji *Próbki, wykroje, wzorniki* (http://issuu.com/majadobiasz/docs/probki_wykroje_wzorniki_dobre_pr).

KROK 3 PRZYGOTOWANIE DO NAGRANIA MIGANEGO TELEDYSKU DO COVERU PIOSENKI

W swojej ostatecznej formie nasz teledysk rozgrywa się w przestrzeni, w którą wprowadziliśmy trójpodział: z tyłu znajduje się tło z wyświetlonym nagraniem coveru, przed nim na stoliku siedzą osoby migające zwrotki, a w strefie przed nimi pojawiają się osoby migające refren. Uzyskanie takiego efektu wymaga przygotowań:

a) obejrzenie miganych piosenek

Warto wspólnie obejrzeć nagrania piosenek w językach migowych z różnych krajów. Dobrze jest zwrócić uwagę m.in. na sposób pokazywania słów, mimikę postaci, rolę tempa, sposób pracy kamery. Polecam też omówić emocje, które towarzyszą uczniom przy odbiorze tej formy wypowiedzi. W internecie znajduje się bardzo dużo tego typu piosenek. Można skorzystać z opracowań polskich, ale także utworów przygotowanych w amerykańskim języku migowym (ASL). Wystarczy taką frazę wpisać do wyszukiwarki.

b) opracowanie tekstu piosenki

Warto zapoznać się dobrze z teledyskiem do piosenki, którą mamy zamiar opracować w języku migowym. Poszukać albo przygotować obraz, który może nam posłużyć za tło na planie filmowym. W naszym przypadku skorzystaliśmy z nagrania coveru piosenki „Niedziela będzie dla nas”, jakie wcześniej przygotowali dla nas nasza koleżanka i nasz kolega. Jeśli zdecydujemy się na tę opcję, należy wcześniej nagrać piosenkę, np. jako śpiew przy akompaniamencie gitary.

Kolejnym krokiem jest wyświetlenie tekstu piosenki i wspólne przełożenie go na język migowy. Wszelkie decyzje językowe konsultowane są z rodzimymi użytkownikami języka migowego, by stworzyć tekst w polskim języku migowym (PJM), czyli naturalnym języku g/Głuchych, a nie w systemie języka migowego (SJM), czyli sztucznie opracowanym kodzie. Jeśli trudnością okaże się przełożenie polskich słów na polski język migowy z odmienną składnią, można nakładać na każdy polski wyraz odpowiedni znak migowy. Należy jednak pamiętać, że nie otrzymamy wtedy oczywiście tekstu w naturalnym języku g/Głuchych. Pomocne okaże się tu skorzystanie z internetowych słowników języka migowego, w których znajdują się filmiki z instrukcją migania. Bezcennym źródłem informacji o znakach są oczywiście również uczestnicy i uczestniczki spotkania.

c) opracowanie scenariusza

Tworzymy scenariusz oparty na prostych założeniach, według których będziemy realizować teledysk. Wyznaczamy osoby do migania: za ogólną zgodą, w celu ułatwienia realizacji, proponujemy przydzielić osoby dobrze radzące sobie z językiem migowym do migania zwrotek, a osoby wymagające jeszcze dłuższego ćwiczenia – do migania refrenów. Naszym zadaniem jest dopilnowanie podziału ról i zadbanie o porządek. W trakcie przygotowań do tej części zajęć można skorzystać z informacji dotyczących tworzenia filmu proponowanych przez Filmotekę Szkolną (materiały dostępne są na stronie www.filmotekaszkolna.pl w zakładce „edukacja filmowa - jak zrobić film”).

d) stworzenie planu filmowego i podział ról

Przygotowujemy w sali miniplan filmowy. Wnosimy niepotrzebne sprzęty, przygotowujemy miejsce dla grających. Spośród pozostałych uczestników wyznaczmy osoby odpowiedzialne za obraz, dźwięk, montaż, porządek na planie czy zbieranie formularzy zgody na wykorzystanie wizerunku.

Sprawdzamy, czy baterie w kamerach są naładowane, czy statyw jest kompletny. Przed pierwszymi nagraniami nagrywamy próbne, proste ujęcia, żeby sprawdzić, jak uzyskać dobry obraz i dźwięk. Pamiętajmy, by wcześniej przygotować sprzęt i zabezpieczyć te elementy, które mogą ulec szybkiemu wyczerpaniu, np. baterie.

e) dokumentacja

Realizujemy nagranie, którego celem jest stworzenie teledysku z jednego ujęcia i bez montażu. Sprawdzamy, czy poprawnie zarejestrowany jest dźwięk i obraz. W razie błędów poprawiamy nagranie.

W celu ułatwienia sobie pracy dobrze wcześniej zawrzeć kontrakt dotyczący zasad realizacji, odpowiedzialności czy czasu nagrań na planie filmowym.

f) montaż

Działanie to planowane jest dzień później i obejmuje dodanie czołówki oraz napisów końcowych. Gotowy teledysk umieszczony zostanie na stronie internetowej.

Do tych działań także należy wyznaczyć osoby i zabezpieczyć im komputer oraz odpowiednie oprogramowanie.

KROK 4 NOC FILMOWA

Działania kończą się pokazami filmowymi. Obejmują one emisję kina niemego w celu skupienia się na grze aktorskiej oraz komunikacji niewerbalnej jako niezwykle znaczącym elemencie filmowym. Dzięki temu uczniowie, szczególnie słyszący, dostrzegają zróżnicowane możliwości wyrażania treści. Pokaz obejmuje ponadto filmy z napisami dla niesłyszących. W tym miejscu warto podkreślić, że edukacja filmowa nadal w znacznym stopniu wyklu-

cza osoby niewidome czy niesłyszące. Warto zatem zainteresować się takimi projektami jak wyjątkowy na skalę światową kanałem filmowym z audiodeskrypcją i napisami dla niesłyszących www.adapter.org.pl. W ten sposób w swoich działaniach będziemy przeciwdziałać wykluczeniu tych osób z kultury.

FILMOWA GRA MIEJSKA

GRA TERENOWA Z ZADANIAMI DOTYCZĄCYMI JĘZYKA FILMU LUB TREŚCI WYBRANYCH PRODUKCJI

Autorzy		Poziom trudności
Katarzyna Czubińska		4
Liczba uczestników		Czas trwania
Animatory: 10-20	Uczestnicy: 10-200	Przygotowanie: 1 tydzień (intensywnie) lub 1 miesiąc (spokojne tempo) Realizacja gry: 3-4 godz.
Niezbędne		
Sala pełniąca funkcję bazy gry, wyznaczone punkty w przestrzeni miejskiej, drukarka, materiały potrzebne do realizacji zadań (np. papiery kolorowe, sznurki, kartony, opony, farby, kartki, bierki), aparat fotograficzny lub kamera. Przydatne, choć nie niezbędne: projektor, przebrania dla punktowych.		

Krótki opis:

Filmową grę miejską organizujemy w Poznaniu od trzech lat – udział w niej biorą szkoły z Poznania i okolic. Przygotowaniem gry zajmuje się zazwyczaj około 20 osób. Uczniowie pracują nad obmyśleniem punktów, zadań, trasy, logo gry, identyfikatorów oraz karty do gry. Przygotowania zajmują im zwykle miesiąc.

Sama rozgrywka odbywa się jednego dnia i trwa około trzech godzin. Dziesięcioosobowe drużyny rejestrują się, a następnie startują z bazy gry zgodnie z wyznaczoną trasą. Na 10 punktach na uczestników czekają zadania związane z filmami.

Celem gry jest przybliżenie wiedzy filmowej, zachęcenie do oglądania i analizowania filmów. To także świetny sposób na wzmocnienie współpracy w grupie – dotyczy to zarówno twórców gry, jak i uczestników.

Nagrody pozyskujemy od zewnętrznych partnerów: lokalnych firm (drobne upominki), kin, teatrów czy siłowni (wejściówki).

Zrób to sam

KROK 1 PODZIAŁ ZADAŃ W GRUPIE MŁODZIEŻY

Grę przygotowuje grupa młodzieży – ok. 20 osób. Są wśród nich:

- punktowi, odpowiedzialni za opracowanie i przeprowadzenie poszczególnych zadań (zadania oczywiście może wymyślać cała klasa, lepiej jednak wyznaczyć konkretnie, kto i za co jest odpowiedzialny). Ich liczba waha się w zależności od ilości zadań, np. w przypadku siedmiu zadań potrzebujemy 14 osób obsługujących punkty (jeśli stanowiska z zadaniami „obstawiamy” młodzieżą, warto ustawić po dwie osoby na każdym punkcie, by czuły się swobodniej).
- osoby, które przygotowują trasę gry, a także ważne elementy informacyjne: mapę, kartę gry, identyfikatory. Te ostatnie są szczególnie ważne, jeśli gra toczy się w otwartej przestrzeni. Warto wówczas zgłosić wydarzenie komendzie policji – patrole policyjne będą uprzedzone o zaplanowanej grze i będą zwracać uwagę na młodzież oraz punktowych. Zwiększy to bezpieczeństwo gry filmowej. Osoby, które przygotowują grę technicznie, prowadzą również rejestrację grup, podliczają punkty po zakończeniu gry; mogą także prowadzić całą imprezę.
- fotoreporter (opcjonalnie). Uczniowie zawsze chętnie oglądają swoje zadania. Zdjęcia pomagają także w późniejszej ocenie gry. Dzięki nim można łatwiej podsumować, co wyszło, a co się nie sprawdziło.

Drużyna przygotowująca grę powinna być przebrana w stroje przypominające bohaterów filmów, np. „Matriksa”, „Gwiezdných wojen” itp. Pomaga to utrzymać klimat gry. Przebrania można też zaproponować uczestnikom.

KROK 2 FABUŁA GRY

Przygotowanie gry warto rozpocząć od ustalenia fabuły. Jest ona oczywiście nieobowiązkowa, jednak jeśli gra ma określoną historię, łatwiej wciągnąć drużyny do zabawy.

Fabułę możemy oprzeć na jednym filmie, którego będą dotyczyły kolejne zadania, lub na wybranym temacie. Tak zrobiliśmy w tym roku w Poznaniu, tytułując naszą grę „Ucieczka z ginącego świata”. Kolejne zadania polegały na przemierzaniu w filmowym stylu kolejnych kontynentów, tak by dostać się bezpiecznie do bazy i wspólnymi siłami dokończyć ostatnie zadanie – budowę statku, którym uda się uciec przed zagładą. Każde z zadań związane było z jednym z filmów powstałych na danym kontynencie, a jego wykonanie umożliwiało ucieczkę z ginącego lądu.

KROK 3 TRASA GRY

Trasa może składać się od siedmiu do dziesięciu punktów, w zależności od długości gry. siedem punktów to około trzy godziny gry.

Punkty wyznaczmy tak, by stanowiły jedną trasę w prostej linii od startu do mety lub tworzymy z niej pętlę, tak by uczestnicy startowali i wracali do jednej bazy. Bazą może być sala szkolna, aula lub sala kinowa, w zależności od wielkości gry.

W jaki sposób możemy wypuszczać drużyny na trasę:

- w dwie strony, po dwie grupy w jednej turze. Pierwsza rozpoczyna od pierwszego zadania i idzie w kierunku zadania siudmego, druga odwrotnie. Kolejne tury wypuszczamy na trasę co pięć minut. Warto wówczas mieć przygotowane kilkuminutowe filmy krótkometrażowe, np. z pakietu Filмотeki Szkolnej, które uczestnicy obejrzą w trakcie oczekiwania na swoją kolej.
- w przypadku dużej liczby uczestników wyznaczamy sześć punktów do zdobycia, a przygotowujemy ich dwanaście. Pozwala to uniknąć tłoku – kumulacji kilku drużyn podczas wykonywania zadań na poszczególnych punktach. Drużyny wykonują sześć wybranych przez siebie zadań, omijając na trasie punkty, które aktualnie zajęte są przez inną drużynę. Po wykonaniu kompletu zadań wszyscy wracają do bazy.

Kolejne zestawy sześciu grup puszczamy na trasę co pięć minut.

KROK 4 ZADANIA

Zadania powinny dawać szansę sprawdzenia się i włączenia do zabawy całej drużynie. Wyobraźmy je do jednego lub kilku filmów. Jeśli nie podaliśmy wcześniej uczestnikom tytułu filmu lub listy filmów, twórzmy raczej zadania swobodnie inspirowane filmami i nie wymagające ich dokładanej znajomości. Lepiej jest postawić na twórcze działanie, wówczas młodzież chętniej uczestniczy w wykonywaniu zadań i lepiej wspomina grę.

Przykładowe zadania:

- „Bogowie”: układanie na czas poszczególnych narzędzi na wyciętym z kartonu fantomie (papierowe narzędzia są już wycięte i leżą obok).
- „Titanic”: ratowanie się z tonącego statku w jednej szalupie-kartonie, drużyna 10 osób musi wymyślić, jak wejść do niego razem.
- „Step up”: znalezienie na ulicy osób, które zgodzą się zatańczyć razem z uczestnikami – włączanie do gry przechodniów.
- inne: rozpoznawanie kadrów ze zdjęć z podanego filmu, odegranie sceny, charakterystyka na postać z wylosowanego kadru.

KROK 5 DODATKOWE INFORMACJE

Gdy uczestnikami są nasi uczniowie, nie ma problemu z rejestracją. Jeśli jednak organizujemy grę dla szkół z zewnątrz, dobrze jest przygotować formularz. Przykładowy formularz jest dostępny na stronie: <http://goo.gl/forms/kWbhHosYdp>.

Warto również przygotować dyplomy za udział oraz nagrody: mogą to być plakaty z kin, a także wejściówki do kin, teatrów, siłowni itp.

WARIANTY

Konkurs filmowy może mieć zasięg szkolny i międzyszkolny. W przypadku braku środków finansowych, można tak określić temat, aby uczestnicy przygotowali się, korzystając z pakietu Filмотeki Szkolnej. Można także zrealizować taki projekt, angażując w organizację młodzież (wówczas to uczniowie pod kierunkiem nauczyciela opracowują regulamin, dokumentację i pytania konkursowe). Bez względu na zasięg konkursu, pamiętajcie, że o jego prestiżu nie decydują nagrody, lecz interesująca forma i wartość edukacyjna.

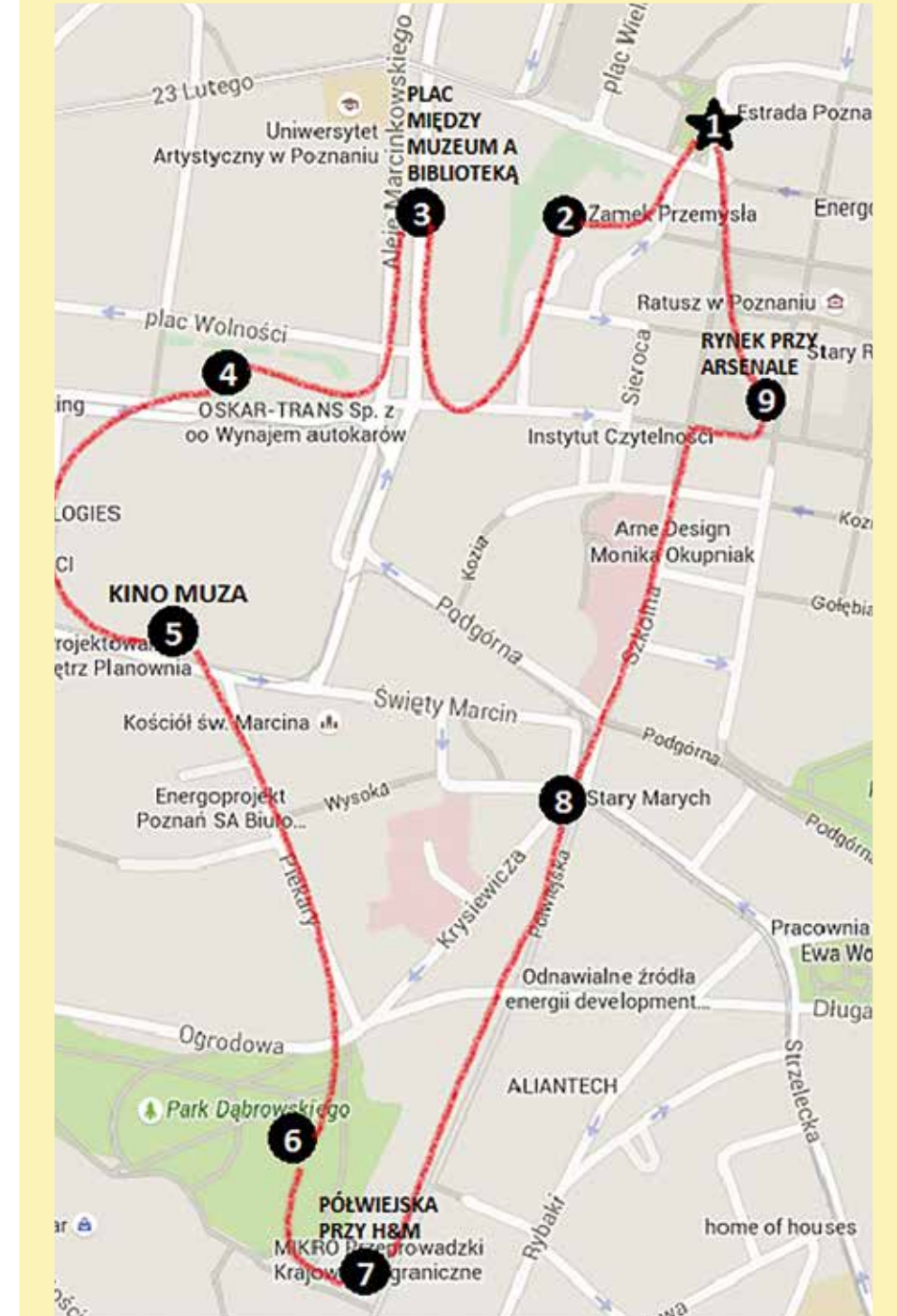

Filmowa Gra Miejska

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----	------	-----	----	-----	------	-------	-----	----	-----	------	-------	------	-----	------

Filmowa Gra Miejska

I. Wyznania gojczy 1 2 3 4 5	II. Pulp Fiction 1 2 3 4 5	III. Titanic 1 2 3 4 5	IV. The Hurt Locker 1 2 3 4 5	V. Wilk z Wall Street 1 2 3 4 5	VI. Grawitacja 1 2 3 4 5	VII. Gwiazdne wojny 1 2 3 4 5	VIII. Mix kadrów 1 2 3 4 5
---------------------------------	-------------------------------	---------------------------	----------------------------------	------------------------------------	-----------------------------	----------------------------------	-------------------------------

MŁODZIEŻ UCZY MŁODZIEŻ

JAK STARSI, DOŚWIADCZENI KOLEDZY UCZĄ MŁODSZYCH TWORZYĆ FILMY

Autorzy		Poziom trudności
Katarzyna Zabłocka		4
Liczba uczestników		Czas trwania
Animatoryzy: 6	Uczestnicy: 18	Przygotowanie: 4 tygodnie (przygotowanie 6 prezentacji eksperckich przez 6 animatorów) Realizacja gry: 3 dni warsztatowe po 6 godz.
Niezbędne		
6 kamer (po jednej na grupę), ekran, projektor, komputery z oprogramowaniem, sala, identyfikatory.		

Krótki opis:

W czerwcu 2013 r. w BWA Galeria Sanocka odbyły się czterodniowe warsztaty filmowe, w których wzięło udział 26 uczniów liceum. Uczniowie reprezentowali dwie nieformalne grupy: ekspercką, w której znalazło się 6 uczniów Liceum Plastycznego w Supraślu mających wiedzę i doświadczenie z zakresu realizacji filmowych, oraz uczącą się grupę 20 uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Sanoku takich kompetencji. Towarzyszyło im dwóch nauczycieli zajmujących się realizacjami filmowymi. W efekcie pracy powstał film krótkometrażowy „Ach, ta dzisiejsza młodzież...”, zmontowany z wypowiedzi lokalnych mieszkańców na temat ich postrzegania młodzieży. Inspiracją dla młodych twórców był film Marcela Łozińskiego „Ćwiczenia warsztatowe”.

Bezpośrednim celem zajęć było stworzenie filmu krótkometrażowego. Celem pośrednim było przeprowadzenie procesu edukacyjnego, który z jednej strony pozwolił uczniom uczyć młodszych od siebie kolegów, z drugiej – postawił przed uczestnikami konkretne wyzwanie, przez co mogli wykorzystać i doskonalić swoje umiejętności, w tym także umiejętność pracy w grupie o zróżnicowanych kompetencjach.

Jako formułę warsztatu wybrano nauczanie rówieśnicze z młodzieżą Liceum Plastycznego w roli ekspertów. Uczniowie przygotowali prezentacje eksperckie dla swoich młodszych kolegów, moderowali pracę w grupie, dzieląc się swoją wiedzą i doświadczeniem. Dzięki temu przyswajanie nowych umiejętności przez uczniów z Sanoka odbywało się w przyjaznej atmosferze, a w całym procesie było miejsce na swobodne poszukiwanie i doświadczanie. Uczniowie byli odpowiedzialni za cały proces twórczy i dydaktyczny, co przełożyło się na odpowiedzialną realizację zadania. Z ustnych relacji podsumowujących projekt jednoznacznie wynikało, że uczniowie doświadczali sukcesu na kilku płaszczyznach: nauki, pracy w grupie, pracy z ludźmi, kreacji. Tradycyjna praca z nauczycielem nie gwarantuje tego typu efektu.

W moim doświadczeniu dydaktycznym warsztaty te były kolejnym etapem rozwoju. Obserwacja uczniów w roli nauczycieli (choć przez kolegów z Sanoka zostali potraktowani raczej jako towarzysze „filmowej podróży”) uzmysłowiła mi, jak ogromne znaczenie ma w procesie nauczania bezpośrednie doświadczanie oraz stworzenie przestrzeni na błędy i niedociągnięcia. Celowo z drugim nauczycielem unikaliśmy ingerencji w formę i treść zajęć, by powstał dokument dwojakiego rodzaju: obraz młodzieży w świadomości mieszkańców średniej wielkości miasta, a także działanie, do którego po latach można powrócić, by dokonać refleksji nad swoim rozwojem, postrzeganiem świata.

Film „Ach, ta dzisiejsza młodzież...” spełnił swoje zadanie i cały czas jest aktualny. Film ma już około 2500 odsłon na kanale Youtube.

Zrób to sam

KROK 1 PRZYGOTOWANIE GRUPY EKSPERCKIEJ (PRZED PLANOWANYMI WARSZTATAMI) I DOBÓR PARTNERÓW

Nauczanie rówieśnicze w edukacji filmowej łączy ze sobą potencjał uczniów już tworzących z potencjałem młodych ludzi dopiero zaczynających przygodę z krótkim metrażem. Rekrutując grupę ekspercką, można pomyśleć o uczniach starszych klas, uczniach ze szkół o profilu filmowym, osobach uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych związanych z edukacją filmową. W grupie uczącej się znajdzie się natomiast młodzież, która stawia pierwsze kroki w zakresie tworzenia filmów i dopiero odkrywa film jako sposób na opisywanie świata.

Doskonałym przyczynkiem do takiej współpracy jest film Marcela Łozińskiego, który pokazuje, jak można manipulować treścią poprzez montaż obrazu. Dodatkowo temat dzieła jest atrakcyjny i kontrowersyjny, co może pobudzić i zachęcić uczniów do zaangażowania się w dodatkowe i wymagające zajęcie, tak jak to było w naszym przypadku. Jeśli zaś chodzi o nawiązanie współpracy z potencjalnymi „uczniami” oraz promocję, to można wykorzystać różne kanały: Filмотекę Szkolną, lokalne jednostki edukacyjne, prywatne kontakty nauczycieli i uczniów, pokazy i konkursy filmowe. Warto zorganizować pokaz filmowy, na który zaprosi się młodzież z okolicznych szkół – na przykład przy okazji wrześniowego Tygodnia Wychowania, promocji szkoły wśród gimnazjalistów przed naborem na nowy rok szkolny.

Eksperci muszą przygotować się do swojego zadania zarówno pod kątem wiedzy filmowej, jak i zasad pracy z uczniem. W naszym działaniu młodzież z Supraśla przygotowała sześć prezentacji eksperckich obejmujących następujące tematy: scenariusz, technika, dokumentacja, zdjęcia, premiera oraz tworzenie własnego filmu. Do usystematyzowania wiedzy i przygotowania prezentacji można wykorzystać zasoby Filмотeki Szkolnej (na stronie www.filmotekaszkolna.pl w zakładce „edukacja filmowa – jak zrobić film”). Przypomnieliśmy sobie też zasady efektywnej współpracy: terminowość, słuchanie się, akceptowanie pomysłów, radzenie zamiast krytykowania.

Uczniowie występujący w roli nauczycieli powinni zostać zapoznani z celami warsztatu, którymi są: realizacja filmu, sprawdzenie swojej wiedzy i kompetencji, kształtowanie umiejętności dostarczania porad, wskazówek, redagowania informacji zwrotnej. Wchodzi się przy tej metodzie na metapoziom, kiedy to uczniowie w roli nauczycieli korzystają z narzędzia, jakim jest rozumowanie o rozumowaniu partnerów. Przedyskutowanie i szczegółowe wyjaśnienie każdego z założonych celów zwiększa efektywność działania i daje obu stronom poczucie bezpieczeństwa, które jest gwarantem sukcesu i swobody twórczej.

Próba przed wystąpieniem eksperckim i pokaz prezentacji może odbyć się przy okazji realizacji danego tematu w szkole lub jego powtórzenia. Warto o tym pomyśleć, planując

pracę na dany semestr. Z pewnością pojawi się potrzeba poprawienia materiałów ze strony nauczyciela (w prezentacjach uczniowskich zazwyczaj pojawia się nadmiar treści i niezbyt trafne przykłady, usterki edytorskie).

KROK 2 PRZEBIEG WARSZTATÓW

Warsztaty rozpoczynamy od zapoznania się uczniów ze sobą, przedstawienia celu i harmonogramu działań oraz przypomnienia zasad pracy z grupie przez animatora prowadzącego warsztat. Prowadzenie warsztatów, moderowanie dyskusji i czuwanie nad pracą zespołu powierza się uczniom. W naszym przypadku liderką prowadzącą warsztaty została najbardziej komunikatywna i kompetentna uczennica.

Po ćwiczeniu zapoznawczym, umieszczeniu w widocznym miejscu wspólnie wypracowanych zasad pracy i ustaleniu harmonogramu, czas na właściwą część zajęć: wystąpienia eksperckie, projekcję filmu, który ma stanowić inspirację do autorskiego przedsięwzięcia młodzieży biorącej udział w projekcie, dyskusję o filmie w odniesieniu do prezentacji eksperckich. Na tym etapie ważne jest budowanie atmosfery bezpiecznej dyskusji, zachęcanie do zadawania pytań.

Następnie następuje połączenie uczniów w grupy – w każdej grupie powinien być przynajmniej jeden ekspert. Podczas tworzenia scenariusza filmu należy pamiętać, że pojawiają się różne pomysły. Niedostatek wiedzy z obu stron oraz naturalna w tym wieku tendencja do skupiania się na zadaniu, a nie celu, nakłada na nauczycieli realizujących działanie obowiązek dopytywania i wyjaśniania, by stworzyć jak najpełniejszy kontekst. Warto jednak z ewentualną ingerencją poczekać do ostatecznej prezentacji materiałów wypracowanych przez grupę, by nie wyręczać uczniów oraz nie pozbawiać ich poczucia sprawczości. Ewentualne braki uzupełniać można poprzez dopytywanie i zachęcanie do samodzielnego poszukiwania rozwiązań. Warto zaznaczyć, że nasz scenariusz może jeszcze ulec zmianie, gdyż do końca nie wiemy, co usłyszymy od filmowanych osób.

Motywy przewodnim działań jest pytanie „Jaka jest dzisiejsza młodzież?”, kierowane do przechodniów. Szczególnie istotne jest dopytywanie uczestników sondy o priorytety młodych ludzi. Ważne jest wcześniejsze dopracowanie kwestii sprzętowych i podziału zadań, przygotowanie identyfikatorów.

KROK 3 REALIZACJA ZADANIA

W dniu kolejnym grupy spotykają się, by ustalić trasę i miejsce, sprawdzić sprzęt, dokonać próbnych nagrań w celu uzyskania jak najlepszej jakości obrazu, dźwięku, całych ujęć. Przez około cztery godziny nagrywane są materiały z bieżącą kontrolą jakości, by możliwe było dokonanie dodatkowych nagrań.

Po powrocie do sali dokonuje się w grupach wstępnej selekcji zebranych materiałów, gdyż na tym etapie jest jeszcze możliwa ewentualna korekta scenariusza. Uzyskane wypowiedzi

mogą być zaskakujące, a bezpośrednie doświadczenie może nasunąć uczestnikom nowe pomysły. Uczniowie występujący w roli nauczycieli powinni zadbać, by konfrontacja spórstrzeżeń odbywała się w bezpiecznej atmosferze. Nie można jednak pozwolić uczestnikom „odpłynąć” – po dość intensywnym wysiłku może pojawić się znużenie. Rozwiązaniem w takiej sytuacji jest tzw. *energizer* – zabawa na podniesienie energii.

Po dopracowaniu scenariusza i przerwie można przystąpić do pracy montażowej. Następuje pokaz wybranych po selekcji materiałów, ustalenie ostatecznej wersji scenariusza, dobór scen, które zostaną wykorzystane w filmie. Decyzję w tej sprawie podejmują uczyący się, gdyż jest to film o ich społeczności lokalnej. Sam montaż filmu odbywa się przy jednoczesnej prezentacji tego, co dzieje się na monitorze komputera, pozostałym uczestnikom. Ciąg dalszy montażu to przygotowanie przez poszczególne osoby napisów i stworzenie kopii filmu.

KROK 4 DOŚWIADCZANIE SUKCESU

Naturalna potrzeba doświadczania przez młodzież rzeczy nowych, podkreślania swojej indywidualności, a dodatkowo świadome manipulowanie zestawionymi treściami spowoduje, że powstały obraz może być kontrowersyjny. Warto więc obejrzeć go przed publikacją i odpowiedzieć na pytanie, czy udało się zrealizować cel, nie naruszając godności innych osób oraz zasad współżycia społecznego. Tu ponownie może włączyć się nauczyciel, nasświetlając kwestie społeczne, które w naturalny sposób często nie są zauważane przez młodzież (np. wypowiedź osoby nietrzeźwej).

Dyskusja nad filmem w gronie autorów to informacja zwrotna dawana sobie nawzajem. Można przeprowadzić ją na kilka sposobów (polecam metodę Edwarda de Bono – sześciu kapeluszy).

Następnie można przejść do zasad promocji i dystrybucji filmu (umieszczenie w zasobach sieciowych, przesłanie na konkurs, prezentacja lokalnej społeczności szkolnej i miejskiej, zainteresowanie nauczycieli wykorzystaniem materiału na godzinach wychowawczych). Ciekawe pomysły mogą się pojawiać, gdy zaproponujemy tu metodę z obszaru twórczego działania lateralnego – jak zarobić na naszym filmie?

WARIANTY

Można zaprezentować film, który jest efektem działań opisanych w powyższym scenariuszu „Ach, ta dzisiejsza młodzież...”. Powstałe grupy mogą realizować swoje projekty do końca, tworząc kilka filmów, a nie jeden wspólny, jeżeli pozwala na to baza sprzętowa oraz czas na prezentację produktów końcowych.

Jeżeli w najbliższym środowisku nie ma młodzieży zajmującej się edukacją filmową, można zastosować metodę edukacji wyprzedzającej i podzielić grupę na zespoły na miesiąc przed planowanym warsztatem, by zapoznała się z dostępnymi na stronie Filmoteki Szkolnej materiałami, a następnie przystąpić do realizacji projektu.

LINKI

Film „Ach, ta dzisiejsza młodzież...”:

serwis Youtube, kanał tvPodkarpacie.pl, www.youtube.com/watch?v=9yucXD36iuQ.

Cykl instruktażowy Filmoteki Szkolnej „Jak zrobić film”:

www.filmotekaszkolna.pl, zakładka „edukacja filmowa”.

MŁODZIEŻOWY PROJEKT FILMOWY

LETNI PROJEKT „KRĘĆMY FILM!”

Autorzy		Poziom trudności
Młodzieżowy Dyskusyjny Klub Filmowy „Iluzjon” działający przy II LO im. Cypriana Kamila Norwida w Krasnymstawie i Krasnostawskim Domu Kultury. Grzegorz Emanuel – opiekun artystyczny projektu; Ewa Magdziarz – koordynatorka projektu		5
Liczba uczestników		Czas trwania
Animatorzy: 4	Uczestnicy: 25-30	Przygotowanie: 3 miesiące Realizacja: 7-8 dni Postprodukcja: 3 miesiące (z przerwami)
Niezbędne		
Pracownia (baza) lub dwie pracownie (baza i garderoba), kamera (kamery), aparat fotograficzny, statyw, blenda, mikrofon, komputer, program do montażu. Przestrzeń uzależniona jest od scenariusza. Najlepiej wykorzystać najbliższe miejsca: szkoła, park miejski, prywatne mieszkania, dom kultury. Koniecznie trzeba przygotować formularze zgody rodziców na udział ich dzieci w projekcie.		

Krótki opis:

Letni projekt „Kręćmy Film!”, realizowany przez MDKF „Iluzjon”, ma charakter ogólnopolski.

Pomysł narodził się na Festiwalu Filmoteki Szkolnej w 2010 r. kiedy to Grzegorz Emanuel, mentor kursu internetowego Filmoteka Szkolna opiekujący się grupą uczniów z Krasnostawu, zaproponował opiekunce MDKF „Iluzjon” realizację wakacyjnego projektu filmowego. Od tamtej pory zrealizowaliśmy cztery filmy, a w lipcu 2015 r. rozpoczęliśmy piątą edycję projektu.

Celem projektu jest m.in. zainteresowanie młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych powiatu krasnostawskiego oraz uczniów spoza naszego regionu środowiskiem lokalnym. Ponadto projekt służy integracji młodzieży poprzez edukację filmową oraz realizacji szkolnego filmu z uroczystą premierą.

Prace przygotowawcze do projektu trwają kilka miesięcy. Obejmują m.in. pisanie scenariusza, szukanie lokalizacji i dokumentację fotograficzną przestrzeni filmowej, przygotowanie i przesłanie pism do sponsorów, wstępne organizowanie zespołu filmowego. W tym okresie osoby zaangażowane w projekt kontaktują się drogą mailową lub przez Facebook. Przed projektem odbywają się warsztaty przygotowujące do pracy w zespole filmowym. Poświęcone są one dopracowaniu określonych fragmentów scenariusza lub castingowi do filmu. W lipcu rozpoczyna się realizacja siedmiodniowego projektu według wcześniej opracowanego planu. Projekt kończy się uroczystą premierą filmu w sali widowiskowej Krasnostawskiego Domu Kultury.

Zrób to sam

KROK 1 POZYSKIWANIE SPONSORÓW

W realizacji projektu pomogą pozyskane na ten cel środki. Przede wszystkim należy zwrócić się do instytucji prowadzącej szkołę, np. do starostwa, urzędu miasta czy urzędu gminy. Warto zwrócić się też do instytucji i firm działających na danym terenie, takich jak bank lub nadleśnictwo. Wsparcia finansowego mogą udzielić także osoby prywatne. Niektóre firmy mogą udzielić także wsparcia rzeczowego. Z doświadczenia wiem, że można starać się również o nieodpłatne wypożyczenie sprzętu do filmowania. Warto zaprosić do współpracy instruktora z domu kultury lub innej lokalnej instytucji.

Letni projekt „Kręćmy Film!” realizowany jest w ramach zadania „Edukacja filmowa Iluzjon” finansowanego przez Polski Instytut Sztuki Filmowej, Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie, Urząd Miasta Krasnostaw i Bank Spółdzielczy w Krasnymstawie. Wsparcia

rzeczowego udzielają nam także Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie oraz Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Zagrodzie.

KROK 2 SPOTKANIE ORGANIZACYJNE

Spotkanie uczniów zainteresowanych projektem warto zorganizować na kilka miesięcy przed rozpoczęciem pracy. Na takim wstępnym spotkaniu można zastanowić się nad składem zespołu filmowego, ale przede wszystkim nad pomysłem na film.

Ten etap jest niezwykle istotny – każdą z pojawiających się propozycji należy przedyskutować. Uczniowie mają mnóstwo pomysłów, jednak ich koncepcje często się powtarzają, są schematyczne, podobne do historii znanych np. z seriali telewizyjnych. Inna trudność to pojawiające się propozycje osadzenia fabuły filmu w określonym czasie historycznym, co może w znacznym stopniu utrudnić realizację projektu. Uczniowie mogą mieć też problem z przedstawieniem zwartej, całościowej historii. Rozwiązaniem tego problemu może być stworzenie wspólnej historii złożonej z propozycji poszczególnych uczestników projektu.

KROK 3 PRZYGOTOWANIE DO PROJEKTU FILMOWEGO – RÓŻNORODNE DZIAŁANIA FILMOWE

Okres pomiędzy początkowym spotkaniem a rozpoczęciem dokumentacji to czas intensywnych przygotowań, które mogą mieć formę zorganizowanych spotkań albo korespondencji, m.in. z wykorzystaniem forum dyskusyjnego na którymś z portali społecznościowych. W naszym przypadku przygotowani rozpisujemy na dedykowane projektowi warsztaty, grę filmową z elementami scenariusza, wymianę pomysłów i opinii w obrębie zamkniętej grupy „Kręcmy film!” na portalu Facebook. Kontaktujemy się też mailowo i telefonicznie z opiekunem artystycznym.

Zadania, jakie przypadają na okres przygotowawczy, to na zapoznanie uczniów z przydziałem obowiązków w zespole filmowym i z zasadami pracy w takim zespole, dopracowanie scenariusza i obsadzenie ról. Przy rozdzielaniu ról w ekipie filmowej warto pamiętać o tym, by uczniowie wybierali dla siebie te funkcje, które są im bliskie z racji ich uzdolnień i zainteresowań. Obsadzając aktorów, warto zwrócić szczególną uwagę na osoby wcielające się w główne role – można próbnie nagrać je ze sobą i sprawdzić, czy pasują do siebie.

Dodatkowe możliwości dobrego przygotowania do projektu dają zajęcia z edukacji filmowej, gdzie przyszli realizatorzy mogą zaczerpnąć teoretycznej wiedzy na temat warsztatu pracy filmowca.

Warsztaty „Kręcmy film!” przygotowujące do piątej edycji letniego projektu „Kręcmy Film!” odbyły się 19 czerwca 2015 r.

KROK 4 REALIZACJA PROJEKTU FILMOWEGO

Jeżeli zaplanujemy realizację projektu na okres wakacji, warto rozpocząć pracę kilka dni po zakończeniu roku szkolnego, zanim nasi uczniowie rozjadą się w różne strony Polski.

Przykładowy plan działań

Dzień 1. Dalszy ciąg castingu do filmu kręconego w ramach letniego projektu.

Dzień 2. Organizacja pracy na planie filmowym.

Dzień 3. Organizacja przestrzeni filmowej, zdjęcia w pomieszczeniach i w plenerze, przygotowanie do kolejnego dnia zdjęciowego.

Dni 4-6. Zdjęcia w pomieszczeniach i w plenerze, dyskusja nad wypracowanym materiałem filmowym i przygotowanie do kolejnego dnia zdjęciowego.

Dzień 7. Wstępne prace montażowe. Prezentacja opracowanego materiału filmowego połączona z dyskusją, podsumowanie pracy na planie filmowym.

Planując pracę, warto zarezerwować sobie czas na tak zwane dokrętki – pod koniec lipca lub w sierpniu można zaplanować np. dwa dodatkowe dni zdjęciowe na uzupełnienie brakującego materiału filmowego.

Polecam zrobić dłuższą przerwę w zdjęciach, aby nabrać dystansu do nagranych materiałów, tzw. surówki.

KROK 5 POSTPRODUKCJA

Prace montażowe pod kierunkiem opiekuna artystycznego, realizowane przez wyznaczonych uczestników projektu, mogą trwać nawet kilka miesięcy. Ważny jest dobór muzyki z legalnych źródeł lub skomponowanie muzyki na potrzeby projektu. Polecam największy polski bank muzyki PARIS MUSIC. W tym czasie trzeba zaplanować też prace nad projektami plakatu i okładki płyty oraz nadruku na płytę. Prace te mogą wykonać uczniowie zaangażowani w projekt samodzielnie lub pod kierunkiem opiekuna artystycznego projektu.

KROK 6 PREMIERA FILMU

Po zakończeniu prac zaczynają się przygotowania do premiery. Należy wykonać kopie filmu (nagranie i nadruk), wydrukować okładki na pudełka na płyty, wydrukować plakaty filmowe, opracować wzór zaproszenia. Na podstawie opracowanej listy należy przygotować zaproszenia dla gości. Informacje o premierze filmu można zamieścić na stronach internetowych szkoły, starostwa, urzędu miasta czy urzędu gminy, na Facebooku, blogu itd. W zaprzyżnionych szkołach i instytucjach można rozwiesić plakaty. Premierę warto zaplanować w sobotę w godzinach popołudniowych, np. o godz. 17. Jeżeli premiera filmu odbędzie się w sali kinowej, należy dużo wcześniej przygotować pismo do dyrektora placówki i zarezerwować salę. Przed premierą filmu należy uzgodnić szczegóły związane z pokazem filmu i organi-

zają spotkania autorskiego, które może odbyć się w innej sali niż pokaz. W takiej sytuacji spotkanie autorskie można połączyć z poczęstunkiem dla zaproszonych gości. Poczęstunek należy przygotować w dniu premiery w godzinach rannych. Jeżeli na premierę przyjadą osoby spoza danej miejscowości, należy dla nich zarezerwować noclegi. Na drugi dzień po premierze warto zorganizować spotkanie organizacyjne przygotowujące do kolejnej edycji projektu.

KROK 7 PROMOCJA PROJEKTU FILMOWEGO

W czasie trwania projektu warto wszelkie działania promować na stronach internetowych, w lokalnej prasie i telewizji. Ważna jest korespondencja z dyrektorami szkół. Należy także zamieszczać różnego rodzaju ogłoszenia w szkole. Po uroczystej premierze film może być pokazywany np. na lekcjach wychowawczych, na spotkaniach w czasie promocji książek czy lokalnych pism, na imprezach kulturalnych organizowanych w danej miejscowości czy w regionie.

WARIANTY

Jako przygotowanie do projektu można wykorzystać Filmową Grę Miejską. W trakcie gry można zaplanować zadania, które pozwolą nam dopracować wybrane wątki scenariusza.

Przykładowe zadania z Filmowej Gry Miejskiej realizowanej w Krasnymstawie

Zadanie 1. Organizatorzy prezentują fragmenty z roboczej wersji scenariusza filmu, który będzie realizowany w czasie piątej edycji projektu. Zadanie jest zaliczone, jeżeli uczestnicy zespołów wypowiedzą się w sondzie ulicznej na temat ucieczki z domu Buntowniczkii (główna bohaterka planowanego filmu).

Zadanie 2. Organizatorzy zaliczają opracowaną przez zespoły roboczą wersję scenariusza filmu, np. dziewczyny, które uciekły z domów (lub dziewczyna i chłopak), spotykają się i przez kilka dni wędrują razem. Zadanie jest zaliczone, jeżeli uczestnicy wymyślą, co mogło przytrafić się w czasie wspólnej wędrówki. Zespoły prezentują swoje scenariusze.

W przypadku braku wsparcia finansowego warto zrealizować krótszą wersję projektu filmowego i krótszą wersję materiału filmowego, który ma powstać w trakcie realizacji projektu. Ważne jest, aby uczestnicy projektu wspólnie zaplanowali pracę i w miarę możliwości doprowadzili ją do końca. Jeżeli powstanie film krótkometrażowy, to można go pokazać w czasie zebrania z rodzicami i zamieścić na stronie internetowej szkoły. Należy pamiętać, że różnego rodzaju działania filmowe są świetną promocją szkoły.

LINKI

Wybrane linki do filmów i relacji:

Letni projekt filmowy „Kręcmy Film!” realizowany przez MDKF „Iluzjon” działający przy II LO w Krasnymstawie i Krasnostawskim Domu Kultury

Film „Królowna”: serwis Youtube, kanał użytkownika Geman Eman, www.youtube.com/watch?v=dzy7CXEsj38.

Podsumowanie projektu na stronie Centrum Edukacji Obywatelskiej: www.ceo.org.pl/filmotekaszkolna/news/wielkie-emocje-w-krasnymstawie.

„To, czego nie widać” – III edycja

Film „To, czego nie widać”: serwis YouTube, kanał użytkownika Geman Eman, www.youtube.com/watch?v=wPrk7AxQla8.

Trailer filmu: serwis YouTube, kanał użytkownika Geman Eman, www.youtube.com/watch?v=LV_Dpb5mbK8.

„Koniunkcja” – V edycja

Relacja z warsztatów piątej edycji projektu: www.norwidkrasnystaw.pl, zakładka „Warsztaty”.

ZAANGAŻOWANY PROJEKT FILMOWY

ANTYDYSKRYMINACYJNY PROJEKT KULTUROWO-FILMOWY O INNOŚCI I INNYCH

Autorzy	Poziom trudności
Agnieszka Grzegórzek-Zajac Mariusz Widawski	4
Liczba uczestników	Czas trwania
Animatoryzy: 2 Uczestnicy: 10-15	Przygotowanie: 5 dni Realizacja: 1-2 miesiące w zależności od częstotliwości i intensywności zajęć
Niezbędne	
Sala wyposażona w ekran i sprzęt audiowizualny umożliwiające odtwarzanie filmów, filmy z legalnych źródeł, flipchart, pisaki, papier A4, komputery z dostępem do internetu.	

Krótki opis:

Projekt był połączeniem działań w dwóch przestrzeniach edukacyjnych: kulturalnej i filmowej. Bodźcem do przeprowadzenia projektu był cykl zajęć edukacyjnych, w którym wzięła udział nasza szkoła – ogólnopolski projekt zainicjowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej „Kultura polskich Romów. Poznajmy się”. Zainspirowani programem CEO postanowiliśmy nawiązać do niego i uzupełnić nasze działanie o zajęcia edukacji filmowej. Powstało dwutorowe działanie antydyskryminacyjne, oparte na rozmaitych metodach i narzędziach, w tym na filmie.

Na początku uczestnicy projektu wzięli udział w spotkaniu z ekspertką – specjalistką z zakresu antropologii kulturowej, która przybliżyła im najważniejsze zagadnienia związane z kulturą Romów. Odbyli także lekcję muzealną w tarnowskim Muzeum Etnograficznym, gdzie zaznajomili się z obyczajowością i kulturą romską. Tarnów jest miastem, w którym społeczność romska jest bardzo widoczna od wielu pokoleń, co tworzy bardzo istotny kontekst do zajęć mających na celu uświadomienie otaczającej ich wielokulturowości, pobudzenie do myślenia o tym, czym jest tożsamość, a także kształtowanie postawy tolerancji i akceptacji dla szeroko rozumianej inności.

Ze względu na to, że w naszej szkole prężnie działa edukacja filmowa, postanowiliśmy odnieść temat Romów do tekstów filmowych i pokazać uczniom ten temat w różnych perspektywach. Opracowaliśmy autorski projekt filmowy oparty na wybranych tekstach filmowych, które podejmowały zagadnienia związane z Romami jako mniejszością narodową w różnych miejscach i czasie.

Zanim jednak rozpoczęliśmy pracę z konkretnymi tytułami filmowymi poświęconymi Romom, przeprowadziliśmy cykl zajęć wokół filmu i z filmem „Niebieskoocy” (reż. B. Verhaag, 1996) zrealizowanym na podstawie książki Nory Lester o tym samym tytule. Czuliśmy potrzebę pokazania problemu dyskryminacji w szerszym kontekście, dlatego sięgnęliśmy po film poświęcony słynnemu eksperymentowi Jane Elliott. Film ten należy do klasycznych materiałów edukacji antydyskryminacyjnej i dobrze sprawdził się jako wstęp do części filmowej: pozwolił wprowadzić, omówić lub usystematyzować przywołane wcześniej pojęcia.

Po tym wstępie przeprowadziliśmy segmenty zajęć tematycznie oscylujące wokół trzech obrazów filmowych:

- „Cygan” (reż. M. Šulík, 2011),
- „To tylko wiatr” (reż. B. Fliegau, 2012),
- „Papusza” (reż. J. Kos-Krauze, K. Krauze, 2013).

Praca nad tymi filmami obejmowała dyskusje wokół zagadnień zebranych na specjalnie do tego przygotowanych kartach pracy.

Zrób to sam

KROK 1 SPOTKANIE Z EKSPERTEM

Jako wstępny etap do pracy nad projektem proponujemy zaplanować spotkanie ze specjalistką w tematyce kulturowości. W naszym przypadku były to warsztaty poprowadzone przez Joannę Talewicz-Kwiatkowską¹. Wartość tego spotkania wynikała m.in. z włączenia w zajęcia antydyskryminacyjne specjalistki, która oprócz swojej naukowej refleksji i wiedzy może zaproponować osobiste doświadczenie reprezentantki mniejszości.

Spotkanie dobrze rozpocząć od sprawdzenia stanu wiedzy i nastawienia do tematu mniejszości. My rozpoczęliśmy od luźnej rozmowy na temat postrzegania Romów w społeczeństwie, w której sprawdzaliśmy, jakie stereotypy funkcjonują w świadomości młodych ludzi. Jak się okazało, przeważały negatywne konotacje. Następnie prelegentka w interesujący sposób omówiła pochodzenie i historię przybycia Romów do Europy, sytuację Romów w Polsce w różnych okresach historycznych, aktualną sytuację Romów (liczebność, wewnętrzne zróżnicowanie, relację mniejszość – większość, wizerunek Romów w mediach). Szczególnie miejsce w spotkaniu poświęcone zostało Zagładzie Romów Europejskich oraz poetce romskiej Papuszy. Uczniowie okazali się bardzo zaciekawieni tematem, zadawali pytania dodatkowe, a żadne z nich nie pozostało bez odpowiedzi. Dodatkowym atutem spotkania były zdjęcia z rodzinnego albumu prelegentki.

Warsztaty były interesujące dla młodzieży, gdyż wszystkie otrzymane przez nich informacje pochodziły niejako z pierwszej ręki. Prowadząca zajęcia opowiadała o życiu romskim nie tylko z perspektywy naukowca, ale przede wszystkim z perspektywy Romki.

KROK 2 LEKCJA MUZEALNA

Przy realizacji zajęć antydyskryminacyjnych warto sięgać po zasoby znajdujące się we własnym środowisku: lokalną pamięć o danej mniejszości, osobiste historie mieszkańców danego terenu, miejsca lub wydarzenia lokalne związane z mniejszością. Pomoc w tym może odwołanie się do kolekcji muzeum historycznego lub etnograficznego, gdzie odnaleźć można ślady przeszłości regionu. My wybraliśmy się na lekcję do Muzeum Etnograficznego w Tarnowie, w którym znajduje się stała wystawa pt. „Romowie – historia i kultura”. Na miejscu, wśród różnorodnych eksponatów, które można było nie tylko obejrzeć, ale i dotknąć, etnograf przybliżył uczniom obraz tej grupy etnicznej.

¹ dr Joanna Talewicz-Kwiatkowska – Romka, doktor antropologii kulturowej, redaktor naczelna kwartalnika „Dialog-Pheniben” wydawanego przez Stowarzyszenie Romów w Polsce, trenerka antydyskryminacyjna. Pracuje na Uniwersytecie Jagiellońskim

KROK 3 SPOTKANIE Z FILMEM „NIEBIESKOOCY”

Kolejnym etapem naszego projektu był cykl lekcji oparty na filmach odnoszących się do dyskryminacji, w tym szczególnie do losu Romów w kulturze Zachodu. Cykl rozpoczęliśmy filmem „Niebieskoocy”, który naszym zdaniem sprawdza się jako wstęp do wszelkiego typu antydyskryminacyjnych przeglądów filmowych. Polecamy go jako opowieść uniwersalną – film, który intryguje, pozostając obrazem zrozumiałym dla każdego widza i działa na wielu płaszczyznach, pobudzając zarówno intelektualnie, jak i emocjonalnie. „Niebieskoocy” pokazują eksperyment przeprowadzony w USA w 1995 r. przez Jane Elliott, która chcąc uświadomić uczestnikom swojego projektu absurdalność stygmatyzujących podziałów w społeczeństwie na jakiś czas wprowadziła w swojej klasie dyskryminację ze względu na kolor oczu. Eksperyment, jak też film o nim traktujący, odkrywają przed widzami mechanizm tworzenia się stereotypów i uprzedzeń. Pozwalają wprowadzić pojęcia takie jak dyskryminacja, uprzedzenie, stygmatyzacja, prześladowanie, stereotyp. Z kolei konfrontacja z jawną niesprawiedliwością wprowadzonych przez eksperymentatorkę podziałów budzi silne emocje, co ułatwia osobiste zaangażowanie i przeniesienie refleksji na swoje najbliższe otoczenie.

Zgodnie jednak z podstawowym przepisem na udaną psychoedukację z filmem, po seansie konieczna jest rozmowa, która ma kilka funkcji. Po pierwsze, dzięki niej uczniowie nie pozostaną sami ze swoimi emocjami, także tymi trudnymi. Po drugie, moment po filmie to idealna chwila na modelowanie pozytywnych postaw; rozmowa o fabule filmu, o jego idei i wartościach, prowadzona w chwili emocjonalnego zaangażowania, może pomóc uczniom przyswoić antydyskryminacyjną wymowę filmu. Łatwiej będzie im również o refleksyjne podejście do swojego własnego otoczenia. W trakcie naszego projektu uczniowie wykorzystali rozmowę po filmie „Niebieskoocy” do opracowania „diagnozy dyskryminacji” w ich środowisku szkolnym i zebrania pomysłów na przeciwdziałanie opisanym przez siebie sytuacjom.

KROK 4 FILMOWA TRIADA, CZYLI TRZY RÓŻNE TEKSTY FILMOWE MÓWIĄCE O TYM SAMYM

Dopełnieniem wszystkich wcześniejszych działań będzie przegląd filmów poświęconych konkretnej mniejszości lub dyskryminowanej grupie. Polecamy materiały, jakie można znaleźć na stronach internetowych poświęconych walce z dyskryminacją i uprzedzeniami: serię filmów „Narracje migrantów”, „Warszawski Tygiel Kulturalny”, „Żywa biblioteka” (zrealizowanych w ramach programu „Nienawiść. Jestem przeciw”) – wszystkie do znalezienia na kanale Youtube. Jeśli chodzi zaś o filmy fabularne, pomocne może okazać się forum serwisu internetowego filmweb.pl, gdzie użytkownicy dzielą się swoją wiedzą o filmach na konkretny temat.

W naszym przypadku jako ilustrację omawianych zagadnień wybraliśmy trzy filmy, których tytuły zostały wskazane powyżej. Pokazy i dyskusje odbywały się w ramach zajęć Szkolnego Dyskusyjnego Klubu „Wideoteka Nastoletniego Człowieka” działającego od kilku lat w Publicznym Gimnazjum nr 1 w Woli Rzędzińskiej. Praca z każdym z filmów opierała się zawsze

na czterech komponentach: świadomym, kompetentnym, ukierunkowanym i krytycznym odbiorze filmu przez uczniów.

Takiemu modelowi odbioru sprzyjał wstęp poprzedzający każdą projekcję, podczas którego przybliżaliśmy uczniom realia przedstawione w filmie. Ukierunkowywaliśmy też sposób interpretacji na interesujące nas zagadnienia: wykluczenie mniejszości przez większość, brak tolerancji i szacunku dla inności, stygmatyzację ze względu na pochodzenie. Nasza praca opierała się na kartach pracy z filmem stworzonych na potrzeby tych działań. W kartach znalazły się ćwiczenia ukierunkowujące odbiór tekstu filmowego, wskazujące na analizę filmowego świata, bohaterów, fabuły, a także karty filmowej wartości i refleksji. Przykłady kart w załączeniu.

Warto zastosować podczas realizacji projektu różnorodne metody aktywne, które w naszym wypadku wpłynęły na rozumienie tematu przez uczniów. Warto też pamiętać o pozostawieniu miejsca na dyskusję i wątpliwości. Silna perswazja i przemawianie ex cathedra – nawet w tak słusznej sprawie – psuje atmosferę demokracji i partnerstwa, jaką wprowadza edukacja z wykorzystaniem filmów; budzi też instynktowny opór i tym samym hamuje proces budowania postawy empatii i tolerancji.

Podczas realizacji nie napotkaliśmy żadnych przeszkód, ale stopień trudności tego projektu oceniliśmy na 4 ze względu na konieczność wykonania przez nauczyciela szeregu zadań dodatkowych, pochłaniających sporą ilość czasu, np. zorganizowanie wyjścia/ wyjazdu do muzeum związanego z tematem; znalezienie eksperta; opracowanie scenariuszy zajęć, kart pracy, opracowań i kontekstów niezbędnych do realizacji projektu.

Scenariusz lekcji w oparciu o film „Niebieskoocy”

Temat: O ludziach innych od innych, czyli poczuć się dyskryminowanym, żeby zrozumieć dyskryminowanego (zajęcia w świetle wybranych fragmentów filmu „Niebieskoocy”).

Motto: „Wszyscy ludzie stworzeni zostali równi sobie” (Luther King)

Cele:

Uczeń:

- zna pojęcia: dyskryminacja, uprzedzenie, stygmatyzacja, prześladowanie, stereotyp,
- rozumie przyczyny i mechanizmy dyskryminacji,
- nie kieruje się uprzedzeniami w percepcji i wartościowaniu drugiej osoby,
- odrzuca stereotypy w relacjach z innymi ludźmi,
- jest tolerancyjny wobec inności i odmienności.

Metody i formy pracy: praca z fragmentem filmu, pogadanka, elementy wykładu, burza mózgów, praca w grupach, dyskusja, oś wartości

Środki dydaktyczne:

- film „Niebieskoocy”, reż. B. Verhaag, 1996
- N. Lester, „Niebieskoocy. Podręcznik do prowadzenia zajęć w organizacjach”

Czas trwania ćwiczenia: 3 jednostki lekcyjne

Przebieg ćwiczenia:

1. Wprowadzenie do zajęć – wyjaśnienie pojęć związanych z przedmiotowym ćwiczeniem

- Co to jest dyskryminacja?
- Czym jest stygmatyzacja?
- Jakie są przyczyny uprzedzeń?
- Jakie są przejawy prześladowania?
- Jakie są skutki dyskryminacji?

Uczniowie poszukują odpowiedzi na powyższe pytania.

2. Przygotowanie do odbioru fragmentu filmu „Niebieskoocy” w oparciu o podręcznik Nory Lester „Niebieskoocy”

Nauczyciel zapoznaje uczniów z ideą filmu „Niebieskoocy”, przybliża postać Jane Elliot, omawiając przebieg i cel przeprowadzonego przez nią eksperymentu przedstawionego w filmie.

Prowadzący prosi uczniów, aby w czasie oglądania filmu zwrócili uwagę na mechanizm i proces dyskryminacji filmowych bohaterów, na ich zachowanie i doświadczane uczucia podczas eksperymentu ich stygmatyzacji ze względu na kolor oczu.

3. Oglądanie wybranego fragmentu filmu „Niebieskoocy”

4. Rozmowa o filmie wokół pytań:

- Jakich uczuć doświadczali uczniowie podczas oglądania filmu?
- O czym jest ten film?
- Co pokazuje?
- Co czuli i jak się czuli dyskryminowani?

5. Prześladowani i prześladowcy są wśród nas

Dyskryminowani i dyskryminujący w naszej szkole. Ofiara i kat. Próba opracowania diagnozy.

Uczniowie, pracując w dwóch grupach, poszukują odpowiedzi na poniższe pytania, konfrontując swoje doświadczenia, obserwacje i refleksje z pierwszą częścią zajęć oraz z fragmentami obejrzanego filmu:

- Kto (jaka grupa) jest poddana prześladowaniu?
- Dlaczego jest prześladowana?
- W jaki sposób jest prześladowana?
- Co czują lub mogą czuć prześladowani?
- Jak można przeciwdziałać prześladowaniu?

Grupy przedstawiają wyniki swojej pracy, dopełniają, uzupełniają swoje diagnozy, opracowując tym samym „Diagnozę dyskryminacji w naszej szkole”.

6. Podsumowanie ćwiczenia

- Czego się nauczyłem(-am) podczas ćwiczenia?
- Co przeżyłem(-am) i co zrozumiałem(-am)?
- Co zamierzam z tym doświadczeniem zrobić?

Wypowiedzi uczniów ukierunkowane powyższymi pytaniami.

KARTA PRACY NR 1. FILM „TO TYLKO WIATR”

Pojedyncza fotografia – zatrzymane w kadrze

Opracuj filmowy obraz życia Cyganów będący sumą pojedynczych fotografii.

FOTOGRAFIE	OBRAZ W KADRZE ZATRZYMANY
FOTOGRAFIA 1 Czas	
FOTOGRAFIA 2 Przestrzeń. Sceneria	
FOTOGRAFIA 3 Bohaterowie	
FOTOGRAFIA 4 Wioska	
FOTOGRAFIA 5 Mieszkańcy wioski	
FOTOGRAFIA 6 Domy	
FOTOGRAFIA 7 Zajęcia. Praca	
FOTOGRAFIA 8 Zabawa	
FOTOGRAFIA 9 Relacje. Cyganie	
FOTOGRAFIA 10 Romowie. Gadziowie	

SEKWENCJA. SUMA FOTOGRAFII Filmowy obraz Cyganów	OBRAZ W KADRZE ZATRZYMANY

KARTA PRACY NR 2. FILM „CYGAN”

CV. Karta informacyjna bohatera filmu „Cygan”	
Imię:	
Wiek:	
Zamieszkały:	
Rodzina:	
Koledzy:	
Dziewczyna:	
Szkoła:	
Praca:	
Zainteresowania:	
Uzdolnienia:	
Cechy charakteru:	
Usposobienie:	
Stosunek do innych ludzi:	
Pragnienia i marzenia:	
Przebieg życia:	

LEKCJE WYCHOWAWCZE

LEKCJA WYCHOWAWCZA Z WYKORZYSTANIEM FILMU SŁAWOMIRA FABICKIEGO „MĘSKA SPRAWA”

Autorzy	Poziom trudności
Emilia Żuber	2
Liczba uczestników	Czas trwania
Nauczyciel: 1 Adwokat: 1 Uczestnicy: 15	Przygotowanie: 45 minut Realizacja: 45 minut
Niezbędne	
Film z pakietu Filmoteka Szkolna, komputer, projektor, ewentualnie flipchart.	

Krótki opis:

Uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych uczestniczyli w warsztatach filmowych, po których odbyło się spotkanie z adwokatem. Lekcja zaczęła się od projekcji filmu „Męska sprawa”. Uczniowie przeanalizowali sceny z filmu i wskazali formy przemocy rówieśniczej. Wspólnie zastanowiliśmy się, co prowokowało bohaterów filmu do takich zachowań jak przezywanie czy wyśmiewanie innych. Omawialiśmy też podobne sytuacje w ich szkole. Szukaliśmy innych sposobów na wyrażanie negatywnych emocji – takich, które sprawiają koleżdze lub koleżance przykrość. Pod koniec zajęć uczniowie w grupach przygotowali pytania dla prawnika, np. „Czy mogę odpowiadać przed sądem za dokuczanie koleżdze, np. za przezywanie, popychanie, zabieranie rzeczy, grożenie?”.

W drugiej części zajęć zaproszony adwokat odpowiadał na pytania uczniów i zapoznał ich z wybranymi przepisami prawa. W ramach pracy grupowej młodzież dokonywała kwalifikacji wybranych czynów pod jego nadzorem.

Udział prawnika w warsztatach filmowych odnoszących się do przemocy rówieśniczej w szkole jest dobrym rozwiązaniem, gdy w klasie pojawią się problemy wychowawcze, np. uczeń jest izolowany przez grupę, uczniowie zamieszczają obraźliwe treści na portalach społecznościowych czy grożą sobie nawzajem. Film „Męska sprawa” to bardzo dobry punkt wyjścia do tego typu pracy. Świetnie wprowadza temat przemocy w relacjach i inspirowanie do pracy nad świadomością konsekwencji naszych działań – w tym konsekwencji prawnych. Zajęcia mogą wpłynąć na poprawę relacji uczniowskich, pobudzają młodzież do refleksji i zmiany zachowań.

Zrób to sam

KROK 1 PRZYGOTOWANIE DO WARSZTATÓW

Pracuję z młodzieżą ponadgimnazjalną od 10 lat, jako wychowawca spotykałam się już z różnymi problemami. Często na atmosferę w klasie wpływ mają negatywne postawy uczniów, chęć dominacji nad innymi, używanie różnych form przemocy. Uczniowie chętniej rozmawiają o tych problemach, kiedy opowiadają o bohaterach filmu, nie mówią wówczas wprost o sobie. Często identyfikują się z problemem, szukają sposobu na rozwiązanie konfliktu, uświadamiają sobie sytuację i wczuwają się lepiej w rolę bohaterów, budzi się u nich empatia. W efekcie zmieniają swoje podejście do problemu.

Na początku warto porozmawiać z młodzieżą na temat relacji rówieśniczych, sympatii do kolegów i koleżanek oraz sposobu jej okazywania. Później można przejść do negatywnych postaw i zapytać o sposoby ich wyrażania. Swoich uczniów pytam także o przemoc rówieśniczą: kiedy się pojawia, dlaczego uczniowie reagują na siebie w ten sposób np. wymuszają

pieniądze, dokuczają wybranej osobie. Następnie wyświetlam im film „Męska sprawa”. Po projekcji warto podzielić uczniów na grupy i dać im zagadnienia do dyskusji, np. dlaczego Bartek przedrzeźnia nauczyciela, dlaczego uczniowie popychają Bartka, dlaczego używają wulgaryzmów, czego obawia się Bartek na boisku, kto w filmie manipuluje, kto i dlaczego wzbudza agresję? W ten sposób uczniowie mają szansę omówić emocje, jakie towarzyszą im w szkole. Zaczną dostrzegać pewien schemat zachowań i rozumieć go. Wzbudzi to w nich większą empatię oraz świadomość własnych zachowań. Pomysły uczniów warto zapisywać. Na koniec dobrze jest zapytać, czy wiedzą, że za przemoc stosowaną wobec kolegi można ponieść konsekwencje prawne.

Podczas zajęć z moimi uczniami wspólnie przygotowujemy także pytania dla adwokata. Najlepiej, gdy uczniowie opracowują swoje pytania w cztero- lub pięcioosobowych grupach. Na naszych zajęciach pojawiły się między innymi takie pytania: 1. „Czy coś grozi za obmawianie kolegi na Facebook-u albo za zamieszczenie zmontowanego zdjęcia z jego twarzą?” 2. „Inni koledzy dokuczają Markowi, szturchają go, przezywają, plują. Czy przyłączam się do nich, gdy nie reaguję na takie zachowanie? Czy ktoś może zarzucić mi udział w takich zachowaniach? Czy oni mogą ponieść jakieś konsekwencje prawne?” 3. „Koleżanki knują przeciwko mnie intrygi, a pozostała część klasy milczy w moim towarzystwie, nikt nie siada obok mnie w ławce, gdy odpowiadam przy tablicy wszyscy wybuchają śmiechem. Czy oni stosują przemoc?” 4. „Koledzy zabrali mi plecak dla zabawy i zniszczyli go. Czy mogę odzyskać pieniądze, które za niego zapłaciłem?” 5. „Kolega grozi mi, że mnie pobije i chce umówić taką bójkę poza szkołą. Mam SMS-y z pogróżkami i świadków, którzy słyszeli, jak mi grozi. Gdzie i komu mogę to zgłosić?”.

KROK 2 WARSZTATY Z ADWOKATEM

Pierwszą część kończymy krótkim podsumowaniem: w kilku zdaniach podsumowujemy, o czym rozmawialiśmy, do jakich wniosków doszliśmy. Następnie uczniowie przedstawiają adwokatowi swoje pytania dotyczące przemocy rówieśniczej. W trakcie dyskusji z adwokatem pojawi się wiele nowych pytań. Uzyskanie fachowych odpowiedzi od prawnika wpływa pozytywnie na sposób myślenia i postępowania młodych ludzi. Zdobyte informacje podzielą się z innymi, a to pomoże kształtować zachowanie młodzieży bez nudnych pogadanek. Przyznam również, że zaktywizowanie uczniów oraz umożliwienie im wykazania się kreatywności ułatwiło mi komunikację z klasą.

WARIANTY

Na warsztaty można zaprosić również sędziego czy prokuratora. Są to osoby, które mają autorytet i uczniowie bardzo chętnie poruszają przy nich temat przemocy rówieśniczej.

ZAANGAŻOWANY PROJEKT FILMOWY

TWORZENIE FILMU NA TEMAT ŻYCIA PATRYCJI, KTÓRA ULEGŁA GROŹNEMU WYPADKOWI

Autorzy	Poziom trudności
Justyna Całczyńska, uczniowie klasy medialnej w Liceum Ogólnokształcącym im. I Dywizji Kościuszkowskiej w Piasecznie	3
Liczba uczestników	Czas trwania
Animatorzy: 1 Uczestnicy: 4	Kilka miesięcy
Niezbędne	
Kamera, statyw, komputer z programem do montowania, zapas baterii, ładowarki, formularze zgody na wykorzystanie wizerunku oraz rzutnik z laptopem na czas projekcji filmu.	

Krótki opis:

Prawie cztery lata temu uczennica klasy medialnej w Liceum Ogólnokształcącym im. I Dywizji Kościuszkowskiej w Piasecznie, Patrycja, została potrącona przez samochód. W trakcie wypadku upadła na głowę i do tej pory się nie wybudziła. Po wypadku reszta klasy starała się na wszelkie sposoby pomóc rodzinie Patrycji. Uczniowie przeprowadzili różne akcje (m.in. olimpiadę, kiermasz ciast, projektowanie plakatu, przedstawienie), każdą pod hasłem „Dla Patrycji”.

W tym czasie uczęszczałam na studia podyplomowe do Warszawskiej Szkoły Filmowej, gdzie formą zaliczenia był poprowadzenie przeze mnie projektu filmowego realizowanego przez moich podopiecznych. Okazało się, że żaden inny temat nie wydaje się nam ciekawszy i ważniejszy – uczniowie, którzy zgłosili się do realizacji nalegali, by nakręcić film dla Patrycji.

Przez kilka miesięcy jeździliśmy do domu Patrycji z kamerą i nagrywaliśmy różne fragmenty życia jej rodziny. Powstało kilkadziesiąt godzin materiału, z którego wycięliśmy pięć minut filmu, dobierając poszczególne sceny według pewnego schematu. Celem filmu było pokazanie, że wokół Patrycji toczy się zwykłe życie i ona jest częścią tego naturalnego rytmu.

Nasz film nazwaliśmy „Momenty”. Jego pokaz odbył się w trakcie zabrania z rodzicami. Stał się swego rodzaju ukoronowaniem i docenieniem pracy całej społeczności. Wszystkich osób, które zaangażowały się w działania na rzecz Patrycji.

Zrób to sam

KROK 1 TEMAT PROJEKTU

Istotą zaangażowanego projektu filmowego jest to, że ma pokazywać jakiś problem szerszemu gronu odbiorców, a jednocześnie coś zmienić w ich postrzeganiu świata. Dlatego wybór tematu jest taki ważny – im bardziej wiąże się z życiem danej społeczności, tym większe szanse na szeroki wydzźwięk naszego filmu i zaangażowanie odbiorców.

Czasami temat projektu narzuca się sam – to uczniowie zdecydowali, że chcą nakręcić film o Patrycji. Choć wydawało się, że projektów dla niej i dla jej rodziny powstało już wiele, moi podopieczni stwierdzili, że film dla Patrycji będzie wyraźnym sygnałem, że w szkole nie zapomnieliśmy o niej i że jej los jest dla nas istotny.

Czasem wystarczy się tylko rozejrzeć po okolicy. Alternatywą dla filmu „Momenty” był film o Domu Diennej Pomocy dla osób niepełnosprawnych umysłowo, który znajduje się niedaleko Piaseczna.

Każda z osób przebywających w tym domu jest indywidualnością, idealnym bohaterem filmu, który z jednej strony mógłby uświadamiać ludziom istnienie tego miejsca, z drugiej – przełamywać stereotypy na temat osób, jakie w nim przebywają. Innym pomysłem było nakręcenie filmu o pani Ewie, która choruje na stwardnienie rozsiane i zbiera plastikowe nakrętki, żeby kupić sobie wózek inwalidzki. Film o niej mógłby nagłośnić jej sprawę i realnie pomóc jej w życiu.

KROK 2 FORMA PROJEKTU

Drugim wyzwaniem jest podjęcie decyzji odnośnie tego, o czym ma być i jak ma wyglądać film. Warto poświęcić osobne spotkanie na omówienie konkretnych rozwiązań, dać każdemu z młodych twórców szansę na zaprezentowanie swojej idei. Przy okazji filmu „Momenty” mieliśmy wiele różnych pomysłów co do samej formy i wiele koncepcji dotyczących głównego bohatera tej historii. W końcu okazało się, że najbardziej ciekawe wydaje się młodzieży to, że wokół Patrycji, niezależnie od tego, że ona nie chodzi ani nie mówi, toczy się normalne życie. Je w tym samym czasie co inni członkowie rodziny, nawet jeśli to jedzenie odbywa się przez sondę. Patrycja zasypia wtedy, kiedy zasypiają inni. Przychodzą do niej goście, tak jak do zdrowych osób z tej rodziny. Temu postanowiliśmy poświęcić nasz film.

KROK 3 DOKUMENTACJA

Kręcenie filmu o takiej tragedii jest trudnym wyzwaniem i dla bohaterów filmu, i dla samych twórców. Oczywiście trzeba pamiętać o pobraniu zgód na wykorzystanie wizerunku, ale znacznie ważniejsze jest zdobycie zaufania bohaterów, którzy dzielą się z nami swoją intymnością.

Dlatego najważniejszym pytaniem było to, czy rodzina Patrycji wyrazi zgodę na nasze zdjęcia. Okazało się, że zaprocentowały nasze wcześniejsze działania i częste kontaktowanie się z tymi ludźmi. To jest naprawdę bardzo ważne – jeździliśmy tam kilka razy w tygodniu, na tyle często, że kamera stała się dla naszych bohaterów niewidzialna i zachowywali się przy niej bardzo naturalnie. Do niczego nie można zmuszać naszych bohaterów. Trzeba powoli przekraczać kolejne granice i za każdym razem pytać, czy są na to gotowi.

Podobny proces przełamania się dotyczył samych filmowców, którymi byli uczniowie z klasy o rok młodszej niż klasa Patrycji. Nie znali jej, nigdy wcześniej nie byli u niej w domu. Wyzwaniem dla nich było stworzenie atmosfery która byłaby naturalna; przyzwyczajenie się do tego, że mówi się do Patrycji, chociaż ona nie odpowiada. Przyzwyczajenie się do długich chwil ciszy. Rozmawialiśmy o tych trudnościach jeszcze przed rozpoczęciem zdjęć i jeden z chłopców zgłosił, że nie jest pewny, czy da radę, czy może tam pojechać. Po pewnym czasie, kiedy już oswoił się z materiałem zdjęciowym, jaki przynosiliśmy, włączył się do procesu dokumentacji i został z nami do końca.

To warto podkreślić: filmu na temat społeczny, poświęconego – tak jak w naszym przypadku – tragedii nie da się zrobić za jednym podejściem. Wtedy wszyscy są spięci, denerwują się,

każdy chce dobrze wypaść. Kiedy jedzie się na zdjęcia po raz dwudziesty, wtedy już nikt nie myśli o tym, jak wypada przed kamerą. Nie ubiera się w najlepsze ubrania, tylko żyje swoim życiem. I o to chodzi.

KROK 4 MONTAŻ

Czasem najważniejsze decyzje podejmuje się w trakcie montażu. Dobrze mieć w zanadru większą ilość materiału, tak żeby było z czego wybierać. I tak, na przykład, kręcąc nasz film mieliśmy pomysł, by uwzględnić wywiady z członkami rodziny Patrycji. Chcieliśmy, żeby każdy z członków rodziny powiedział coś o Patrycji, albo żeby podzielił się swoim ostatnim wspomnieniem o Patrycji sprzed wypadku. Nagraliśmy kilkadziesiąt godzin materiału, w tym wiele wywiadów, ale później z nich zrezygnowaliśmy, bo okazało się, że obrazy przemawiają znacznie silniej niż słowa. Ostatecznie w filmie pojawiło się tylko jedno zdanie, na sam koniec. Montaż możemy przeprowadzić na którymś z darmowych narzędzi, np. Movie Maker, Adobe. Muzykę możemy pobrać z nieodpłatnych zasobów, jakie można znaleźć w wolnych zasobach, np. w serwisie Free Music Archive.

KROK 5 FINAŁOWY POKAZ

Pokaz filmu jest bardzo ważnym elementem projektu. Można go zorganizować na przykład w trakcie zebrania rodziców. To buduje zainteresowanie rodziców twórczością uczniów w klasie medialnej i jest też specyficzną nagrodą dla młodzieży. Premiera „Momentów” także odbyła się w trakcie zebrania z rodzicami. To był szczególnie przypadek, gdy wielu rodziców знаło sytuację Patrycji i było osobiście włączonych w różne akcje poświęcone tej konkretnej sytuacji. Wspólne obejrzenie tego filmu było dla wszystkich dużym przeżyciem.

WARIANTY

Jeśli się ma oczy szeroko otwarte, zawsze zobaczymy kogoś, komu można poświęcić film – z jednej strony żeby mu pomóc, z drugiej, bo jest w nim to „coś”, co zmienia go lub ją w bohatera filmu. I choć nasz film raczej na pewno nie zmieni danej sytuacji, tak jak film „Momenty” nie sprawił, że Patrycja się obudziła, to pośrednio poprzez wpływ na publiczność może wnieść coś pozytywnego do życia swoich bohaterów.

LINKI

Film „Momenty”:

serwis Youtube, kanał użytkownika Medialni Chyliczkowska,
<https://www.youtube.com/watch?v=C-ba90zfaM0>.

MŁODZIEŻOWY PROJEKT FILMOWY

O CZYM ŚNIĄ GORZOWIANIE?

Autorzy	Poziom trudności
Małgorzata Miszczak	4
Liczba uczestników	Czas trwania
Animatoryzy: 1 Uczestnicy: 5-7	Przygotowanie: 2 tygodnie Realizacja: 1 tydzień
Niezbędne	
Kamera cyfrowa i/lub aparat z funkcją wideo, mikrofon, komputer z programem do montażu filmów (np. Windows Movie Maker), statyw, formularze zgody na wykorzystanie wizerunku, film „Gadające głowy” K. Kieślowskiego	

Krótki opis:

Próbie filmowej odpowiedzi na pytanie „O czym śnią gorzowianie?” podjęli uczniowie działający w kole filmowym Gimnazjum nr 3 w Gorzowie Wielkopolskim. Pomysł projektu zrodził się poniekąd przy okazji: Kino 60 Krzesel, działające przy Miejskim Ośrodku Sztuki w Gorzowie, zaprosiło gimnazjalistów do współpracy nad filmowym projektem „O czym śnią (wolni) ludzie?”. Ich odpowiedzią na zaproszenie było nakręcenie autorskiego projektu filmowego.

Zanim jednak gorzowscy uczniowie sięgnęli po kamery i mikrofony, obejrzeni „Gadające głowy” Krzysztofa Kieślowskiego. Dzieło reżysera okazało się doskonałym punktem wyjścia do dyskusji na temat środków filmowych stosowanych w obrazach, w których zadaje się ludziom pytania. Uczniowie dokonali analizy filmu, obserwując zabiegi reżysera, które pozwalają widzowi skupić uwagę na prezentowanych wypowiedziach (statyczny kadr, filmowanie osoby w jednym ujęciu, przedstawienie postaci w jej naturalnym środowisku). Zainspirowani formą filmu uczniowie zrealizowali swój własny projekt filmowy, którego bohaterami są gorzowianie i ich sny.

Projekcja filmu odbyła się w Kinie 60 Krzesel podczas dwunastego Objazdowego Festiwalu Filmów WATCH DOCS – Prawa Człowieka w Filmie. Obraz uczniów został zestawiony z pokazującym na festiwalu filmem „Dzień zwyciężył noc”, którego reżyser, Jean-Gabriel Periot, pytanie o sny kieruje do więźniów. Zestawienie obydwu filmów pozwoliło młodym autorom wyraźniej zaznaczyć własne intencje i przekaz. Opowiedzieli o inspiracji filmem z pakietu Filmoteki Szkolnej oraz o spostrzeżeniach i wrażeniach, które towarzyszyły im podczas kręcenia filmu. Zaznaczyli również, że już myślą o następnych realizacjach, do których natchnienia szukać będą w filmach Filmoteki Szkolnej.

Zrób to sam

KROK 1 O CO ZAPYTAMY I W JAKI SPOSÓB TO ZROBIMY?

Przystępując do projektu filmowego, dobrze jest zadać sobie pytanie, jaki efekt chcemy osiągnąć, oraz prześledzić dobór środków i metod, które mogą nas doprowadzić do celu.

Punktem wyjścia może być analiza istniejącego już filmu. Przystępując do pracy nad naszą filmową wypowiedzią, postanowiliśmy inspirować się obrazem „Gadające głowy” Krzysztofa Kieślowskiego. Po obejrzeniu filmu zastanawialiśmy się, jak reżyserowi udało się uchwycić naturalność wypowiadających się osób. Co sprawiło, że wypowiedzi bohaterów tego filmu brzmią tak autentycznie? Rozwiązania szukaliśmy przez własne ćwiczenia z kamerą, podczas których odpowiadaliśmy na pytania, obserwując jednocześnie swoje emocje i reakcje. Od wniosków wysnutych z tego ćwiczenia zależały bardzo konkretne decyzje dotyczące

sposobu kręcenia zdjęć i scenariusza z wytycznymi dla ekipy realizującej film. Jedną z takich decyzji w naszym projekcie było postanowienie, żeby naszym bohaterom zadawać tylko jedno pytanie: „O czym śnisz?”. Założyliśmy, że będziemy unikać pytań pomocniczych.

KROK 2 POZNAJEMY SPRZĘT I PRZYDZIELAMY FUNKCJE W ZESPOLE

Zdarza się, że sprzęt zawodzi w najmniej oczekiwanych momentach; czasem wyczerpie się bateria do kamery albo okaże się, że mikrofon był wyłączony w trakcie nagrywania. By uniknąć takich niespodzianek, przed wyjściem w teren warto wykonać próbne ujęcia, przećwiczyć przemieszczanie się ze statywem, ustawianie kamery i mikrofonu do nagrywania. Celem ćwiczeń ma być uniknięcie wpadek podczas realizacji materiału filmowego.

Podział funkcji w zespole bywa najmniej kłopotliwy. Wystarczy, że każdy wybierze zadanie, z którym chce się zmierzyć, kierując się swoimi zainteresowaniami i doświadczeniami. Pamiętajmy, że nie tylko osoby odpowiedzialne za obraz, dźwięk i zadawanie pytań są ważne, ale także uczniowie, którzy zbierają formularze zgody na wykorzystanie wizerunku bohaterów naszego filmu.

KROK 3 REALIZUJEMY FILM

Planując nagrywanie materiału do filmu opartego na pomysłach zadawania pytań różnym ludziom, trzeba określić, jak wybierzemy naszych rozmówców i gdzie będziemy ich szukać. W przypadku „Malarzy snów” założyliśmy, że posłużymy się narracją Kieślowskiego (od najmłodszego do najstarszego bohatera). Szukaliśmy ich w trzech różnych miejscach: w szkole podstawowej, gimnazjum oraz w centrum miasta.

Jeśli mamy obawy, jak zareagują mieszkańcy miasta na widok młodych ludzi z kamerą i mikrofonem, możemy przed nagraniem otwarcie wyjaśnić, kim jesteśmy i do jakich celów wykorzystamy materiał filmowy.

Dobrze jest przeglądać materiał na bieżąco lub tuż po dokonaniu zdjęć. Z jednej strony pozwala to na sprawną kontrolę jakości dźwięku i obrazu (w razie błędów można wrócić do bohaterów i poprawić nagranie), z drugiej – daje nam możliwość bieżącego uzupełniania dokumentacji, która jest ważna dla zaplanowanego przez nas efektu.

KROK 4 MONTUJEMY FILM

Selekcję materiału rozpoczynamy po jego kilkukrotnym obejrzeniu. Warto podkreślić, że materiał zgrany na komputer należy archiwizować w odpowiednio nazwanych katalogach, co ułatwi pracę montażową. Ważnym elementem na etapie montażu jest znalezienie tytułu do naszego dzieła. My postawiliśmy na tytuł, który będzie intrygował i przyciągał uwagę. Z pierwotnego tytułu „O czym śnisz?” w wyniku burzy mózgów wybraliśmy propozycję „Malarze snów”.

Należy pamiętać, aby w napisach końcowych filmu umieścić spis autorów oraz podziękowania dla osób zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia. Muzykę wykorzystaną w filmie trzeba odpowiednio oznaczyć – podać rodzaj licencji i stronę internetową, z której pobraliśmy dźwięk (np. www.freemusicarchive.org).

KROK 5 ORGANIZUJEMY PREMIERĘ NASZEGO FILMU

Ustalenie miejsca pokazu nie jest trudne, gdy w naszej szkole jest odpowiedni sprzęt do projekcji filmów. Jeszcze korzystniej jest zaprezentować film w miejscu do tego przeznaczonym, np. w kinie studyjnym lub w innej instytucji kulturalnej. Zazwyczaj tego typu miejsca są otwarte na wspólne działania związane z ciekawymi projektami i edukacją filmową. Miłym akcentem podsumowującym nasz projekt będzie wręczenie bohaterom, uczniom i ich rodzicom zaproszeń na premierę filmu.

W naszym przypadku niezwykle ciekawa okazała się konfrontacja obrazu gimnazjalistów i filmu festiwalowego „Dzień zwyciężył noc”, którego reżyserem był Jean-Gabriel Periot. Dyskusja po projekcji okazała się ciekawym doświadczeniem dla wszystkich uczestników wydarzenia.

FILM ANIMOWANY

ANIMACJA POKLATKOWA JAKO PREZENT DLA RODZICÓW

Autorzy	Poziom trudności
Magdalena Nogaj oraz uczniowie klas I-III ze szkoły podstawowej w Nowym Świętowie	2
Liczba uczestników	Czas trwania
Animatorzy: 1 Uczestnicy: 8	Przygotowanie: 3 godziny Realizacja: 4 godziny
Niezbędne	
Materiały plastyczne: duże arkusze papieru, kolorowe kartki, plastelina, taśma klejąca, taśma klejąca dwustronna, folia aluminiowa, tekturowe pudełka, ceki, klej, nożyczki aparat ze statywem, komputer z programem do montażu filmów Corel Video Studio, stolik, lampka (najlepiej dwie).	

Krótki opis:

Grupa uczniów z klas I-III szkoły podstawowej podczas zajęć w świetlicy szkolnej postanowiła w miejsce tradycyjnego występu na Dzień Mamy przygotować dla mam animację poklatkową i zorganizować specjalny dedykowany mamom pokaz filmowy.

Ustalanie tematu filmu trwało dość długo, ale w końcu postanowiono przygotować film o sile miłości, zgodnie z klimatem nadchodzącego święta. Uczniowie wspólnie stworzyli zarys scenariusza oraz schematyczny storyboard, a następnie podzielili się na grupy, z których każda zrealizowała inną część produkcji: pierwsza przygotowywała scenografię, druga – postacie, trzecia zajęła się animacją tytułu i dedykacji.

Następnym – a przy tym najbardziej męczącym – etapem projektu była realizacja zdjęć. Powstało ich kilkaset. Następnie nagraliśmy narrację i wyszukaliśmy muzykę. Ostatnim etapem był montaż filmu, który poszedł sprawnie, ponieważ zdjęcia były wykonywane po kolei.

Na uroczysty pokaz filmu, który odbył się w Dniu Matki, zostały zaproszone mamy wszystkich dzieci ze świetlicy. Film został również umieszczony w internecie.

Zrób to sam

KROK 3 REALIZACJA ZADANIA

Najpierw musi być pomysł. Można ustalić temat, np. miłość, kino, spacer, ale można również zrealizować film, który będzie nawiązywał do jakiegoś obrazu, wiersza, przysłowia, książki, legendy.

Przy tworzeniu scenariusza należy wziąć pod uwagę czas, jaki możemy przeznaczyć na realizację zdjęć. Do filmu, który będzie trwał około dwóch minut, zdjęcia (kilkaset sztuk!) robi się przez kilka godzin, więc scenariusz nie może być zbyt skomplikowany. Najlepiej wymyślić historię jednowątkową i dość prostą, choć mogą dzieć się w niej niesamowite rzeczy.

Musimy zdecydować, czy w filmie pojawią się dialogi, narrator, czy w tle będzie muzyka. Scenariusz można zapisać hasłowo. Potem przygotowujemy do niego storyboard (rysunekową wersję scenariusza). Rysunki w storyboardzie mogą być schematyczne – ważne, by pokazywały ustawienia najważniejszych obiektów i postaci.

KROK 2 PRZYGOTOWANIE

Kolejna część pracy polega na przygotowaniu świata, w którym będzie działa się akcja. Zaczynamy od wyboru materiału, a tu możliwości jest wiele. Możemy:

- narysować tła i bohaterów,
- użyć przedmiotów, klocków, zabawek,
- ulepić postacie z plasteliny,
- wykorzystać kolorowy piasek, sól lub inne sypkie materiały,
- wykonać postacie z drutu lub włóczki.

Grupę dzielimy i wyznaczamy każdemu zadanie: przygotowanie tła, postaci (często jeden bohater musi występować w kilku postaciach, np. z różną mimiką) oraz planu filmowego. Plan filmowy możemy przygotować na tablicy lub flipcharcie – jeśli mamy papierowe postacie. Wtedy przyklepamy je magnesami lub masą mocującą.

Jeśli zależy nam na tym, żeby wykreowany przez nas świat był przestrzenny, musimy przygotować dużą płachtę szarego papieru lub duży arkusz brystolu, które przykleimy do tablicy lub ściany i stolika, w taki sposób, by był zarówno podłożem, jak i tłem. Na części przyklejonej do stolika umieszczamy – przykładowo – drzewa i domy, a w tle słońce, ptaki i chmury.

Jeśli robimy animację z materiałów sypkich lub płaskich, możemy wykonywać zdjęcia z góry, a wtedy plan można przygotować na stoliku. Należy jednak uważać, żeby aparat nie rzucał cienia.

KROK 3 REALIZACJA ZDJĘĆ

Gdy już wszystko zostanie ustawione, robimy zdjęcie, a następnie delikatnie przesuwamy poszczególne elementy. Należy pamiętać, by ruch był niewielki, wtedy w filmie będzie wyglądał bardziej naturalnie, bez skoków. Na jedną sekundę filmu należy wykonać 6-10 zdjęć. Oprócz głównych bohaterów mogą poruszać się też inne elementy, np. gałęzie, chmury, ktoś może przechodzić w tle (wtedy jest ciekawiej).

Jeśli przygotowujemy film z większą grupą, należy podzielić ją na trzy- lub czteroosobowe zespoły. Każdy zespół odpowiada za wykonanie części zdjęć. Jedna osoba robi zdjęcia, pozostałe przesuwać elementy, które mają się poruszać. W tym czasie inne osoby mogą szukać muzyki, robić napisy, nagrywać dźwięk lub wykonać plakat filmowy.

KROK 4 MONTAŻ

Jeśli zdjęcia wykonujemy po kolei, zgodnie ze scenariuszem, to montaż nie jest trudny. Wystarczy zaimportować zdjęcia do programu do montażu i skrócić czas ich wyświetlania

(1/8-1/6 sekundy). Następnie dodajemy napisy: tytuł, nazwiska twórców, autorów muzyki, podziękowania. Do filmu wykorzystujemy muzykę na licencji Creative Commons BY.

KROK 5 POKAZ

Przygotowujemy zaproszenia, plakaty, umieszczamy informację o premierze w internecie. Jeśli mamy możliwość, warto przygotować pokaz filmu w kinie. Ponieważ filmy animowane poklatkowe są króciutkie, proponuję zacząć od przedstawienia widzom tej techniki oraz pokazania twórców. Można również pokazać prezentację ukazującą pracę nad filmem. Potem wyświetlamy film, najlepiej dwukrotnie.

WARIANTY

Punktem wyjścia do scenariusza można uczynić cytaty, obraz, zdjęcie. Można też zadać jeden temat kilku grupom, a potem połączyć kilka filmów w jeden. Polecam korzystanie z różnych materiałów (papier, przedmioty, plastelina itp.). Ciekawym pomysłem jest połączenie filmu fabularnego z animowanym.

LINKI

Film „Siła miłości” zrealizowany przez uczniów:

serwis Youtube, kanał Szkoła Podstawowa Nowy Świątów,
www.youtube.com/watch?v=qXGZQ52dw-U.

Film „Superwoman”:

serwis Vimeo, kanał Fundacja Orange,
<https://vimeo.com/100024474>.

Film „Dyskobol”:

serwis Vimeo, kanał Fundacja Orange,
<https://vimeo.com/100024705>.

W DNIU 10 CZERWCA

W SALI NUMER 6

ODBYWAŁA SIĘ

WARSZTATY FILMOWE

KLASY IA

WARSZTATY DZIENNIKARSKIE

MŁODZIEŻ POZNAJE TAJNIKI PRACY DZIENNIKARZA TELEWIZYJNEGO

Autorzy		Poziom trudności
Jarosław Basaj z pomocą dziennikarzy Telewizji Dami z Radomia: Robertem Utkowskim i Sławomirem Prusińskim		4
Liczba uczestników	Czas trwania	
Animatoryzy: 3	Uczestnicy: 12-15	Przygotowanie: 1 godzina Realizacja: 3 warsztaty po 2 godz.
Niezbędne		
Sala warsztatowa, kamery cyfrowe i/lub aparaty z funkcją wideo, komputer z programem do montażu filmów (np. Windows Movie Maker), projektor, statywy, zapas baterii, ładowarki, formularze zgody na wykorzystanie wizerunku, materiały piśmiennicze (papier, długopisy).		

Krótki opis:

Uczniowie liceów i gimnazjów wzięli udział w warsztatach dziennikarstwa telewizyjnego. Warsztaty odbywały się w 2009 r. (potem zostały powtórzone kilkakrotnie w kolejnych latach). Rozpoczęły się we wrześniu spotkaniem organizacyjnym. Potem raz na trzy tygodnie uczestnicy spotykali się z dziennikarzami. Część filmowa obejmowała dwa spotkania i jedno dodatkowe przeznaczone na montaż w studiu. Pod okiem profesjonalnych dziennikarzy i operatorów młodzież poznawała tajniki przygotowywania programu informacyjnego. Zapoznawała się z podstawowymi zasadami tworzenia wiadomości telewizyjnej. Uczniowie przygotowali materiał dziennikarski – napisali tekst, przeprowadzili rozmowy, nagrali materiał filmowy, zmontowali go i przygotowali do emisji. Efekt ich działań został zaprezentowany w lokalnej telewizji w programie informacyjnym. Nakręcili kilkuminutową relację z warsztatów, w których brali udział.

Warsztaty stanowiły jeden z elementów większego projektu, który składał się z kilku części – każda z nich dotyczyła innego rodzaju mediów. Podczas spotkań z zawodowcami uczniowie poznawali istotę pracy dziennikarzy. Podczas ćwiczeń stosowali nowo nabyte umiejętności w realizację konkretnych zadań dziennikarskich. Wykorzystali dzięki temu kreatywność, rozwinęli zdolności organizacyjne, umiejętności literackie, dziennikarskie i filmowe, nauczyli się pracować z kamerą i mikrofonem oraz wzmocnili pewność siebie. Nabrali przekonania, że potrafią samodzielnie wykonać z pozoru najtrudniejsze zadania.

Zrób to sam

KROK 1 ZORGANIZOWANIE WARSZTATÓW I REKRUTACJA

Założeniem projektu jest zbudowanie grupy składającej się z uczniów reprezentujących różne szkoły i środowiska, którzy będą spotykać się poza szkołą podczas zajęć popołudniowych lub weekendowych i stworzą redakcję zajmującą się wyszukiwaniem, poznawaniem i opisywaniem lokalnych wydarzeń z wykorzystaniem różnych form dziennikarskich.

Spotkania prowadzą dziennikarze lokalnych mediów – gazety, radio i telewizji. Można ich pozyskać w prosty sposób: idąc do redakcji, przedstawiając pomysł, zarażając pasją. Przed rozpoczęciem zajęć należy zapoznać ich z ideą warsztatów i ustalić ramowe programy spotkań oraz wykaz materiałów i narzędzi, które będą potrzebne do ćwiczeń.

Uczestników można zebrać poprzez ogłoszenia w szkołach oraz zaproszenia rozsyłane drogą elektroniczną. W tym celu warto dysponować bazą e-maili do sekretariatów (można ją zbudować np. na podstawie informacji dostępnych na oficjalnej stronie miasta w zakładce „edukacja”). Na miejsce spotkań warto wybrać instytucję, która nieodpłatnie wyrazi na to

zgodę i będzie kojarzyć się uczestnikom z ogólnie pojętą kulturą albo informacją, np. teatr, biblioteka miejska.

KROK 2 WARSZTATY, ĆWICZENIA, PRACA Z KAMERĄ

Filmowa część warsztatów dziennikarskich rozpoczyna się od wstępnego zapoznania uczestników z zasadami pracy dziennikarza telewizyjnego. Prowadzący opowiada o swoich doświadczeniach, a uczestnicy mają okazję usłyszeć odpowiedzi na zadawane przez siebie pytania. Proponuję w tym miejscu przeprowadzić ćwiczenie oparte na burzy mózgów. Uczniowie wspólnie określają najważniejsze rzeczy w pracy dziennikarza telewizyjnego, a następnie wymyślają tematy, którymi chcieliby się zająć, gdyby mogliby przygotować materiał do wiadomości. Pomysły są zapisywane i omawiane wspólnie z prowadzącym, który podpowiada, w jaki sposób można przygotować zdjęcia do wiadomości.

Kolejnym krokiem jest zapoznanie się z pracą operatora kamery. Uczestnicy otrzymują kilka informacji dotyczących zasad obsługi kamery, operowania światłem, sposobów kadrowania itp. Chętni mogą wcielić się w rolę operatora, inni – w rolę osób występujących przed kamerą.

Podsumowaniem tej części jest przygotowanie informacji do dziennika telewizyjnego na temat warsztatów. Uczestnicy dzielą się rolami – reporter, operator, indagowany. Operatorzy rejestrują setkę z uczestnikami warsztatów oraz zdjęcia z zajęć, które posłużą do ilustracji (twarze uczestników w zbliżeniach, szerokie plany, na których jest cała grupa, prowadzący, detale, np. dłonie z długopisami piszące informację). Wszyscy uczestnicy wspólnie opracowują tekst informacji, który w studiu zostanie nagrany przez lektora.

Zarejestrowane materiały zostają następnie zmontowane i przygotowane do emisji – dokonują tego chętni uczestnicy warsztatów pod opieką dziennikarzy w studiu telewizji lokalnej. W ten sposób uczniowie zapoznają się z wszystkimi etapami powstawania wiadomości do codziennego wydania.

Podczas kolejnego spotkania uczniowie otrzymują zadanie przeprowadzenia sondy ulicznej – w ten sposób będą mogli w realny sposób sprawdzić swoje świeżo nabyte umiejętności. Zadanie warto zacząć od kilku praktycznych wskazówek dotyczących sposobów zadawania pytań, kadrowania, wykorzystywania naturalnego oświetlenia. Następnie uczniowie w kilkusobowych grupach opracowują pytania, które zadadzą przechodniom. Wywiady przeprowadzają np. na miejskim deptaku – z wykorzystaniem kamery i statywu. Mają na to około 30 minut. Zebrane w ten sposób materiały przenoszą do laptopa i wspólnie z prowadzącym przystępują do montażu w ogólnodostępnym darmowym programie Windows Movie Maker. Dzięki temu ćwiczeniu oswajają się z kamerą, poznają program montażowy i przygotowują krótki materiał filmowy.

Warsztaty warto zakończyć ogólniejszą refleksją na temat przygotowanych materiałów (ich słabych i mocnych stron), a także etyki dziennikarskiej, obiektywizmu, uczciwości, sposobów manipulacji. Dyskusję nad tymi ostatnimi zagadnieniami poprzedzić warto wspólnym obejrzeniem filmu dokumentalnego „Ćwiczenia warsztatowe” Marcela Łozińskiego.

KROK 3 DOKUMENTACJA

Warto, by wszystkim działaniom realizowanym w ramach projektu towarzyszyła kamera. Warsztaty mogą być rejestrowane, a materiał można następnie zmontować i zaprezentować podczas specjalnego pokazu wszystkich efektów wypracowanych podczas projektu.

KROK 4 PREZENTACJA

Materiały wypracowane na warsztatach można opublikować np. na specjalnie utworzonym w tym celu profilu w portalu społecznościowym.

WARIANTY

Opisane przedsięwzięcie może być zaplanowane dla uczniów jednej szkoły albo tylko jednej klasy. Może odbywać się w ramach popołudniowych zajęć dodatkowych. Efektem może być np. szkolna stacja telewizyjna, w której uczniowie przedstawiają wydarzenia z życia szkoły, pasje uczniów, historię placówki.

LINKI

Wiadomość przygotowana przez uczestników warsztatów dla dziennika telewizyjnego lokalnej telewizji:

„Telediennik 30 maja 2009”, portal Facebook, użytkownik Pismo Młodych Radomian 3xM, zakładka „Filmy”, www.facebook.com/317584759754/videos/121277261219047.

Teledysk przygotowany po warsztatach z dziennikarzami telewizyjnymi:

„Dziennikarstwo telewizyjne 2010”, portal Facebook, użytkownik Pismo Młodych Radomian 3xM, zakładka „Filmy”, www.facebook.com/317584759754/videos/vb.317584759754/123543627659077/?type=2&theater.

100 LAT — POLSKIEGO FILMU 100 YEARS — OF POLISH FILM 100 JAHRE — DES POLNISCHEN FILMS

1927/1928 1929/1930 1931/1932 1933/1934 1935/1936 1937/1938 1939/1940 1941/1942 1943/1944 1945/1946 1947/1948 1949/1950 1951/1952 1953/1954 1955/1956 1957/1958 1959/1960 1961/1962 1963/1964 1965/1966 1967/1968 1969/1970 1971/1972 1973/1974 1975/1976 1977/1978 1979/1980 1981/1982 1983/1984 1985/1986 1987/1988 1989/1990 1991/1992 1993/1994 1995/1996 1997/1998 1999/2000 2001/2002 2003/2004 2005/2006 2007/2008 2009/2010 2011/2012 2013/2014 2015/2016 2017/2018 2019/2020 2021/2022 2023/2024

100 LAT — POLSKIEGO FILMU 100 YEARS — OF POLISH FILM 100 JAHRE — DES POLNISCHEN FILMS

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

FILMOWA KOMISJA

MIESIĄC FILMOWY

COROCZNE DZIAŁANIA FILMOWE NA TERENIE SZKOŁY

Autorzy		Poziom trudności
Szkolny zespół nauczycieli przedmiotów humanistycznych: Kinga Dolatowska, Katarzyna Połowska, Justyna Zalewska, Agnieszka Pierz-Skulimowska		3
Liczba uczestników		Czas trwania
Animatorzy: 4	Uczestnicy: 60-80	Przygotowanie: 1 tydzień Realizacja: 1 miesiąc
Niezbędne		
Sala warsztatowa, aparaty fotograficzne, statywy, sala komputerowa z zainstalowanym programem do montażu, materiały plastyczne, scenariusz zajęć warsztatowych, salaz projektorem, pakiet legalnie udostępnionych filmów oraz pakiet filmów Filмотeki Szkolnej, materace, rzutnik multimedialny, prezentacja z pytaniami testowymi i fragmentami filmów, karty pracy, karty odpowiedzi do testu wiedzy filmowej, karty z zadaniami potrzebnymi do gry filmowej, miejsce wystawiennicze z możliwością umieszczenia dużych formatów prac plastycznych, sala projekcyjna lub sala filmowa, formularze zgody na wykorzystanie wizerunku, na udział w wydarzeniach, materiały niezbędne do promocji (papier, drukarka, wlepki).		

Krótki opis:

Każdego roku w październiku w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Połczynie-Zdroju spotykają się uczniowie i nauczyciele ze szkół w regionie. Celem organizacji Miesiąca Filmowego jest podkreślenie walorów obcowania ze sztuką filmową, wypuklenie pozytywnych przekazów arcydzieł kina polskiego i światowego, uwrażliwienie młodych ludzi na estetykę i kulturę filmową oraz, co najważniejsze, podkreślenie możliwości dialogu i partnerstwa na płaszczyźnie nauczyciel – uczeń. Pomysł jest niekonwencjonalną odpowiedzią na październikowy Dzień Edukacji; w „Staszicu” w działania pedagogiczne i wychowawcze włączamy X muzę.

Miesiąc filmowy obejmuje szereg połączonych ze sobą wydarzeń. Nauczyciele wraz z uczniami uczestniczą w warsztatach animacji plakatkowej (prowadzą je Liderka Filмотeki Szkolnej i szkolna informatyczka), wspólnie przygotowują się do Turnieju Wiedzy o Polskim Filmie (finał odbywa się na terenie Centrum Kultury, które jest partnerem programu) oraz do Międzyszkolnego Konkursu na Plakat Filmowy. Uczestniczą w projekcjach filmowych w kinie (Centrum Kultury Kino Goplana – kolejny partner programu) osobnych dla nauczycieli i uczniów. Główną nagrodę we wszystkich wyżej wymienionych działaniach stanowi udział w grze filmowej i nocy filmowej na terenie szkoły.

Zrób to sam

KROK 1 WYBRANIE TERMINU I FORMUŁY

Miesiąc z Filmem ma być przede wszystkim ważnym wydarzeniem, podczas którego uczniowie i nauczyciele ze szkół w regionie spotykają się, aby promować film jako doskonałe narzędzie dydaktyczne i wychowawcze. Formuła Miesiąca lub Tygodnia z Filmem może być różna, podobnie jak i termin na jaki przypada. Decyzja ta powinna uwzględniać możliwości szkoły i potrzeby naszych odbiorców. Czy uda nam się tak skumulować działania edukacji filmowej? Czy mamy na to zgodę dyrekcji i innych nauczycieli? Jaki czas byłby do tego celu najbardziej odpowiedni? Jakie działania już się odbywają i czy posłuży im wpisanie w jedną, bardziej spójną identyfikację, typu „Miesiąc/Tydzień z Filmem w Staszicu”? Na te pytania warto sobie odpowiedzieć.

W Połczynie-Zdroju zdecydowaliśmy się na październik, by w ten sposób wpisać się w coroczną debatę na temat najlepszych narzędzi wychowawczych i dydaktycznych, do której pretekstem może być odbywający się w tym czasie Dzień Edukacji. Drugi powód wyboru takiego terminu był prozaiczny – tradycyjnie Dzień Edukacji w naszej szkole był dniem, w którym nauczyciele i uczniowie mogli wspólnie obejrzeć film lub wybrać się do kina.

To właśnie od tych wspólnych wyjść do kina doszliśmy do dzisiejszej formuły: seanse w kinie przeszły w noc filmową, którą wzbogacaliśmy o elementy zabawy i testy wiedzy filmowej. Stąd już tylko krok dzielił nas do pierwszej zorganizowanej gry filmowej i Turnieju Wiedzy o Filmie, a potem kolejnych atrakcji: warsztatów animacji, pokazów kinowych oraz Międzyszkolnego Konkursu na Plakat Filmowy. Wszystkie działania, jakie podejmujemy w trakcie trwania Miesiąca z Filmem, są odpowiedzią na potrzeby uczniów i nauczycieli. Stanowią świetną formę rozrywki i zabawy, ale i nauki. Tym, co najbardziej motywuje młodzież do wzięcia udziału w Miesiącu z Filmem jest możliwość uczestniczenia w grze filmowej i nocy filmowej. Dla nauczycieli najbardziej wartościowe okazały się warsztaty animacji poklatkowej. Nam, organizatorom, najciekawsze wydaje się przygotowanie Turnieju Wiedzy o Polskim Filmie. Pozwala sprawdzić na żywo znajomość filmów, którym poświęcamy scenariusze przygotowywane i dostarczane do szkół w ramach działań naszego zespołu humanistycznego i Sieci Lokalnych Ekspertów utworzonej przy polczyńskiej Pracowni Filmoteki Szkolnej.

KROK 2 REKRUTACJA PARTNERÓW

Miesiąc lub Tydzień z Filmem ma być przede wszystkim spotkaniem: uczniów, nauczycieli, partnerów lokalnych i nie tylko. Może stać się pretekstem do wymiany doświadczeń, dobrych praktyk, inspiracji. Czasem na skonsolidowanie wspólnych działań w terenie, lobbowania na rzecz zmian w zakresie lokalnych rozwiązań edukacji filmowej. Dlatego dobór i zachęcenie partnerów jest rzeczą bardzo ważną.

Już na początku roku szkolnego warto wysłać informacje do szkół ponadpodstawowych w regionie (informacja także do CEN, inspektorów oświaty w urzędach miejskich, starostwach) o możliwości wzięcia udziału w Miesiącu Filmowym, ze wskazaniem na możliwość wyboru uczestnictwa w wybranych wydarzeniach. W informacjach należy przybliżyć cel programu, podać daty i miejsca poszczególnych wydarzeń, regulaminy konkursów, wskazać na filmy z Filmoteki Szkolnej, które są inspiracją do dalszych działań, z prośbą o poprowadzenie lekcji czy spotkania dotyczącego wskazanych filmów, aby uczniowie mieli już podstawową wiedzę na ich temat. Można zaproponować spotkanie z Liderem lub Liderką Filmoteki Szkolnej w regionie, który poprowadzi je w szkole. Warto już na początku roku prowadzić rozmowy z instytucjami kultury w mieście, które będą partnerami projektu.

Pomyślmy o wsparciu medialnym i finansowym. W przypadku „Staszica” sprawdziły się CEO, Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej, Akademia Planete DOC – przekazały upominki dla uczestników gry i Turnieju. Dużo daje też patronat lokalnych mediów. Polecam podjęcie starań o wsparcie finansowe w ramach małych grantów (np. bank WBK).

KROK 3 PRZYGOTOWANIE – ANGAŻOWANIE W ORGANIZACJĘ

Jeszcze zanim rozpoczną się konkretne wydarzenia realizowane w ramach Miesiąca lub Tygodnia z Filmem warto włączać młodzież i nauczycieli w ich zorganizowanie. To znacznie podnosi motywację późniejszych uczestników, może też wzbogacić program naszych wydarzeń. Jeśli szukujemy warsztaty animacji, warto poprosić uczniów o przyniesienie na

nie materiałów plastycznych (mile widziane recyklingowe). Przed Turniejem Wiedzy o Filmie można ogłosić konkurs dla nauczycieli na najlepsze zadania i tworzenie karty pytań. Najciekawsze pytania, najbardziej frapujące fragmenty do analizy będą podstawą naszego Turnieju, a ich autora możemy nagrodzić (choćby podwójnym biletem wstępu do kina). Przed kinową projekcją filmową dla uczniów można wyłonić młodego prelegenta (również na drodze konkursu), kogoś kto wprowadzi widzów w tematykę filmu czy też twórczość danego reżysera. Dobrze jest osobnym pismem zwrócić się do rady rodziców i dyrektora szkoły o wsparcie rzeczowe lub finansowe projektu oraz o pomoc organizacyjną (mile widziany jest poczęstunek dla warsztatowiczów i uczestników nocy filmowej, dodatkowa opieka na czas gry). Przy organizacji nocy filmowej dobrze sprawdza się współpraca z nauczycielami WF-u, którzy mogą zapewnić nam materace dla uczestników. Na koniec, najważniejsze, należy koniecznie wyznaczyć osoby odpowiedzialne za poszczególne etapy Miesiąca lub Tygodnia z Filmem (pierwsza osoba – konkurs na plakat, druga osoba – turniej wiedzy, trzecia osoba – noc filmowa, itd.). Pamiętajmy o angażowaniu uczniów nawet w najmniejsze działania.

KROK 4 PROMOCJA NASZYCH WYDARZEŃ

Dobór wydarzeń ujętych w formule Miesiąca lub Tygodnia z Filmem może być oczywiście różny i odpowiadać na indywidualne potrzeby, warto jednak pamiętać, by aktywności oprócz walorów wychowawczych i dydaktycznych niosły w sobie dodatkową wartość w postaci promocji edukacji filmowej i naszych działań. W efekcie takiego wyjścia poza szkolny kontekst możemy zyskać większe wsparcie od lokalnych instytucji czy nawet od dyrekcji szkoły, która inaczej spojrzy na nasze wydarzenia. Uczniom też dobrze zrobi możliwość zaproszenia najbliższych do dopingowania ich w trakcie Turnieju, lub na wystawę plakatów, na której znalazły się ich prace. Dlatego też pomyślmy o projekcji filmu z warsztatów (np. animacji poklatkowej) i wcześniej zarezerwujmy salę kinową na ten cel. Przygotujmy zaproszenia dla władz miasta, mediów, dyrektorów szkół. Turniej Wiedzy o Filmie może się odbywać przy udziale publiczności z zewnątrz. W takim wypadku ważna jest atrakcyjność prezentacji multimedialnej z zadaniami do testów, fragmentami filmów, muzyką filmową, fotosami itp. Prace plastyczne na Międzyszkolny Konkurs na Plakat Filmowy warto pokazać w miejscu ogólnie dostępnym, np. w holu kina, w urzędzie miejskim, w bibliotece publicznej. Dobrze jest wyeksponować je w ciekawy sposób (polecam współpracę z instruktorem plastyki z domu kultury). Na wystawę prac warto zapraszać nauczycieli różnych szkół w ramach lekcji plastyki, godziny wychowawczej czy języka polskiego. Ciekawym pomysłem jest też przekształcenie jej w wystawę mobilną. Co dwa tygodnie mogłaby być prezentowana w innym miejscu na terenie gminy, powiatu.

WARIANTY

Podczas kinowego pokazu powarsztatowych animacji stworzonych przez uczniów i ich nauczycieli można przywołać twórczość ważnych artystów zajmujących się tą formą filmową. Z legalnie dostępnego źródła przedstawić klasyczną animację i konkretnego twórcę. Podjąć dyskusję.

LINKI

Spot promujący Miesiąc Filmowy w Staszicu:

serwis Youtube, kanał użytkownika Stachu w Podziemiach,
www.youtube.com/watch?v=BZCIpR49QNU.

Szkolny blog:

www.stachuwpodziemiach.blogspot.com.

Animacja uczniowska „Szafa”:

serwis Youtube, kanał użytkownika Stachu w Podziemiach,
www.youtube.com/watch?v=DiDemeBqfk4.

Animacja uczniowska „Lustro”, serwis Youtube, kanał użytkownika Stachu
w Podziemiach,

www.youtube.com/watch?v=jwQnB7LCB54.

NOC FILMOWA

NOC FILMOWA JAKO NARZĘDZIE EDUKACYJNE O CHARAKTERZE DYDAKTYCZNYM I WYCHOWAWCZYM

Autorzy		Poziom trudności
Ewa Musiał		2
Liczba uczestników		Czas trwania
Animatoryzy: 2-3 nauczycieli, opiekunów	Uczestnicy: 20-30	Przygotowanie: 1-2 tygodnie Realizacja: noc 21.00-6.00
Niezbędne		
Plakaty informacyjne, 3 filmy na płytach DVD, sala wyposażona w sprzęt do projekcji filmów, aparat fotograficzny, karty do głosowania na najciekawszy film		

Krótki opis:

Od sześciu lat organizuję w szkole noc filmową, która jest jedną z kilku aktywności przeprowadzanych w ramach cyklicznej szkolnej imprezy Festiwal Filmowy w Słowaku. Czerwcową Noc Filmową stanowi podsumowanie rocznej pracy w programie Filmoteka Szkolna – organizujemy ją w połowie czerwca, kiedy w życiu szkolnym jest mniej obowiązków niż zazwyczaj.

Ogłaszając noc filmową, informuję uczniów o jej temacie przewodnim i zaplanowanym repertuarze oraz o zasadach uczestnictwa. Na jedną nocną projekcję przewidziane są trzy filmy poprzedzone wprowadzeniem nauczyciela bądź ucznia, po projekcji zaś jest krótka przerwa oraz dyskusja. Na zakończenie uczniowie głosują na najciekawszy ich zdaniem film. Czas przewidziany na noc filmową jest znacznie dłuższy niż projekcje wybranych filmów, gdyż uwzględniamy również czas na przygotowanie sali, rozłożenie śpiworów, przerwy na posiłki i wietrzenie sali (trzeba pamiętać, że projektor może potrzebować dodatkowego czasu na odpoczynek, jeśli w ciepły dzień za bardzo się nagrzej).

Udział uczniów w tej nocnej imprezie wymaga zgody rodziców, które trzeba zebrać przed wydarzeniem. Dodatkowo przed każdą nocą filmową spotykamy się, żeby wyjaśnić zasady obowiązujące podczas projekcji. Z doświadczenia wiem, że nie wystarczy podać ich w wersji papierowej na plakacie lub na stronie internetowej szkoły. Zawsze są jakieś pytania i wątpliwości, na które można zareagować w odpowiednim czasie..

Zrób to sam

KROK 1 PRZYGOTOWANIA

Na początku trzeba ustalić zasady uczestnictwa w nocy filmowej, jej temat lub motyw przewodni oraz repertuar. Staram się urozmaicać noc filmową, proponując różne tematy i filmy – w tym roku były to „Różne oblicza miłości”. Projekcje podporządkowane są schematowi: stare kino, film zagraniczny, współczesny film polski. Filmy łączy wspólny motyw, są one jednak zróżnicowane pod względem gatunku, konwencji i ujęcia tematu.

Informacje o planowanej nocy filmowej umieszczone są na gazetce ściennej Filmoteki Szkolnej, stronie internetowej szkoły, plakatach rozwieszonych w szkole i na Facebooku. Wśród informacji znajduje się zapis o konieczności dostarczenia zgody od rodziców na udział w nocy filmowej oraz termin krótkiego spotkania przed imprezą (wystarczy długa przerwa), na którym przedstawia się najważniejsze zasady uczestnictwa w nocy filmowej (dotyczące wzięcia śpiwora, prowiantu itp.).

Zadaniem nauczyciela jest zadbać o to, aby wyświetlane filmy pochodziły z legalnych źródeł. Polecam pakiet Filmoteki Szkolnej. Trzeba też przygotować salę i niezbędny sprzęt oraz przed projekcją sprawdzić, czy wszystko działa poprawnie. Nie wolno zapomnieć o kluczach do budynku szkoły, warto też porozmawiać z woźnym lub konserwatorem o innych sprawach, takich jak alarm, wyłącznik światła czy zawór zamykający dopływ wody, aby uniknąć przykrych niespodzianek.

KROK 2 NOC FILMOWA

W naszym przypadku noc filmowa trwa od 21.00 do 6.00 następnego dnia (nie wszystkich mogą odebrać rodzice, a jest to pora, kiedy uczniowie mogą sami wrócić do domu, kiedy jeżdżą już autobusy). Nauczyciel sprawdza przygotowaną wcześniej listę obecności oraz zgody od rodziców, uczniowie rozkładają śpiwory, przygotowują się do projekcji.

Po powitaniu uczestników warto krótko przedstawić ideę nocy filmowej, można też wygłosić krótki wykład filmowy – trzeba pamiętać, że nie wszyscy uczestnicy zdołają dotrzeć do końca i nie zasnąć, więc dobrze jest taką teoretyczną część podać na samym początku. Przed projekcjami poszczególnych filmów koniecznie trzeba zaplanować wprowadzenie o gatunku, reżyserze, walorach artystycznych, nagrodach, jakie otrzymał dany film. Wyjaśniamy uczniom, że nie oglądamy filmów komercyjnych, a dzieła bardziej wymagające, czasem trudniejsze w odbiorze, ale za to bardziej wartościowe pod względem artystycznym. Zawsze dużym zainteresowaniem cieszą się ciekawostki na temat realizacji filmu; można też przy okazji podać inne propozycje filmów danego reżysera, które warto obejrzeć. Dobrze jest też podać czas trwania filmu, a po jego projekcji zarządzić przerwę.

Po obejrzeniu filmu warto zainicjować dyskusję. W zależności od tego, czy uczestnikami nocy filmowej są zaawansowani czy początkujący kinomani, pytamy o wrażenia po obejrzeniu lub też o konkretne elementy języka filmowego (montaż, plany, ruchy kamery, dźwięk...). Po ostatniej projekcji prosimy uczniów o wybór najciekawszego ich zdaniem filmu. Wyniki ankiety podajemy uczniom na zakończenie nocy filmowej. Wspólnie porządkujemy salę filmową i rozchodzimy się do domów.

KROK 3 EWALUACJA

Po nocy filmowej warto przeprowadzić jej ewaluację: zapytać uczniów w ankiecie o ich zainteresowania filmowe, obejrzone filmy oraz ogólną konwencję imprezy. Być może pojawią się też inne ciekawe pomysły na kolejne noce filmowe.

WARIANTY

Dla uczniów szkoły podstawowej zamiast nocy filmowej można zorganizować wieczór filmowy i zaproponować jeden lub dwa filmy. Dla uatrakcyjnienia nocy filmowej można zorganizować dwa pokazy równoległe, każdy podporządkowany innej tematyce lub konwencji, np. komedi. Trzeba jednak zadbać o to, aby czas trwania filmów w obu salach był

podobny, dzięki temu uczniowie po obejrzeniu filmu w jednej z sal, będą mogli wybrać projekcję w drugiej. Wprowadzenia przed projekcjami może przedstawiać nauczyciel albo uczeń – jest to kwestia umowna. Nawet jeśli zadecydujemy, że to uczniowie dokonają wprowadzenia, sami też musimy się przygotować. Uczeń może się zestresować albo opowiedzieć o filmie zbyt lakonicznie. Warto wtedy uzupełnić jego wypowiedź.

LINKI

Zdjęcia z nocy filmowej i innych działań filmowych:

portal Facebook.com, fanpage Filmoteka Szkolna w „Słowa-ku” Przemysł.

Filmy, które można legalnie wykorzystać podczas nocy filmowej:

Serwis Ninateka, zakładka „Film - Fabuły”,
www.ninateka.pl/film.fabuły

Filmoteka Szkolna, www.filmotekaszkolna.pl

(całkowicie bezpłatne po zalogowaniu się jako nauczyciel)

FILMOWY OBRAZ ŚWIATA

W tekście pojawiają się fragmenty tekstu „początki nie są łatwe” Iwony Baldy, który jest poświęcony działalności szkolnego dkf-u w zespole szkół ogólnokształcących w Kluczborku.

Autorzy		Poziom trudności
Ewa Klonowska, Iwona Baldy		3
Liczba uczestników		Czas trwania
Animatorzy: 1	Uczestnicy: 15-20	Cały rok szkolny
Niezbędne		
Pracownia Filмотeki Szkolnej i sala wyposażona w dobry sprzęt: monitor, odtwarzacz blue-ray, nagłośnienie, kamerę lub aparat fotograficzny z możliwością nagrywania, statyw; program do montażu filmów, płyty z filmami.		

Krótki opis:

Dyskusyjne koło filmowe skupia młodzież klas ponadgimnazjalnych, głównie I i II klasy. Spotykamy się na cotygodniowych zajęciach przez cztery godziny lekcyjne. Uczestnicy zajęć tworzą zróżnicowaną grupę. Wyróżniają się nieliczni uczniowie o zainteresowaniach filmowych, chcący poszerzyć swoją wiedzę, obejrzeć ciekawe filmy w doskonałych warunkach. Większą grupę stanowią uczniowie, dla których film nie jest celem samym w sobie, lecz świetnym pretekstem do rozmowy na istotne tematy. Wychodząc od potrzeb tych dwóch grup założyłam, że celem zajęć będzie przygotowanie „cyfrowych tubylców” do funkcjonowania w wielokulturowym świecie. Otwarcie uczniów na życie innych ludzi, przedstawienie dramatów związanych z wyborami wartości etycznych, pokazanie uniwersalnych problemów egzystencjalnych na konkretnych przykładach.

Z drugiej strony ważne wydało mi się inspirowanie uczestników do działań twórczych i monitorowanie tych działań poprzez pomoc merytoryczną przy tworzeniu filmików uczniowskich. Uczniowie w trakcie zajęć nie tylko oglądają filmy i dyskutują o problemach w nich przedstawionych. Zwracają także uwagę na użyte środki formalne, by tę wiedzę przenieść potem do własnych projektów.

Efektom tego typu działań były w naszym wypadku filmiki uczniowskie inspirowane filmami „Rysopis” Jerzego Skolimowskiego i „Portret własny” Jacka Skalskiego (oba w pakiecie Filmoteki Szkolnej). W odniesieniu do filmu Skolimowskiego młodzież interpretowała pojęcia samotności, wyobcowania i kontestacji, zastanawiając się nad ich miejscem we współczesnym świecie. Z tych refleksji powstały bardzo różne filmiki: od krótkich dokumentów (wśród nich jeden inscenizowany) po film-sondę na temat samotności.

Projekt nawiązujący do „Portretu własnego” polegał na próbie określenia, co jest ważne dla młodych ludzi – uczniów II klasy LO. Jakie wydarzenie, ludzie, sytuacje ich ukształtowały, miały wpływ na to, kim są? Powstały wypowiedzi łączące filmiki z dzieciństwem z fotografiami i muzyką, w których autorzy opisywali swoje priorytety: rodzinę, przyjaciół, pasje, szkołę – w różnych proporcjach i zestawieniach.

Iwona Baldy: Od października 2014 r. jedną z form działalności naszej szkoły są spotkania miłośników sztuki filmowej. Spotykamy się co drugi czwartek o godz. 16.30. Staramy się oglądać filmy należące do klasyki światowego kina, a także wartościowe produkcje polskiej kinematografii. Dodatkową atrakcją naszych spotkań, oprócz wspólnego omawiania obejrzanych filmów, są dobre ciastka z kawą. Początki nie były łatwe. Teraz jest świetnie i każdego czwartku wyczekujemy z utęsknieniem.

Zrób to sam

KROK 1 REKRUTACJA UCZESTNIKÓW

Przed rozpoczęciem naboru do koła warto zastanowić się, do kogo adresujemy naszą propozycję: czy będą to uczniowie jednej czy kilku szkół, wszystkich klas w szkole czy określonych profilów, np. humanistycznych. Radziłabym nie ograniczać się do wybranych zespołów, a agitować we wszystkich klasach. Moje koła (prowadzę DKF-y od 1997 r.) zawsze skupiały uczniów różnych klas i muszę przyznać, że często to właśnie uczniowie w klasach o profilu ścisłym byli bardziej zaangażowani i aktywni: brali udział w konkursach, tworzyli własne filmy.

W zależności od przyjętego wariantu rozpoczynamy rekrutację. Oczywiście, możemy rozwinąć plakaty informujące o naborze do koła, ogłosić wiadomość w szkolnym radiowęźle, zamieścić ją na stronie szkoły czy szkolnym Facebooku – to podstawowe narzędzia informacji. W moim przypadku najbardziej sprawdzają się jednak bezpośrednie rozmowy w klasach, z których chcę rekrutować młodzież. Zdaje też egzamin pokazanie w klasie fragmentu filmu z intrygującym komentarzem, który zaciekawia i pozostawia niedosyt. Warto w czasie takich bezpośrednich spotkań rozdać uczniom krótkie ankiety dotyczące np. ostatnio oglądanego filmu i zainteresowań filmowych, z miejscem na podanie adresu mailowego, numeru telefonu lub innej formy kontaktu. Osoby zainteresowane będziemy mogli informować o zajęciach mailowo bądź SMS-ami.

Nie należy się zrażać, jeśli początkowo przychodzić będą nieliczni; ważne, że ta grupa zapewni nam „marketing szeptany”, czyli młodzież uczestnicząca w zajęciach będzie je dalej reklamować. Można podkreślić, że zajęcia stanowią cykl określony programem, którego wszystkie elementy są ważne. Obecnie odwołuję się do pragmatyzmu uczniów – zwracam uwagę, że zgodnie z nową podstawą programową film jest równoważnym do literatury tekstem kultury, zatem edukacja filmowa przyda im się na maturze.

Iwona Baldy: W ramach rekrutacji stworzyłam zakładkę „Szkolny Dyskusyjny Klub Filmowy” na stronie internetowej naszej szkoły, obok innych zakładek poświęconych kołom zainteresowań. Tam umieszczam plakat informujący o każdym spotkaniu. Ten sam plakat drukuję na kolorowym papierze i rozwieszam w szkole, zawsze w tych samych miejscach. Trzecią drogą informowania o naszych spotkaniach jest dziennik elektroniczny – poprzez wysłanie wiadomości w to miejsce docieram do wszystkich uczniów i nauczycieli. Ostatnie miejsce to szkolny Facebook. Informacje o kolejnych spotkaniach ukazują się w niedzielę i poniedziałek danego tygodnia. Dodatkową motywacją do udziału w naszych zajęciach są punkty przyznawane za aktywne uczestnictwo. Po każdym spotkaniu jedna osoba pisze refleksję dotyczącą filmu, którą opatruję fotosami i publikuję na naszej stronie internetowej. W zależ-

ności od nakładu pracy autor nagradzany jest plusem bądź oceną z języka polskiego. Poza tym mamy w szkole system punktowy z zachowania, więc po semestrze i na koniec roku szkolnego wspólnie z koleżanką ustalamy punktację za udział w spotkaniach szkolnego klubu filmowego i w zależności od liczby spotkań wpisujemy punkty dodatnie z zachowania.

KROK 2 TERMINARZ ZAJĘĆ

Na pierwszym spotkaniu ważne jest ustalenie stałego terminu zajęć. Jest to trudne, szczególnie jeśli mamy uczniów dojeżdżających. Ustalony termin jest niezmienny, akceptowany przez większość, przy czym warto zwrócić uwagę, aby tę większość stanowili uczniowie o zainteresowaniach filmowych, bo to oni będą stanowić filar zespołu i prawdopodobnie najczęściej przychodzić będą na spotkania. Sprawdzają się spotkania cotygodniowe, które uczniowie wpisują w swój stały terminarz zajęć. O ile to tylko możliwe, warto upewnić się, że termin DKF-u nie koliduje z zajęciami lekcyjnymi, językowymi, sportowymi, a uczestnicy zrekrutowani do koła kończą lekcje o tej samej porze. Dużo łatwiej będzie nam to zaplanować, jeśli uda się pozyskać przychylność dyrektora, a szczególnie wicedyrektora układającego plan lekcji. Bazując na swoim doświadczeniu uważam, że najlepszy czas to godz. 15 lub 15.30.

KROK 3 USTALENIE REPERTUARU

W czasie pierwszych zajęć w roku szkolnym przeprowadzam ankietę wśród nowych członków dotyczącą ich filmowych preferencji i orientacji w zagadnieniach języka filmowego. Rozmawiamy o oczekiwaniach i potrzebach związanych z DKF-em. Nie należy się zrażać, jeśli uczniowie będą oczekiwali kina popularnego. Na początku lepiej nie przytłaczać uczniów zbyt ambitnym repertuarem – wybrać filmy, które obok rozrywki zapewniają także intelektualne wyzwanie.

Jeżeli realizujemy plan zajęć w systemie dwu- lub trzyletnim, zaczynamy od kina gatunkowego, zwiększając stopień trudności w miarę „dojrzewania” grupy. W ten sposób dojdziemy do filmów stworzonych przez reżyserów wymienionych w podstawie programowej, które w moim DKF-ie oglądam z uczniami trzeciej klasy. Wiele pozycji kina gatunkowego przeszło do klasyki kina i do tej pory dobrze się je ogląda: musicale „Dźwięki muzyki” i „Deszczoła piosenka”, film sądowniczy „Dwunastu gniewnych ludzi”, horror „Lśnienie”, melodramat „Lecą żurawie” – to przykładowe filmy z różnych lat, zrealizowane w odmiennych estetykach, które sprawdziły się w moich działaniach. Takie klasyczne propozycje mogą pojawić się na naszym kółku raz lub dwa razy w miesiącu.

Dobrze sprawdzają się kameralne dramaty odwołujące się do emocji i uczuć uczniów, ale poruszające ważne problemy współczesnego świata, takie jak przemoc („Życie ukryte w słowach”, „W lepszym świecie”), konieczność wyboru pomiędzy wartościami („Wiatr buszujący w jęczmieniu”, „Once”), samotność („Blask tęczy”). Filmy wymienione w nawiasach to tylko kilka tytułów, które wyjątkowo dobrze pobudzają uczniów do dyskusji po filmie.

Ważne jest, aby nie trzymać się kurczowo ustalonego programu, a iść za grupą i jej potrzebami. Może się okazać, że ustalony repertuar przerasta możliwości uczniów lub przeciwnie, że uczniowie chcieliby zobaczyć ambitniejsze obrazy. W mojej praktyce wielokrotnie modyfikowałam programy zajęć, dostosowując je do potrzeb kółkowiczów.

Iwona Baldy: Z perspektywy czasu muszę uznać, że mój pomysł, by pokazywać filmy polskie, nie był trafiony. Trzeba sięgać po różne filmy, inaczej traci się ucznia. Oczywiście oglądamy filmy pozyskane jedynie z legalnych źródeł. W naszym mieście nie ma wypożyczalni wideo, więc moja prywatna kolekcja (ponad 500 tytułów) jest cennym zasobem.

KROK 4 ORGANIZACJA ZAJĘĆ

Warto ustalić stały schemat zajęć, np. wprowadzenie do oglądanego filmu, projekcja i dyskusja po filmie. Odpowiednia rekomendacja filmu przed projekcją jest ważna: można posłużyć się „chwytliwym” cytatem z filmu, nawiązać do innych filmów tego samego reżysera lub do uniwersalnego tematu poruszonego w filmie. Sama inspiruję się filmowymi czasopismami „Ekran”, „Kino”, „Kwartalnik Filmowy” oraz stronami internetowymi www.kino.org.pl, www.edukacjafilmowa.pl, www.filmotekaszkolna.pl. W rozmowie przed filmem należy zwrócić uwagę uczniów na te jego elementy, które są ważne w kontekście późniejszej dyskusji.

Po projekcji zawsze zaczynam od pozornie banalnego pytania „O czym był ten film?”, na które w formie rundki odpowiadają wszyscy uczestnicy zajęć (z zastrzeżeniem, że wypowiedź ma być krótka, jednowyrazowa lub jednozdaniowa). Ta część zajęć pozwala zorientować się, jak uczniowie odebrali film (może zupełnie inaczej niż się spodziewaliśmy) oraz pozwala przełamać barierę nieśmiałości (muszą odezwać się wszyscy). Jeśli pokazuję film z tak zwanej klasyki, czyli XX wieku, to pytam również, czy dziś ten film „działa” na uczniów, czy wręcz przeciwnie – zestarzał się i nie ma w nim nic, co zainteresowałoby młodego widza. Zebrane na gorąco opinie, emocje, wrażenia uczniów będą punktem wyjścia do dalszej dyskusji.

Jej tok jest zależny od uczestników zajęć, dobrze jednak przygotować sobie na początek parę pytań wprowadzających, a nawet – przy bardziej skomplikowanych narracyjnie filmach – odtworzyć fabułę. Może się bowiem okazać, że nie wszyscy zrozumieli przebieg wydarzeń, zakończenie, puentę. Ważne, aby w czasie dyskusji każdy czuł się bezpiecznie, dlatego nigdy nie komentuję sądów i opinii uczniów, a jedynie zadaję pytania zmuszające do refleksji nad nimi (niedopuszczalny jest komentarz w rodzaju „Jak możesz tak myśleć?”). W rozmowie po filmie warto też zwrócić uwagę na formę filmu i wspólnie zastanowić się nad jej wpływem na odbiór dzieła.

Podsumowanie dyskusji to wspólnie wypracowane wnioski dotyczące problematyki filmu. Od zeszłego roku w podsumowaniu (w odniesieniu do nowej matury) szukamy kontekstów literackich i kulturowych i wskazujemy tematy, do których można wykorzystać obejrzany film. Ponieważ oglądane na zajęciach filmy zwykle dotyczą uniwersalnych problemów egzystencjalnych i wokół nich ogniskuje się też dyskusja po projekcji, zachęcam uczniów do osobistej wypowiedzi filmowej na poruszone tematy. Nie wszyscy uczestnicy zajęć kręcą

filmy, propozycja skierowana jest do chętnych.

WARIANTY

• tworzenie własnych filmów

Warto zachęcać do aktywności twórczej i pokazywać, że oglądane filmy mogą dostarczyć pomysłu na własny film. Jako inspirację można wykorzystać zarówno filmy dokumentalne, jak i fabularne. „Gadające głowy”, „Ćwiczenia warsztatowe”, „Portret własny”, „Rysopis” – to przykłady filmów z pakietu Filmoteki Szkolnej, które przekrojowo pokazują różne metody i środki tworzenia własnej filmowej wypowiedzi, więc dobrze sprawdzają się w tej roli. Warto zainteresować się również warsztatami realizatorskimi i recenzenckimi „Skrzytykuj!” organizowanymi przez Warszawską Szkołę Filmową w ramach projektu „Filmoteka Szkolna. Akademia”.

• uczestnictwo w wydarzeniach filmowych

W działaniu szkolnego DKF-u ważne wydaje mi się tworzenie poczucia wspólnoty w grupie uczęszczającej na kółko. Taką wspierającą się grupę mogą tworzyć nawet uczniowie z różnych szkół – w mojej praktyce takie mieszane grupy wielokrotnie się sprawdzały. Integrację grupy budują też wyjazdy na warsztaty filmowe poza miejscem zamieszkania. Interesujące warsztaty „Filmowe Pojedynki” organizuje corocznie Centralny Gabinet Edukacji Filmowej w Łodzi – moi uczniowie uczestniczą w nich od pierwszej edycji. Tu również polecam wyżej wymienione warsztaty „Skrzytykuj” – to szansa na zdobycie nowych umiejętności i konfrontację pomysłów z praktycznymi uwagami fachowców.

Od początku prowadzenia DKF-u zachęcam też uczniów do udziału w konkursach filmowych, w których muszą wykazać się wiedzą filmową czy umiejętnościami recenzenckimi. Szczególnie ważnym konkursem jest odbywający się od 25 lat Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Filmie z finałem w Gdańsku (od roku szkolnego 2015/16 – w Gdyni). Uczestnicy mego kółka na przestrzeni lat byli finalistami konkursu i tym sposobem mieli możliwość wymiany doświadczeń z młodzieżą z całej Polski.

Wspólnotowość grupy buduje zaangażowanie w większe projekty, warto w każdym roku szkolnym o takie zadbać. W naszych działaniach ostatnich lat były to: „Film na horyzoncie” (warsztaty PRO), „Filmowe dekady”, „Filmowa mapa pokoleń”, a także konkurs „Świat wokół mnie”, „Miejska Gra Filmowa” (relacja z działań na stronie www.mdk.rybnik.pl/wideo.html), noce filmowe, konkursy szkolne.

• organizacja własnego konkursu

Ogólnopolski Konkurs Małych Form Dokumentalnych „Świat wokół mnie” powstał sześć lat temu jako wynik dyskusji z uczniami – pasjonatami kina dokumentalnego. Założyliśmy, że głównym celem konkursu będzie inspirowanie refleksji młodych ludzi nad otaczającym światem i obrazowania jej w formie krótkiego (do trzech minut) filmu dokumentalnego. Od początku konkurs był adresowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z całej Polski. W kolejnych latach zwiększała się ilość nadsyłanych prac i ich poziom. Zakończenie każdej edycji konkursu było uroczyste i towarzyszyły mu projekcja nagrodzonych filmów i warsztaty dla uczniów: laureatów konkursu i młodzieży z rybnickich szkół. Młodzież uczestnicząca w zajęciach od początku brała na siebie takie zadania, jak: katalogowanie

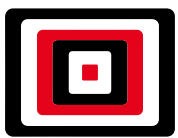
prac, plakatowanie, organizowanie sali, wystrój; kręciła filmy, była obecna na podsumowaniu, brała udział w warsztatach towarzyszących finałowi. Obecność laureatów z całej Polski była okazją do wymiany filmowych doświadczeń i do zapoznania się z projektami innych uczniów oraz pokazania własnych działań. Konkurs na trwałe wpisał się działalność DKF-u. Jego kolejna edycja zostanie ogłoszona w przyszłym roku – planujemy z uczniami ustanowienie dodatkowej nagrody publiczności i nakręcenie przez uczestników DKF-u relacji filmowej.

LINKI

Prace nadesłane na Ogólnopolski Konkurs Małych Form Dokumentalnych
„Świat wokół mnie”:

Strona Młodzieżowego Domu Kultury w Rybniku,
www.mdk.rybnik.pl/wideo.html.

ORGANIZATORZY PROGRAMU FILMOTEKA SZKOLNA

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

Polski Instytut Sztuki Filmowej – największa w Polsce publiczna instytucja wspierająca kinematografię. Instytut powołany został w 2005 r. na wzór podobnych jednostek działających w krajach Unii Europejskiej. W ramach Programów Operacyjnych Instytut zajmuje się finansowaniem produkcji filmowej i dystrybucji, wspieraniem rozwoju infrastruktury kin, edukacją filmową, upowszechnianiem kultury filmowej oraz promocją polskiej kinematografii za granicą. Dyrektorem Instytutu jest Magdalena Sroka, zastępcą dyrektora – Jerzy Bart. Nadzór nad Polskim Instytutem Sztuki Filmowej sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

www.pisf.pl

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej to niezależna instytucja edukacyjna, która powstała w 1994 r. Od tego czasu upowszechniamy wiedzę, umiejętności i postawy potrzebne w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Wprowadzamy do szkół programy, które podnoszą efektywność kształcenia, pomagają młodym ludziom rozumieć świat, rozwijają krytyczne myślenie, wiarę we własne możliwości, zachęcają do angażowania się w życie publiczne oraz działania na rzecz innych. Obecnie realizujemy blisko 30 programów adresowanych do dyrektorów, nauczycieli i uczniów, wśród nich programy edukacji kulturalnej, które uczą młodych ludzi odpowiedzialności i inicjują działania na rzecz kultury i dziedzictwa lokalnych społeczności.

www.ceo.org.pl

Stowarzyszenie Filmowców Polskich jest największą w Polsce organizacją reprezentującą środowisko polskich filmowców. Zrzesza blisko 2000 przedstawicieli różnych zawodów filmowych. Jednym z podstawowych celów działalności SFP jest promocja i upowszechnianie polskiego kina m.in. poprzez współpracę z festiwalami filmowymi w kraju i poza nim. Stowarzyszenie stymuluje rozwój kinematografii i stwarza warunki do jej rozwoju poprzez edukację filmową dorosłych i dzieci, a także poprzez wspieranie utalentowanych młodych filmowców, którzy w działającym przy SFP Studiu Munka odnajdują drogę do profesjonalnego debiutu filmowego. Stowarzyszenie dba także o interesy twórców filmowych, zarządzając prawami autorskimi do ich dzieł, obejmując filmy ochroną i wypłacając ich twórcom tantiemy.

www.sfp.pl

Warszawska Szkoła Filmowa powstała w 2004 r. i jest największą wśród niepublicznych szkół filmowych w Polsce. Jej założycielami są: aktor i reżyser Bogusław Linda oraz reżyser, scenarzysta i producent filmowy Maciej Ślesicki. Studenci wydziałów reżyserii, produkcji, montażu i wydziału operatorskiego mogą uzyskać międzynarodowy dyplom licencjacki. Szkoła współorganizuje wiele wydarzeń, m.in. Kameralne Lato, Europejski Festiwal Młodego Kina i Festiwal Polskich Filmów Niezależnych. Placówka koprodukuje filmy pełnometrażowe, ostatnio animację „Jeż Jerzy” i komedię „Zgorszenie publiczne”.

www.szkolafilmowa.pl

Fundacja Generator powstała w 2008 r. Jej misją stanowi badanie wpływu kina na kulturę i sposób postrzegania świata, rozwijanie narzędzi i wiedzy koniecznych do wykorzystania filmu w profilaktyce, interwencji psychologicznej i edukacji oraz wspieranie wartościowego kina poprzez promowanie nowatorskich sposobów interpretacji sztuki filmowej. Fundacja współpracuje z kulturoznawcami, filmoznawcami, dziennikarzami, psychoterapeutami i psychologami. Fundacja prowadzi działania edukacyjne, m.in. uczestniczy w rozwijaniu Programu Filmoteki Szkolnej.

www.projekcje.edu.pl

**nowe
horyzonty
edukacji
filmowej**

Stowarzyszenie Nowe Horyzonty – celem instytucji jest wspieranie wszelkich form twórczości i jej upowszechnianie oraz tworzenie materialnych warunków do działalności w dziedzinie produkcji, opracowania, dystrybucji i rozpowszechniania filmów oraz wszelkich programów audiowizualnych. Stowarzyszenie realizuje całoroczne projekty. Priorytetowym zadaniem jest przygotowanie Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Nowe Horyzonty oraz American Film Festival, jak również upowszechnianie kultury filmowej wśród młodzieży poprzez autorski program edukacji w ramach projektu Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej. Fundacja organizuje również objazdowy cykl filmowy Nowe Horyzonty Tournèe oraz dystrybucję filmową, jak również publikuje wydawnictwa książkowe czy DVD.

www.nowehoryzonty.pl

WYBRANE PROGRAMY CEO

Inspirowane Pamięcią

Tematem programu jest współczesne ujęcie wydarzeń II wojny światowej. Podczas pracy w programie uczniowie stworzą własne filmy w oparciu o wcześniejszą analizę ekranizacji kina czeskiego, słowackiego, niemieckiego i polskiego. W swoich produkcjach mogą opowiedzieć o powstałych stereotypach, migracjach i o tym, jaki wpływ na współczesną Europę miały wydarzenia wojenne.

Program ma charakter międzynarodowy, a oprócz grup z Polski bierze w nim udział młodzież z Czech i Słowacji.

www.inspiredbythememory.eu

Włącz się. Młodzi i Media

Kształcimy postawę świadomego odbioru przekazów medialnych. Zależy nam, by uczniowie umieli krytycznie spojrzeć na media ery cyfrowej oraz by kreatywnie, a zarazem odpowiedzialnie korzystali z możliwości, jakie one stwarzają. Oferujemy wsparcie w postaci kursów e-coachingowych dla uczniów i nauczycieli, szkoleń, konferencji, webinarów oraz materiałów pomocniczych.

Program realizowany przy wsparciu Fundacji Evens oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

www.ceo.org.pl/media

kult! hurra!

Kulthurra! Zajęcia artystyczne w szkole

Uczniowie przygotowują projekty z dziedziny teatru, filmu i fotografii pod hasłem „Moje miejsce, moja historia”. Biorą udział w warsztatach z artystami, a następnie z ich pomocą tworzą spektakle, filmy, wystawy. Nauczyciele poznają innowacyjne metody pracy twórczej podczas warsztatów i kursu e-coachingowego.

Program realizowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

www.ceo.org.pl/kulthurra

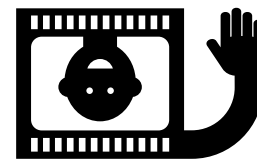
Szkoła z Klasą 2.0

Jak rozwijać w dzieciach krytyczne myślenie, umiejętność współpracy i rozwiązywania problemów? Jak uczyć aktywnego szukania informacji i stosowania nowych technologii również do nauki? Co zrobić, by przekazywać i zdobywać wiedzę ciekawiej, nowocześnie i przede wszystkim skuteczniej? Tego właśnie uczymy w „Szkoła z Klasą 2.0”!

To ogólnopolski program edukacyjny działający od 2002 r., w którym wzięło już udział ponad 8,5 tys. szkół, 100 tys. nauczycieli i ponad milion uczniów.

www.szkolazklasa.pl

PROGRAMY EDUKACYJNE PISF

**Filmoteka
Szkolna**

Filmoteka Szkolna

Ogólnopolski program edukacji filmowej dla szkół ponadpodstawowych, realizowany przez Polski Instytut Sztuki Filmowej we współpracy z instytucjami partnerskimi od 2009 roku. Jego podstawę stanowi zestaw polskich filmów fabularnych, dokumentalnych i animowanych, które PISF nieodpłatnie udostępnił szkołom na DVD oraz przez internet na stronie www.filmotekaszkolna.pl. Celem programu jest wprowadzenie wiedzy o filmie do szkolnych programów nauczania. Filmotekę Szkolną można wykorzystać jako materiał dydaktyczny na różnych lekcjach: języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, historii, godzinach wychowawczych, wiedzy o kulturze oraz podczas innych zajęć.

www.filmotekaszkolna.pl

Skrytykuj!

Kampania społeczna promująca świadomą dyskusję o kinie wśród młodzieży. Instytut daje młodym ludziom możliwość wyrażenia swoich opinii o oglądanych na co dzień filmach. W ramach akcji odbywają się debaty z krytykami filmowymi oraz konkursy na recenzje, których laureaci tworzą Jury Młodzieżowe na festiwalach filmowych. Ambasadorami kampanii są m.in.: Joanna Kulig, Eryk Lubos, Mela Koteluk, Marcin Kowalczyk, Tomasz Schuchardt, Zofia Wichłacz, Marcel Sabat, Sebastian Fabijański, Arkadiusz Jakubik, którzy służą wsparciem początkującym krytykom.

www.skrytykuj.pl

Akademia Polskiego Filmu

2-letni kurs historii polskiego filmu fabularnego na poziomie akademickim. Zajęcia odbywają się w siedmiu miastach w Polsce raz w tygodniu, składają się z godzinnych wykładów, projekcji dwóch filmów i spotkań z twórcami. Dopelnieniem programu jest bogata strona internetowa, stworzona z myślą o studentach oraz osobach, które chcą poszerzyć swoją wiedzę o rodzimym kinie. Znaleźć tu można posegregowane tematycznie i opisane wykłady wideo najwybitniejszych polskich filmoznawców, wywiady z reżyserami, operatorami i aktorami, artykuły z Kwartalnika Filmowego i miesięcznika „Kino”, plakaty, fotosy i werki z planów, recenzje z epoki, cytaty z prasy, fragmenty scenariuszy i wiele innych materiałów.

www.akademiapolskiegofilmu.pl

Redakcja: **Karolina Giedrys-Majkut**

Korekta: **Małgorzata Leszko**

Grafika: **Dawid Zalesky**

Zdjęcia: **Paweł Zakrzewski** - strona 14, 30

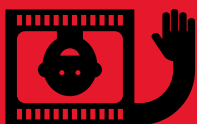
ISBN 978-83-64602-79-5

Warszawa 2015

Prawa do tekstów zamieszczonych w publikacji posiada Centrum Edukacji Obywatelskiej, teksty są dostępne na zasadach Creative Commons 3.0 Polska (CC by 3.0). Licencja nie obejmuje zdjęć i materiałów graficznych.

W projekcie publikacji wykorzystano format prezentacji dobrych praktyk Towarzystwa Inicjatyw Twórczych „e” (projekt „Pomysły do zrobienia”).
Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska (CC BY-SA 3.0 PL) <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/>.

**Filmoteka
Szkolna**

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

- CEO -
CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ